

Priloge: Ljubljana, nedelja
ulica 2. — telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126
inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 2. — tel. 8492, 2492
podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — telefon št. 2455
podružnica Celje: Kocanova ulica št.
2. — telefon št. 190
Računi pri post. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Vina 108.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Književna ulica 6. telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126 Maribor,
Gosposka ulica 11. telefon št. 2440
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi

Napredno prosvetno delo

Mesec november se bliža svojem koncu. Čez teden dni bomo zopet praznovali praznik zedinjenja. Tudi prvi sneg nas že opominja, da stopamo v zimo. Prišli smo v dobo, ko se tudi najširši sloji našega naroda lahko z večjim zanimanjem in z večjo intenzivnostjo posvečajo duhovnim, kulturnim, političnim ter splošno narodnim in državnim vprašanjem.

Moreče gospodarske skrbi in socialne nepravilnosti se sicer v zadnjih letih znatno spremenile, vendar je morda tok snovanja in delovanja v naših krajih. Vprašanje zasluga, kruha in strehe nad glavo je marsikje potisnilo nazaj vsako drugo misel in je v znatni meri izpraznilo nazo, ideale in delo. Toda čim je kulturnemu človeku zagotovljen le kosček suhega kruha, ga prevzame glad po ustvarjanju tudi duhovnih, ne samo materialnih dobrin. In tako beda današnjih dni sicer tempo našega kulturnega življenja zavira, a ustavi ga ne more. Nasprotno, marsikje baš te močne neprijateljske sile izzivajo zdravo reakcijo in kličejo na plan protisilno novega kulturnega ustvarjanja in zagrizenega napora za napredek.

Tako je tudi v nacionalnem življenju. Kadar se v njem pojavijo razdiralne klice in se navajajo na pot nacionalnega razvoja dozdevno ogromne skale, da se zdi, kakor da bi bilo narodno telo v nevarnosti, tedaj zdrava priroda naroda, podobna ogroženemu človeškemu telesu, mobilizira svoje odporne sile. Na prvi hip se zdijo morda preslabotne, da bi mogle premagati močnega nasprotnika, toda iz dneva v dan naraščajo ter po prirodnih nujnosti zahtevajo le časa, da z novo plodnostjo postavijo nacionalno misel pred nove cilje. Narod in njegova kultura sta neumljiva.

V zadnjem času smo brali nekaj razmišljanj o vrednosti naprednega dela za povzdigo slovenske kulture. Kdor bi ta izvajanja vzel resno, bi moral priti do prepričanja, da se imamo Slovenci za ves svoj napredek od časa, ko smo bili še primitivni pastirski narod, pa do dobe ljubljanskega vseučilišča, zahvaliti tako rekoč protireformacijski ideji ter njim izvrševalcem in njihovim naslednikom. Vsa naša zgodovina pa kaže nekaj povsem drugega. Naša slovenska nacionalna kultura se je razvijala v neprestani borbi z ozkostranskostjo, nesvobodomnostjo in žal tudi s fanatizmom ljudi, katerih miselnost nasledniki se danes predstavljajo kot poborniki svobode in patentirani stvaritelji narodne kulture ter v nič devajo in zasmehujejo vse druge, ki uveljavljajo svoje skromne sile za prosvetno povzdigo naroda. Najsvetlejši duhovi našega naroda so nam gradili to kulturo prokleti in zaničevani, kakor se tudi danes poskuša zaničevati delo skromnega naprednega kulturnega človeka. Arhivi naše literarne in umetniške, a tudi naše politične zgodovine, nam nudijo cele knjige dokazov, pa če pričnemo s frazonomom Vodnikom ter gremo skozi Prešernove dni mimo goriskega slavca Gregorčiča, pa Cankarja in Zupaniča do mladih in najmlajših.

Napredni duh, pa naj mu izvestni prosvetni monopolisti stokrat zaničljivo odrekajo tvorno silo, je bil, kakor pri vseh narodih, tudi pri našem ona neizbrisna gonilna moč, ki je dvigala ljudstvo od stopnje do stopnje. Ta konstatacija ne znači, da bi odrekli prosvetnim organizacijam druge orientacije, delo in zasluge, uspehe in pomen za našo narodno kulturo. Naša ugotovitev je napisana le kot protest proti oni žalostni metodi tudi na prosvetnem polju, ki v trditvi sami in mi sami potvrdja ne samo nepobitna dejstva resnice, temveč tudi kulturni obraz našega ljudstva.

Zato vneto delo za narodno prosveto v naprednih prosvetnih organizacijah ne bo prenehalo. Združeno je mnogokrat z velikimi težavami in marsikje je izpostavljen napredni in nacionalni človek sovražstvu in preganjanju, ne toliko zaradi svoje politične orientacije, kakor zaradi svojega prosvetnega delovanja. Vemo, kako hude udarce je prinesla zlasti letošnja jesen prenemogim prosvetnim delavcem, in razumemo, če se je v prvi mah pri njih pojavila zagrenjenost. Z zadovoljenjem pa smemo beležiti, da se razmere pri naprednem prosvetnem delu zopet normalizirajo. Povsod se javlja novo veselje in v njih nova volja za prosvetno delo. V naših kulturnih društvih se kurjejo novi dolgi načrti in vse kaže, da zastori naših gledaliških dvoran ne bodo ostali zagrnjeni, predavalnice ne prazne in sokolske telovadnice ne zapuščene. Igra, pesem in deklaracija, pa plemenita telovadba bodo dvigale duha ter spajale stanove in sloje v duhovnem užitku.

Morda lepša od uspehov, ki jih vidimo na zunaj, je tista skromna požrtvovalnost onih nešteti, za širšo javnost anonimnih prosvetnih delavcev, ki morajo včasih s silo potisniti v ozadje svoje lastne skrbi, da ob urah, namenjenih sicer počitku, brez računa na priznanja in nagrade dajejo svoj doprinos h kul-

Kraljica Marija - zaščitnica dece

Nj. Vel. kraljica se je postavila na čelo akcije za sistematično delo za zaščito otrok - Otrok je v državi štiri in pol milijona

Beograd, 23. novembra. Med najtežja in najbolj pereča socialna vprašanja naše države spada tudi vprašanje načrtne organizacije otroške zaštite. Imamo 4.611.600 otrok, ki jim je potrebna temeljita in sistematična socialna zaštita. Da bi to veliko delo po načrtu izvedli, so nedavno ustanovili osrednjo organizacijo za zaščito dece, nekako zvezno uslovno za zaščito dece. Pri tem sodelujejo zasebna socialna in humanitarna iniciativa ter zastopniki raznih državnih in samoupravnih ustanov za zaščito dece. Organizacija bo svoje delo razpredla po vsem ozemlju države in si je nadela ime »Jugoslovenska unija za zaščito dece«.

Unija je že postala član mednarodne unije v Zenevi, šteje pa nad 200 naših organizacij in društev. V njej so tudi zastopniki ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, prosvetnega ministrstva, ministrstva za telesno vzgojo, zastopniki vseučilišč in vseučiliških klinik, zveze mest kraljevine Jugoslavije, Rdečega križa, saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, skavtske zveze, zdravniških društev, proti-tuber-

kuloznih lig, ženskih društev, otroških zavetišč in posvetovalnic i. t. d.

Na čelo unije je stopila kot častna predsednica Nj. Vel. kraljica Marija, naša prva mati. V osrednjem odboru unije pa so med drugimi bivši ban dr. Josip Silović, univ. prof. dr. Matija Ambrožič, ga. Leposava Petković, predsednica Jugoslovenske ženske zveze, ga. Mirka Grujić, predsednica Kola srbskih sester, ga. Vera Perović, so-proga kraljevega namestnika, Vlada Vidaković, tajnik zveze mest kraljevine Jugoslavije, Ante Skala kot zastopnik prosvetnega ministrstva i. t. d.

Glavni odbor Unije je sklical v Beograd prvi manifestacijski kongres za zaščito dece. Kongres bo otvorila Nj. Vel. kraljica Marija-mati. Začel se bo 30. t. m. ob 10. dopoldne v veliki dvorani novega Kolarčevega vseučilišča. Razpravljali bodo zlasti o vprašanju zavetišč za otroke brez doma, o rasni higieni in o zaščiti dece.

V zvezi s tem kongresom za zaščito dece je Nj. Vel. kraljica Marija poslala po Uniji za zaščito dece jugoslovenski javnosti naslednje pismo:

Pismo Nj. Vel. kraljice

Jugoslovenski uniji za zaščito dece!

Jugoslovenski naraščaj naj bo ponos našega naroda in glavni stebel veličastne zgradbe naše države. V svojih prsih nosi bodočo usodo našega naroda. Zato je vseh nas dolžnost, da na kar moči idealen način pospešimo razvoj vse naše dece in da posvetimo svojo največjo pozornost bodočnosti svojega ljudstva, svoji deci.

Sredstva, ki jih bomo potrošili za svoje otroke, bodo obrodila najlepše sadove. Prava štednja ni štednja na otroku, marveč štednja za otroke! Zato naj se iz javnih in zasebnih virov zbirajo čedalje večja sredstva in uporabljajo za načrtno zaščito dece. Poleg državne zaštite morajo našim otrokom posvetiti vso svojo pozornost tudi naše občine, zlasti pa naša mesta.

Najuspešnejše metode za otroško za-

ščito bodo izvedljive le na podlagi resnega študija. Poleg obilne dobre volje je potrebno ogromno strokovno znanje s primernimi življenjskimi izkuštvi.

Z zadovoljstvom pozdravljam prve korake naše Jugoslovenske unije za zaščito dece na potu k njenim lepim in vzvišenim ciljem. Naj bi v vse vrste našega ljudstva prodrl občutek odgovornosti napram deci in bodočim pokolenjem, naj bi prišlo do zdravega sodelovanja zasebne iniciative z javnimi organi, tako da bi s strokovnjaki iz vseh naših krajev poiskali najboljše metode otroške zaštite.

Prvi jugoslovenski kongres za zaščito dece, ki ga unija priredi ta mesec, bo v Beogradu. Kongres bo pospešil proučitev vprašanj naše otroške zaštite. Iskreno želim, naj bi za kongres zavladalo vsestransko zanimanje med uradnimi krogi in zasebnimi dobrotniki, kakor med strokovnimi delavci in prostovoljnimi sodelavci na področju naše otroške zaštite.

Naj unija vztraja s svojimi prizadevanji in doseže najlepše uspehe v korist naših otrok, ki so up našega naroda in nosilec njegove srečne bodočnosti!

Marija I. a.

Beograd, v novembru 1935.

Goraheja zopet v abesinski oblasti

Abesinski oddelki na južni fronti resno ogrožajo italijansko vojsko v bokih

Džibuti, 23. novembra. d. Na južni fronti so na področju Dagaburja podvzeli večeraj italijanski oddelki obnem z letali za bombardiranje več napadov na abesinske postojanke, ki jih branijo Abesinci pod poveljstvom bivšega turškega generala Vehib paše in rasa Nasi. buja z veliko odpornostjo. Napad italijanske pehote je bil izvršen po večurnem močnem obstreljevanju iz topov. V bojih so padli mnogi Abesinci, pa tudi na italijanski strani so bile velike izgube.

Obisk abesinskega cesarja na južni fronti je zelo povečal bojevitost abesinskih bojevnikov. Kakor se čuje, je negus se stavil s svojimi vojskovodji nov vojni načrt, ki določa trdovraten odpor proti italijanskim četam, zbranim pri Sasabani. Iz Džidžige so na pohodu proti jugu moč. ni abesinski oddelki.

Po poročilih iz glavnega stana rasa Deste je 45.000 mož doseglo prve postojanke ob reki Sebeli, kjer operirajo v bližini meje Italijanske Somalije. Italijani imajo tamkaj velike težave z oskrbovanjem svojih čet, ker se je četna rasa Deste posrečilo presekati važno zvezno cesto med dolino Sebelija in Mogadišijem.

Ogađenska pokrajina v italijanskih rokah

Rim, 23. novembra. o. Ves Ogađe je v italijanskih rokah. Vsi poglavarji pokrajine so prestopili k Italijanom. Pokrajina meri 100.000 kvad. kilometrov in šteje 80.000 prebivalcev. 2.500 vojakov se hoče boriti na italijanski strani.

Abesinci korakajo proti Ualualu

Pariz, 23. novembra. g. Posebni poročevalec agencije »Radio« v Addis Abebi javlja, da korakajo močni abesinski oddelki proti Ualualu v boku italijanske južne armade. Prišli so že v stik z italijanskimi predstražami. Italijanske čete so večeraj na močvirnatem ozemlju pri Goraheji izgubile tri tanke, katerih posadke so Abesinci ujeli.

Abesinci osvojili Gorahejo

London, 23. novembra. b. Po vesteh angleških poročevalcev so Abesinci zopet zavzel Gorahejo.

Upor askarov

Ogorčenje askarov, ker jih pošiljajo Italijani neprestano v ogenj

London, 23. novembra. o. Reuterjev urad poroča iz Hararja, da so se askari uprli in napadli italijanske evropske čete. Prišlo je do krvave bitke, v kateri so Italijani podlegli. Askari so se nato utaborili v bližini abesinske fronte, poslali svoje parlamentarce k Abesincem ter jim ponudili svoj pristop na abesinsko stran. Do upora askarov je prišlo, ker so jih Italijani stalno pošiljali na najnevarnejša mesta v prvo vrsto, dočim so na drugi strani dobivali nezadostno hrano in morali prenašati največje trpljenje. Askari so imeli doslej na tisoče smrtnih žrtev, dočim so se italijanske evropske čete držale vedno le na varnejših mestih in v zaledju. To je tudi glavni vzrok, da Italijani zadnje dni nikjer niso napredovali, marveč so celo še na mnogih krajih izgubili prej zavzete postojanke. V italijanskih vojaških krogih vlada sedaj velika bojazn, da se bo uporniški pokret med askari širil dalje, kar

bi pomenilo katastrofo za italijanski vojni pohod v Abesinijo. Upor askarov je tudi glavni vzrok, da so Abesinci znova zavzeli Gorahejo, kjer so askari odpovedali pokorščino in zahtevali, naj gredo enkrat evropske čete v ogenj.

Komunike št. 53

Rim, 23. novembra. AA. Ministrstvo za tisk in propagando objavlja komunike št. 53:

Oddelki drugega armadnega zbora so prepodili abesinske čete do reke Takaze. Nadaljuje se reorganizacija tigreske pokrajine. Prebivalstvo prihaja v velikih skupinah k našim posadkam in se nam stavlja na razpolago.

V Goraheji na somaliskem bojišču je eden izmed tamošnjih poglavarjev Husen Halte z drugimi uglednimi osebnostmi,

terem kraju zaradi finančne in časovne preobremenitve prosvetnih delavcev ne da prosvetnemu delu do razmaha in poglobitve.

Zdravo in koristno bo posebno letos, da se naše prosvetne organizacije s še večjo vneto posvetijo predavateljskemu delu. Na dnevni red je postavljenih polno problemov: socialnih, gospodarskih in kulturnih, a tudi političnih, ki jih je treba poznati, da jih znaš presoditi. Daleč smo od tega, da bi hoteli vpletati politiko v življenje naših prosvetnih društev. In prvi smo, ki smo proti temu, da bi se v društvih gojilo enostransko gledanje na vprašanje našega časa in našega naroda. Toda napredne prosvetne organizacije se zavedajo, da more vse te probleme gledati poedinec le očmi svoje nacije ter z vidika njenega napredka in njene bodočnosti.

Na plan torej prosvetni delavci, ki novim naporom. Vsak najmanjši uspeh je kamen v zgradbi naše slovenske nacionalne kulture in vsaka uspeha predstava, vsako dobro predavanje, vsaka um in srce dvigajoča nacionalna pesem — vse to so prispevki k gradnji naše nacionalne bodočnosti in nove vzpodbude k nacionalnemu optimizmu.

med njimi tudi voditelji iz Rendaja, izrežili svojo zvestobo. Vsi so zahtevali, da bi se smeli boriti na naši strani proti vladi v Addis Abebi. Vsi ti poglavarji so dali na razpolago svoje vojske, ki jih je 2.500. Izjave udanosti so podali tudi ostali voditelji v Ogađeni. Abder Kerim je v sporazumu z našimi političnimi oblastmi dovolil reorganizacijo Ogađena in obnem dal na razpolago več sto pušk. Tako se sedaj nahaja ves srednji in južni del Ogađena v naših rokah. Vse prebivalstvo te pokrajine se je na svedčan način priključilo naši akciji.

Letalstvo opraviha kakor do sedaj svoje uspešne izvidniške polete.

Napadi na italijanske transporte

Addis Abeba, 23. novembra. AA. Po vesteh s severne fronte skuša rasa Sejum zadržati Italijane, ki pridirajo v Tembij. ske gore. Svojo vojsko je razdelil v oddelke po 500 vojakov, ki napadajo italijanske transporte orožja, streljiva in živeža, namenjene v Makalo.

Razstava abesinskih vojni trofej

Addis Abeba, 23. novembra. AA. Pred cesarsko palačo so razstavili vojne trofeje in eiser več storojnic, ki so jih Abesinci odstranili z italijanskih tankov v zadnjih borbah v Ogađeni. Prav tako so razstavljene grane, revolverji in metalični plamenovi. Razstava je napravila na prebivalce globok vtis. Abesinska vlada je naročila na Nizozemskem za 10.000 funtov šterlingov strojno.

Abesinski prestolonaslednik živ in zdrav

Addis Abeba, 23. novembra. p. Glede na italijanske vesti, da se je abesinski prestolonaslednik pri nekem poletu ubil, ugotov-

lja danes objavljeni uradni komunike, da so spustili Italijani to izmišljeno vest v svet samo zaradi tega, ker svetovne javnosti ne morejo več goljufati z vestmi o svojih zmagah. Komunike ugotavlja dalje, da prestolonaslednik ras Tafari že nad 14 dni, odkar je odpotoval v Desie, sploh ni bil več na letalu in se torej tudi ni mogel ubiti, pač pa je na čelu svojih čet in povzroča s svojimi napadi Italijanom velike izgube.

Abesinski uspeh pri Enderti

Addis Abeba, 23. novembra. o. V bližini Enderte severovzhodno od Makale so izvajali Abesinci zopet lep uspeh. Posrečilo se jim je obkoliti večji italijanski oddelki, ki so ga nato v epopadu na noč skoro popolnoma uničili. Ostanek italijanskih čet se je v največjem neredu umaknil proti Makali, preganjan od abesinske konjenice.

Boj za mesto Abaro

Rim, 23. novembra. o. Po uradnem poročilu italijanskega glavnega stana so se vršile v hribih Tembiensa hude bitke med italijanskimi askari in četami rasa Sejuma. Glavna borba se je vršila za mesto Abaro. Italijanske čete so jedva vzdržale abesinski napad.

Odločilna bitka na jugu bo pri Džidžigi

Addis Abeba, 23. novembra. AA. Abesinski službeni krogi odločno zanikajo, da bi cesar, ko se je mudil na fronti govoril z rasom Nasiburjem o morebitnem sporazumu z Italijo, po katerem naj bi Abesinija odstopila Italiji del ogađenske dežele. Napredno cesar je v celoti odobril stališče rasa Nasibuja, da je treba čim prej z vso odločnostjo sprejeti borbo z nasprotnikom. Vse kaže, da bo v osredku okrog Džidžige prišlo do odločilne bitke.

Iz finančnega zakona

Pooblastila vladi in posameznim resornim ministrom — Uredbe z zakonsko močjo za ureditve samoupravnega gospodarstva — Nekatero določbe za uradništvo

Beograd, 23. novembra. po. Skupno s proračunom za leto 1936/37, je finančni minister predložil Narodni skupščini tudi finančni zakon za isto proračunsko leto. Poleg določb čisto proračunsko-tehničnega značaja vsebuje finančni zakon tudi več važnih pooblastil za razne resorne ministre in druge vrhovne državne institucije ter precej drugih pomembnih odredb. Med drugim določa:

Kredit za izredne zapise izdatke, predviden v rednem proračunu predsedstva vlade, se bo uporabljal po odredbah ministrskega predsednika in ni podvržen nadzoru Glavne kontrole.

Finančni minister se pooblašča, da izda do zneska 500 milijonov Din blagajniške zapiske na osnovi proračunskih dohodkov Obrestna mera sme znašati največ 7%.

Finančni minister lahko dovoli Narodni banki izdajo bankovcev po 500 Din. Bankovci naj imajo na eni strani sliko kralja Petra II., na drugi strani pa sliko kralja Ureditelja.

Monopolska uprava sme določiti 15 milijonov Din za nakup zemljišč za nabavo strojev ter za iskanje petroleja.

Osnovna zemljarina za leto 1936 znaša 10% čistega katastrskega dohodka. V veljavni ostanejo posebne olajšave glede zemljarine, ki so bile določene v 48. členu zakona o proračunskih dvanajstih za leto 1935/36. Enoprocentni pribitek pri uslužbenem davku se podaljša tudi za prihodnje proračunsko leto.

Učitelji, osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šol se lahko prideloži tudi drugim šolam, ministrstvu prosvete, ministrstvu za telesno vzgojo, banskim upravam in kot prosvetni referenti sreskim načelstvom.

Za narodna gledališča v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani plača država osebe izdatke, vse ostale stroške pa morajo kri-

ti iz lastnih dohodkov. Gledališča v Slop. lju, Sarajevu, Osijeku in Mariboru se morajo vzdrževati z lastnimi dohodki in s subvencijami, ki jih dolo. Gledališke proračune mora odobriti prosvetni minister.

Jugoslovenski državljani smejo studirati v inozemstvu le z dovoljenjem prosvetnega ministra, drugače se jim studij ne bo priznal.

Ministrski svet lahko izda uredbe z zakonsko močjo v svrhu ureditve in olajšanja gospodarskih razmer v državi ter pospeševanja gospodarske delavnosti. Uredbe stopijo v veljavo z dnem objave, morajo se pa naknadno predložiti v odobritev narodnemu predstavstvu.

Ministrski svet sme izdajati uredbe z zakonsko močjo v svrhu znižanja državnih izdatkov ter uveljavljanja pravnih pogojev za racionalno štedenje v državnem in samoupravnem gospodarstvu.

Posebne doklade, honorarji, nagrade in drugi postranski dohodki državnih uslužbenec iz državne ali samoupravne blagajne smejo znašati največ 50% rednih prejemkov dotičnega uslužbenca.

Sprejem v državno službo ali napredovanje uradnika sta dopustna le, če je na razpolago prosto mesto in je zagotovljen proračunski kredit.

Rudarski inženjerji se morajo v državni službi najprej postaviti za volonterje brez prejemkov.

Ako ima državni ali samoupravni upokojenec od kake postranske službe 600 do 1500 din mesečnega zasluga, se mu pokojnina zniža za četrtino, pri zaslužku 1500 do 2500 Din za eno tretjino, pri zaslužku 2500 do 5000 Din pa za polovico. Ako ima takih postranskih dohodkov nad 5000 Din, izgubi pokojnino.

Gledališki dinar za kinematografske vstopnice ostane v veljavi tudi prihodnjega proračunsko leto.

Nova bolgarska vlada

Po ostavki vlade Toševa je sestavil novo delovno vlado dosedanj zunanji minister Kjuševanov

Sofija, 23. novembra. p. Dasi so že dalje časa računali za izpremembam v vladi, je danes vest, da je vlada Toševa demisionirala, politično javnost močno presenetila. Ostavko vlade je izzval prometni minister Todor Kozuharov, ki je dopolnile nepravilnosti no odstopil z motivacijo, da je po njegovem mnenju nujno potrebno postaviti na čelo državne uprave vlado, ki bo imela čim širšo zaslombo v narodu. Ker je Kozuharov pristal na odstopno socialističnega pokreta Cankova, prevladuje mnenje, da je hotel s tem podkrepiti svoj predlog, naj bi novo vlado sestavil Kjuševanov.

Vlada je imela takoj po ostavki prometnega ministra kratko sejo, nakar je Tošev odšel na dvor in izročil kralju ostavko celotne vlade. Kralj je ostavko sprejel ter takoj pozval na dvor dosedanjega zunanjega ministra in bivšega bolgarskega poslanika v Beogradu, Kjuševanov, ter mu povelil mandat za sestavo vlade.

Kjuševanov se je takoj nato vrnil v predsedništvo vlade in pričel pogajanja z raznimi politiki o sestavi nove vlade. Posvetovanja so trajala do 16. ko je Kjuševanov odšel v zunanje ministrstvo. Ob 17. popoldne se je odpravil na dvor in predložil listo nove vlade. Kralj je njegove predloge sprejel ter takoj podpisal ukaz o imenovanju vlade, ki je sestavljena takole:

Predsednik in zunanji minister: *Georgije Kjuševanov*,
notranji posli, rezervni general *Georgije Sapov*,
pravosodje: odvetnik *Dimitrije Pešev*,
vojaška: general *Lukov*, doslej pomočnik poveljnika garnizije v Plovdivu,
prosveta: rezervni general *Mihajlo Jovov*,
trgovina: *Dimitrije Vlev*, trgovec v Stari Zagori,
kmetijstvo: prof. *Dimitrij Atanasov*.

gradnje in delo: *Spas Genev*, načelnik gradbenega ministrstva,
promet: inž. *Kosta Stojanov*.

Takoj po podpisu ukaza so se zbrali člani nove vlade na dvoru, kjer so bili zaprisoženi, nakar so se v predsedstvu vlade sestali k prvi seji ministrskega sveta.

Vlada Kjuševanova ima značaj delovne vlade z nalogo, da izvede vse potrebne ukrepe za normalizacijo političnega življenja in razpis parlamentarnih volitev ter revizijo ustave. V sofijskih političnih krogih mislijo, da bodo volitve razpisane najbrže v drugi polovici februarja prihodnjega leta.

Po zatrejanju poučenih krogov bo Kjuševanov v pogledu zunanje politike vodil jasnejšo politiko zblizanja z Jugoslavijo kakor pa njegov prednik ter bo odločnejše nastopil za politiko miru na Balkanu in v Evropi.

ad Polemika

Obtožnica proti Velčevu in tovarišem

Sofija, 23. novembra. AA. Državni tožilec Arsen Karov je izročil danes sofijskemu vojaškemu sodišču obtožnico proti Damjanu Velčevu, generalu Zaimovu in majorju Kirilu Staničevu kot glavnim organizatorjem ilegalne skupine, ki je pripravljala prevrat. Predlaga, naj se jim sodi po čl. 8 zakona o zaščiti države, ki odreja ječo od 10 let naprej ali pa smrti.

Ostalih 24 obtožencev je obtoženih, da so bili člani ilegalne skupine. Zanje zahteva kazen po čl. 2 zakona o zaščiti države, ki določa ječo do 10 let.

Državni tožilec navaja v obtožnici, da glede Ivana Kojeva ni mogel dognati, ali je bil med organizatorji. Zato naj se mu sodi po čl. 2 zakona o zaščiti države ne pa po čl. 8, kakor je prvotno predlagal vojaški preiskovalni sodnik.

BOLJŠI OD NAJBOLJŠIH SO RADIO-APARATI

SCHAUB, KAPSCHE, LUMOPHON
TIPA 1936.

SAMOPRODAJA PRI:

"TEHNIKA"

J. BANJAI,
LJUBLJANA — MIKLOŠEVA C. 20

Telefon: 34-19.

Beleške

Polemika okrog spomenika Matije Gubca

Zveza hrvatskih kmečkih kulturnih organizacij »Hrvatska seljačka sloga« je pred kratkim sklenila postaviti spomenik Matiji Gubcu v obliki kake socialne ustanove. Med tem pa je tudi pevsko društvo »Zvonimir« sklenilo postaviti Matiji Gubcu likovni spomenik, ki ga je baje hotel brezplačno narediti Meštrović. Med obema organizacijama se je vnela huda polemika, kdo je bolj upravičen postaviti spomenik Matiji Gubcu. Pokrovitelj odbora za postavitev spomenika pri »Hrvatski seljački slogi« je dr. Maček. »Zvonimir« pa je nameraval naprositi za pokroviteljstvo tudi dr. Mačka in še nadškofa koadjutorja dr. Stepinca. Predsednik »Hrvatske sloge« Rudolf Herceg je zaradi tega napisal za »Jutarnji list« izjavo, v kateri nastopa proti temu, da bi bil nadškof pokrovitelj akcije za spomenik Matiji Gubcu. Herceg pravi, da bi bilo naravnost groteska, ako bi kumoval spomeniku Matije Gubca naslednik onega škofa Draškovića, ki je obsodil Matijo Gubca na smrt.

Končno se je v »Jutarnjem listu« oglašil sam dr. Maček. On pravi, da ni še za nobeno organizacijo prevzel pokroviteljstva nad spomeniško akcijo, obenem pa ostro zavrača tudi Hercega, češ da je njegova primerjava nadškofa koadjutorja dr. Stepinca z nekdanjim fevdalnim škofom grofom Draškovičem neumestna.

Politične razmere v Prekmurju

»Murska Krajina«, glasilo narodnega poslanca Benka objavlja daljši članek v odgovor nekaterim listom, ki so malo po svoje tolmačili njene observacije k načinu ustanovitve sreske organizacije JRZ v Murski Soboti. V tem odgovoru piše »Murska Krajina« med drugim:

»Ponovno poudarjamo, da je organizacijsko delo gotovih močitev JRZ v našem srezu naprečno in da ne bo doseglo zaželenega uspeha. Ako je bil kdaj po-

Pri neredni stolici,

napihnjenosti črevesja zaradi zagatenja, odvaša naravna

FRANZ-JOSEFOVA

grenčica zaostanke prebave, nakupičene v črevesju. — V zdravniški praksi se uporablja

FRANZ-JOSEFOVA

naravna grenčica s popolnim uspehom pri moških, ženah in takisto pri otrocih.

Ogi. reg. S. br. 16485/35

treben složen nastop našega naroda, je prav poseben danes. Menjavanje političnih naziranj gotovih starih radikalov ne bo mo tolmachi, ker sploh sprememb ni bilo. Kdor si je upal samozavestno pri nas nastopiti kot radikalni voditelj pred leti, ta je ostal radikalnim smernicam zvest in se čuti tudi danes, brez primesti, čisteje radikala. Politični dogodki minulih časov so pač tudi radikalne potegnili za seboj (vodilna mesta so zavzemali tudi gospodje, ki danes na preteklost bruhajo osem in žveplo!).

Kakor je znano, je bil poslanec g. Benko pred svojim vstopom v JNS radikali. Sedaj se je pridružil JRZ ter je kot star parlamentarac in politik gotovo legitimiran, da pove tudi kako svojo besedo o načinu organiziranja JRZ v murskosloboškem srezu, kjer so prilike še prav poseben kompletano zaradi velikega števila protestantov in židov. Vse kaže, da se v tem srezu ne bo posrečilo bivšim klerikalnim prekmurjskim voditeljem, da vzamejo novo stranko popolnoma v svoje roke. Pravice g. Benka so starejše in menda tudi močnejše.

Pohorski list v Sarajevu

V Sarajevu bo začel izhajati s 1. decembrom tednik »Pokret«, ki ga bo izdal predsednik neodvisnega kluba jugoslovenskih nacionalnih poslancev g. Božić. List bo zastopal načelo pohorske deklaracije ter bo namenjen predvsem podeželskemu prebivalstvu.

Madžari v JRZ

»Ozbor« poroča, da je izjavil eden izmed voditeljev bivše madžarske stranke v Vojvodini, dr. Peter Bata, da bodo vstopili vojvodinski Madžari v JRZ. Madžari v Vojvodini po njegovem mišljenju ne morejo podpirati dr. Mačka, ker se neče izjaviti o svojem stališču napram narodnim manjšinam v Vojvodini.

V JRZ je vstopil takoj po formiranju strankinega poslanskega kluba že tudi madžarski nar. poslanec dr. Gabor Szanto, tako da so Madžari v novi stranki dobro zastopani.

Ljubljanski župan v Beogradu

Beograd, 23. novembra. p. Tukaj se muči ljubljanski župan g. dr. Ravnihar. V teku današnjega dne je posetil razna ministrstva in intervjuiral v raznih občinskih zadevah. Sestal se je tudi z nekaterimi voditelji JRZ.

DOBRO OBLEČENI ZA MALO DENARJA

ste lahko tudi VI. Naglašamo: dobro oblečeni, kar naši štofi niso samo lepi ampak tudi solidni.

CENE NAŠIH ŠTOFOV SO OD 80.— DO 180.— DINARJEV.

VLADA TEOKAROVIC I KOMP.

Paraćin

Vzroki italijanskih neuspehov v Abesiniji

Vpokojeni divizijski general g. Lazar Milosavljević je v beograjskem »Vremenu« napisal o položaju na abesinskih bojiščih strokoven članek, iz katerega posnemamo:

Do danes nismo imeli prilike, ugotoviti kakršenkoli odločilni rezultat v afriških vojnih operacijah. Tak bi morala že doslej izvajati italijanska afriška vojska, ki je bila ob pričetku operacij mnogo močnejša od abesinske, tako po številu vojakov, kakor po tehnični pripravi in oborožitvi. Po dveh mesecih vojnih operacij pa moramo danes ugotoviti, da mnogo bolje organizirane in oborožene italijanske čete niso dosegle nad brez dvoma zelo siromašno oboroženimi abesinskimi četami nobenega odločilnega uspeha. Doslej še nismo videli niti enega res vidnega strateškega uspeha italijanskih čet. Zvezetje Makale in Goraheje znači strateško samo zasedbo gotove ozemlja brez prave vojne vrednosti.

Na vprašanje, kako so mogle slabo oborožene abesinske čete zadržati prodiranje sovražnikovih tankov in oklopnih avtomobilov z golimi sulicami: ter čitati, je mogoče dati samo en odgovor: Italijani so vodili svoje vojske nad neoboroženimi in golorični so pri tem izgubili mnogo dragocenega časa, ki je bil do sedaj v rokah napadalcev. Italijani. Italijansko vojno vodstvo ni dovoljno računalo s pravo premočjo svoje vojske nad neoboroženimi in goloričnimi sovražniki.

Znano je dejstvo, da je človek najvažnejši element borbe. Ako se kaka vojska zanaša samo na stroje in ne more brez njih doseči zadovoljljivih uspehov, potem pomeni to, da je v njej človek-vojak potisnjen na drugo mesto za strojem, ki igra v borbi prvo vlogo. Zaradi tega je zastoj neizbežen, ko se ustavi stroj. Kadar zmanjka poti in bencina, zastanejo stroji in z njimi armada. V takem primeru tudi najmoderneje opremljena vojska ne more obvladati svojega goloroškega neprijatelja.

Italijanska vojska je imela doslej dovolj prilik, da bi razbila mnogo slabšo abesinsko vojsko in dosegla mnogo večje strateške uspehe, kakor pa jih je. Oprezno

vodstvo italijanskih operacij, ki je računalo samo z gotovostjo in varnostjo, a ne tudi s hitrostjo akcije, je dovedlo sedaj do tega, da se že resno postavlja vprašanje, kako bo mogoče premagati sovražnika, ki je od dneva do dneva bolj oborožen, sistematičneje organiziran ter številčno močnejši. Dočim je stalo še nedavno na severni fronti proti italijanski vojski le kakih 200.000 nad vse pomankljivo oboroženih Abesincev, se je sedaj položaj že toliko spremenil, da je okoli 170.000 Abesincev že moderno oboroženih in priučenih na moderni način vojskovanja. Res nimajo še tankov in težke artiljerije, imajo pa že velike strojnice in prilično množino moderne lahke artiljerije. Poleg tega mora računati italijansko vojno vodstvo še s tem, da postaja teren za vojne operacije z vsakim nadaljnjim kilometrom proti jugu težji za prodiranje, a prikladnejši za obrambo.

Odgovornost za te neuspehe elitne in odlično opremljene italijanske vojske nosi dosedanje vodstvo italijanskih vojnih operacij, ali z drugimi besedami: maršal de Bono. Novi vrhovni poveljnik italijanske afriške vojske bo lahko nastopil aktivno šele proti koncu decembra. Dotlej pa se bodo Abesinci krepili od dne do dne. Komentari o imenovanju maršala Badoglio za vrhovnega poveljnika so sicer napovedovali pospešitev italijanskih vojnih operacij, vprašanje pa je, če je danes položaj na fronti še tak, da bo omogočil izvedbo pospešenih akcij.

Proti Italijanom stoji danes že nad 500.000 Abesincev. Od teh je že okoli 250.000 moč moderno oboroženih. Gotovo je, da ta oborožitev še daleko ne dosega italijanske, vendar pa so se abesinske čete do sedaj že toliko privdale na moderno vojskovanje, da bodo s slehernim dnem opasnejši nasprotnik.

Izpremembe v angleški vladi

London, 23. novembra. d. V angleški vladi so bile izvršene naslednje izpremembe: Za čuvarja državnega pečata je imenovan viscount Halifax, dosedanjji vojni minister, za vojnega ministra Duff Cooper, dosedanjji finančni tajnik v zakladnem uradu, za ministra za domovine Malcolm MacDonald, doslej kolonialni minister, za kolonialnega ministra I. H. Thomas, doslej minister za domovine. Na mesto Duffa Cooperja je bil za finančnega tajnika v zakladnem uradu imenovan William S. Morrison. Dosedanjji čuvar državnega pečata lord Londonderry je odstopil.

Najvažnejše je imenovanje Duffa Cooperja za vojnega ministra. Star je šele 45 let in se je udeležil svetovne vojne kot oficir grenadirske garde. Od l. 1924 je bil konservativni član spodnje zbornice. V letih 1928 do 1929 in od 1931 do 1934 pa je bil finančni tajnik v vojnem ministertvu. Ob preosnovi vlade l. 1934 je postal finančni

tajnik v zakladnem uradu, odkoder se sedaj vrača v vojni ministertvo kot vođa. Novi čuvar državnega pečata viscount Edvard Halifax je 54 let star in je bil od 1910 do 1925 član spodnje zbornice. Bil je že državni podtajnik v kolonialnem ministertvu, prosvetni in kmetijski minister. L. 1925 je izstopil iz vlade ter mu je bil tedaj podeljen naslov barona Irwina. Od l. 1925 do 1930 je bil podkralj v Indiji. L. 1934 je dobil naslov viscounta od Halifax, od l. 1932 pa do junija 1935 pa je bil ponovno prosvetni minister. Pod Baldwinom je bil vojni minister. Znan je tudi kot politični pisatelj. Lord Halifax je član konservativne stranke.

Cooperjev naslednik kot finančni tajnik v zakladnem uradu je 42 letni William Shepherd Morrison, po poreku škot. po poklicu pa advokat, ki je že od l. 1924 konservativni poslanec. Od l. 1931 je bil privatni tajnik pravosodnega ministra.

Velike povodnji v južni Italiji

Rim, 23. novembra. g. V južni Italiji divjajo že dva dni nudi viharji. Po dosedanjih uradnih ugotovitvah je že 30 člo. voških žrtev v Casanzaru in okolici stoji voda več metrov visoko. Tudi v mnogih manjših krajih v okolici javljajo o številnih žrtvah. V okolici Messine je močno de, ževje napravilo veliko škodo. Iz province prihajajo vesti o katastrofalnih upostobanjih. Materjalna škoda gre v milijone. Ker so vse brzojavne in telefonske zveze prekinjene, podrobnosti niso znane.

Catanzaro, 23. novembra. d. Vihar je hud orkan opustošil kraje na obali Kalabrije.

Iz prometne službe

Beograd, 23. novembra. AA. Imenovana sta za višjega kontrolorja na postaji Novi Maki Kosoveli, kontrolor postaje Prijezd, na postaji Srbske Moravice Stjepan Lukić, kontrolor postaje Samac; upokojele je železniški kontrolor Franc Steiner pri direkciji državnih železnic v Ljubljani.

Gospodarska konferenca o sankcijah v Beogradu

Beograd, 23. novembra. p. Za ponedeljek 25. t.m. o trgovinskega ministrstva sklicana konferenca zastopnikov gospodarskih zbornic in drugih gospodarskih organizacij, na kateri bodo razpravljali o ukrepih za omiljenje sankcij, se bo vršila v prostorih beograjske trgovinske zbornice, ker se je prijavilo toliko delegatov, da v ministertvu za vse ne bi bilo prostora.

Moderne puške

London, 23. novembra. o. V teku zadnjega tedna je prišlo v Abesinijo 220.000 modernih pušk s potrebnim število municije. Se vedno pa prihajajo novi transporti in sicer deloma na železnici iz Džibutija, deloma pa po raznih karavanskih poteh.

Po doedanjih vesteh je postalo žrtev ka. tastrofe najmanj 25 ljudi. Samo v Serri San Bruno je bilo ubitih 14 ljudi, dočim je bilo v Catanzaru 9 smrtnih žrtev. Mnogo ljudi še pogrešajo in se bo, je, da bo število smrtnih žrtev šebo naraslo. V Catanzaru je voda odplavila s postaje železniški tir. Hiša, ki je stala v bližini železniškega mostu, se je podrla ter so razvaline pokopale pod seboj vse stalnovalce. Tudi v okolici mesta se je porušilo mnogo hiš, pri čemer je našlo več ljudi smrt. Posušeni je tudi več mostov.

Akcija slušateljev tehnike

Poročali smo že o akciji slušateljev tehniških fakultet za ukinjenje nove uredbe, ki vsebuje tude nove predpise za izpite. Tri-dnevna protestna stavka na ljubljanski tehnični fakulteti bi morala biti z večerjenjem dnem zaključena. Sinoči pa se je vrščo v univerzitetni avli zbrcovanje tehnikov, ki pa so se ga udeležili tudi slušatelji drugih fakultet. Sklenjeno je bilo, da bodo stavkali še v ponedeljek, ker so tako sklenili tudi tehniški v Beogradu in Zagrebu, ob enem pa so bili pozvani tudi slušatelji drugih fakultet, da se v znak solidarnosti v ponedeljek pridružijo tehnikom.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, bržkone deževno, sicer hladno.

Dunajska vremenska napoved za nede.

Ijo: Močne lokalne razlike, nobenih posebnih padavin, temperatura po večini nad ničlo.

Današnja številka ima 312 malih oglasov.

Razcep med klerikalnim delavstvom

»Delavska pravica«, ki je glavno glasilo Jugoslovanske strokovne zveze, priobčuje v svoji zadnji številki zanimiv uvodnik z naslovom »V slogi je moč! Kdo gre z nami?« Članek najprej poroča, da je bila 15. t. m. v Ljubljani osnovana nova klerikalna delavska organizacija, ki si je dala ime »Zveza združenih delavcev«. Po mnenju lista so ustanovitelji in botri nove organizacije ljudje ki imajo v svojih rokah »Društvo združenih privatnih nameštencev« in ki so dosegli, da je pri volitvah v Delavsko zbornico to društvo nastopilo na lastno pest, ločeno od Jugoslovanske strokovne zveze. »Po zaslugi teh ljudi, pravi list, da je, je ob naznačenih volitvah utihnil celokupni katoliški tisk v veliko škodo krščanskega delavstva, ki je ob svojem času toliko storilo in žrtvovalo baš za ta tisk in ki ni nikdar kršilo enotnosti katoliške skupnosti«.

»Delavska pravica« nato pripoveduje, da

so pripravljala dela za novo organizacijo vodili isti ljudje, »ki se jim leta 1932, ni posrečilo zadržati puč, s katerim so hoteli preko volje organiziranega delavstva, mahoma zavojevati Jugoslovansko strokovno zvezo, ker jim je bila prenelo strankarsko politična«.

List dalje pravi, da se je borba med sindikalno in strankarsko politično miselnostjo, ki vršila že dolga leta, in pristavlja: »Če bo treba, bomo sedaj povedali delavstvu zgodovino zadnjih enajst let, zakaj lastna je za nas in dokazala bo, da smo molčali samo napram javnosti, trdno verujoč, da bodo izvestni krogi vendarle vsaj ob 12. uri uvideli skrajno škodljivost svojega razdiralnega početja«.

Članek zaključuje s pozivom na krščansko socialno delavstvo, naj gre v »izprisan boj zoper razdirač« in naj se »ne tesneje oklene Jugoslovanske strokovne zveze«.

Še o imenovanju novih kardinalov

Že v včerajšnji številki smo zabeležili, da je tudi v inozemskih listih zbudilo pozornost in začudenje, da med 20. novimi kardinali ni niti zagrebški nadškof dr. Bauer, niti beograjski papeški nuncij msgr. Pellegrinetti. Čeprav je med Vatikanom in Jugoslavijo bil ravno letos podpisan konkordat. O tej stvari so tudi zagrebški »Novosti« objavile daljši članek, v katerem med drugim pravi:

V vatikanskih krogih opozarjajo posebno na imenovanje češkoslovaškega kardinala kot dokaz izboljšanja odnosa med Vatikanom in Prago. Imenovanje češkoslovaškega kardinala je vsekakor velik uspeh politike dr. Beneša, ker je znano, da postavlja Vatikan kardinala v državah, s katerimi ima sklenjen konkordat, dokim ima s češkoslovaško republiko samo modus vivendi, ne pa še konkordata.

V Jugoslaviji sta dva resna kandidata za kardinalski kloboč: zagrebški nadškof dr. Ante Bauer in papeški nuncij msgr. Hieronim Pellegrinetti. Imenovanje se je tu kandidatura ljubljanskega nadškofa dr. Rožmanja. (Nadškof dr. Jeglič ni mogel priti v poštev, ker je že upokojen.) Najresnejša je bila kandidatura dr. Bauerja, ker spa-

da zagrebška nadškofija po številu svojih skoraj milijon in pol vernikov med največje škofije na svetu. (Izjeme so samo škofije v milijonskih veleostrih). Poleg tega je zagrebška nadškofija ena od najstarejših ter je imela dva kardinala: Haulika in Mihajlovića.

Pojavlja se vprašanje, zakaj ni dobil sedaj kardinalskega kloboča nadškof dr. Bauer, dočim ga je dobilo štirinajst Italijanov. Poznavalec prilik zatrjujejo, da ni mogel papež imenovati Hrvata za kardinala iz preprostega razloga, ker se ni ratificiran konkordat med Jugoslavijo in Vatikanom. Ako bi se izvršilo imenovanje novih kardinalov po ratifikaciji konkordata po Narodnem predstavništvu, bi bil skoraj gotovo imenovan tudi dr. Bauer za kardinala. Dr. Bauer je osebo preveč skromen, da bi vodil kakršnokoli akcijo v tej smeri. Če bo prišlo do imenovanja, potem bo to posledica čisto cerkveno političnih razlogov. Vsekakor pa na nekaj takega ni računati pred ratifikacijo konkordata. Takrat pa bo najbrže imenovan za kardinala tudi papeški nuncij msgr. Pellegrinetti, ki bo potem zapustil svoje mesto.

Obsodba katoliškega škofa v Nemčiji

Berlin, 23. novembra. w. a. nee je bil objavljen razsodba v procesu proti škofu v Maastrichtu Petru Legzeju in soprobenjem zaradi kršitve denarnih predpisov. Škof Peter Legze je bil obsojen na 100.000 mark globe, od česar je 40.000 mark že plačanih s preiskovalnim zaporom. Njegov brat dr. Teodor Legze je bil obsojen na pet let ječe, pet let izgube častnih pravic in 70.000 mark globe. Generalni vikar dr. Soppe pa na tri leta ječe, pet let izgube častnih pravic in 70.000 mark globe. Pr obeh so osem mesecev preiskovalnega zaporu vračunali v kazen. Nadalje je sodišče odredilo konfiskacijo obilgacij v vrednosti 95.000 holandskih gldinarjev, last škofije v Maastrichtu.

Vojaški posvet Male antante

Beograd, 23. novembra. AA. Danes ob 16.25 je prišel v Beograd načelnik glavne generalnega štaba rumunske vojske divizijski general Nikola Samsonovici s svojimi sotrudniki, da se udeležijo običajne konference načelnikov glavnih generalnih štabov Male antante. Sprejema na postaji so se udeležili poveljniki mesta armadni general Tomić, načelnik glavnega generalnega štaba armadni general Marić, po-

močnik ministra za vojsko in mornarico divizijski general Petrović, prvi pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba divizijski general Kostić, drugi pomočnik glavnega generalnega štaba divizijski general Ilić, načelnik prometnega oddelka glavnega generalnega štaba pehotni brigadni general Jelišević, načelnik obveščevalnega oddelka glavnega generalnega štaba brigadni general Arašić, načelnik šolskega oddelka glavnega generalnega štaba brigadni general Majstorović, kakor tudi rumunski oficirji, ki so že prej prispeli na konferenco v Beograd. Po pozdravu se je general Samsonovici odpravil s svojim spremstvom v hotel »Srpski kralj«, kjer so zanj pripravljali prostor.

Kralj Jurij zopet v Grčiji

Atene, 23. novembra. AA. Atenska agencija poroča: S trenutkom, ko je Nj. Vel. kralj Jurij II stopil na krilžarko »Helik«, je prenehala funkcija kraljevskega namestnika Kondihsa, ker smatrajo, da je s tem trenutkom kralj Jurij stopil na grško zemljo. Navzite zakasnitvi zaradi slabega vremena, pričakujejo, da bo kralj Jurij II prišel v Atene ob določenem času, če bo vihar ovrnil izkrcanje. Bodo kraljev prihod odložili za en dan. Ves sprejem pa se bo vršil po že določenem načrtu.

Naši kraji in ljudje

Nekoč v šoli na Grabnu Spomini nekdanjega učenca na staro Ljubljano

Mladostni spomini so kakor zlate niti...
Kadarkoli jo meham po široki, a razgledni Čojzovi cesti, uselej mi obstane oko na mogočnem dvonadstropnem poslopju, na II. mestni narodni šoli na Grabnu. Vsekar prilem za klobuk in se spoštljivo odkrijem temu prosvetnemu hramu, temu najvišjemu svetišču, kjer sem pred 54 leti pričel brskati iz živega vrelca prve življenjske nauke za daljnjo bodočnost.

Šolska doba — najlepša doba! Še danes se živo spominjam onih otroških let, ko me je pokojna mama opomnena s šolsko torbo na hrbtu za šolo vodila v prvi razred čez

dahnila na prostem. Zato smo kaj radi ubajali kar na cesto. Poleti smo se ob prostem času hodili kopat v Gradaščico, Mali graben ali na Pasji brod. Tudi po Ljubljani, če je bila plitva, smo kaj radi brozgali, tedaj smo navadno z vilicami lovili kapeljne. Če si ujel raka, si se še postavil. Manjši smo se igrali s frnikolami ali smo fučali za peresa, nosili »štupo ramo«, »vlečki trden most« in še kaj, večji pa drveli v bližnje Prule, takrat še nezazidan in z gostim šavjem obraščeni travnik, kjer smo igrali »krožni ples« ali »blji klincec«. Večkrat smo tudi — seveda le skrivaj — kjer smo bili navadno pod nadzorstvom — ušli na Grad in smo na starih

učenec, ki so ga morali vsako pomlad in vsako jesen temeljito popravljati.

Takrat je bila grabenška šola petnadstropna in je nosila dvojezičen napis. Ravnatelj ji je bil postavljen nadučitelj Leopold Belar, a učitelj: znani tenorist Ranzinger, dovtipni, a vedno smeječi se Bahovec, visoki Raktelj in Leopold Armlič, ki je bil moj razrednik.

Ker je bilo v vsakem razredu prenapolnjeno število učencev, so bili boljše situirani deležni proti pristojbini dveh goldinarjev posebnih ur.

Za kateheto smo tedaj imeli šentjakobškega župnika in prelate Janeza Rozmana, znamenitega po njegovih visokih škornjih ali »šembalib«.

Moj učitelj Armlič je bil resen, strog in je imel navado, da je nepazljivca ali zaničljivega učenca prav rad vzel za »ta sladke« pri ušesih. Kot posebno hudo kazeno je bilo smatrati, kadar je takemu »stičku« pomagal in je moral šolar priti pred kateder, kjer mu je že pripravljena leskovača pripetila par gorkih. Izjeme seveda ni poznal pri nikomur.

Učitelj Armlič sem živo ohranil v spominu. Kakih 30 let pozneje sem ga našel v leskoviškem vrtu nekje na Gorenjskem, ko je počival utrujen od izleta. Predstavil sem se mu in še se me je spominjal iz šole. Tožil mi je le, da ga zaradi visoke starosti boljše noge in da bo težko prišel do bližnje postaje. V znak hvalečnosti sem mu neopaženo naročil izvoška. Vidno ginen in s solzami v očeh se mi je zahvaljeval starček in se zadnjikrat poslovil od mene.

Nemško smo se začeli učiti že v prvem razredu, in sicer v tretjem četrtletju. Tedaj je Ljubljana imela še nemško večino v občinskem svetu in seveda tudi nemškega župana. Dobro se spominjam tudi obiska cesarja Franca Jožefa leta 1883, ko smo ga pričakovali v šolski telovadnici.

Zavedam se seveda, kako smo se kot mladi paglavci polnili po Čojzovem grabnu kakor kozli. Poudariti pa velja, da grabenška šola zelo pogreša večjega dvorišča ali vrta, kjer bi se otroci ob šolskih odmorih lahko od-

KINO UNION
Danes ob 10.30 — Jutri ob 14. uri
MICKY IN SILLY
Vsi sedeži po 4.50 Din.

Glasbena Matica na novinarskem koncertu

Na novinarskem koncertu, ki bo 1. decembra ob 20. uri na Taboru, sodeluje tudi mešan zbor Glasbene Maticice pod vodstvom svojega zaslužnega pevovodje, ravnatelja opere Mirka Polića. V ravnateljstvu Poliću je našel M. Hubad ki je dvignil Glasbeno Ma-

tico na višino enega najpomembnejših srednjeevropskih pevskih korpusov, dostojnega naslednika. Ze dolga leta zastavlja ravnatelj Polić svoje sposobnosti za napredek in uspeh tega elitnega zbora, ki mu je na turnejah po Franciji, Poljski, Češko-slovaški, Bolgariji in dr. pridobil tudi odlična priznanja razvrajene tujine.

Pevski zbor Glasbene Maticice nastopa zopet na novinarskem koncertu, da tako ponovno tudi na zunanji poudari blagodejne vezi, ki združujejo naše reprezentativno

KINO UNION

Telefon 22-21

Danes ob 15., 17., 19., 21. uri

EVA

FRANČISKA GAAL kot

PETER

PREDPRODAJA VSTOPNIC

od 11—12.30 in od 15. ure dalje.

in vidilno pevsko društvo z domačim tiskom. Občinstvo naj posnema ta svetli vzgled in pokaže z obilno udeležbo na prvodecemberskem koncertu. Da ceni slovenski tisk in njegove poklicne sodelavce, ki prirejajo prvodecemberski koncert v proslavo državnega praznika in v prid svoji socialni zaščiti. Odlični sodelavci, dobro izbrani program — to je najboljša jamstvo, da ne bo nihče razočaran.

Krvava drama v zagrebškem podzemlju

Zagreb, 23. novembra.

Spet se je v Zagrebu odigrala krvava drama ljudi iz takozvanega podzemlja: potepuhov, izgonišev in podobnega sveta. V mali podprtiški sobi, pravem brlogu, je bila s sekro ubita že mnogokrat kaznovana potepinka, ubil pa jo je njen mož potepuh in izgoniš kakor ona. Umrjenka je 31 letna Marija Grindl, doma iz Čopetincev v mariborskem okraju, morilec pa je njen 10 let mlajši mož Cvetko Klun, brezposeln kuhar iz Ivančice grada.

Marija Grindl je bila že 40-krat kaznovana od zagrebške policije zaradi potepu-

stva in nemoralnega življenja. Nekajkrat so jo tudi že izgnali v domovinsko občino, a se je vedno spet na skrivaj vrnila v Zagreb. Bila je mati treh nezakonskih otrok. Najstarejša hčerka je stara že 6 let, najmlajše dete pa komaj pol leta. Pred nekaj meseci se je Marija poročila s Klunom, ki je bil tudi že večkrat kaznovan zaradi potepuštva in izgnan iz Zagreba. Nihče ne ve, zakaj sta se ta dva vzela. Stanovala sta v malem temnem brlogu in v zadnjem času sta imela še podnajemnika, tudi izgoniša. Ljudje, ki stanujejo v isti hiši, pravijo, da je skušal Klun dobro vplivati na svojo ženo, ki je bila nepoboljšljiva razuzdanka in pijenka.

Okrog polnoči je stopil pred policijskega uradnika mlad človek ter hladnokrvno povedal:

— Jaz sem Cvetko Klun, svojo ženo sem ubil s sekro.

Potem je odšel s komisijo v brlog, kjer je na tleh ležala Marija z razsekano glavo. Pomagal ji je obračati in nositi v mliški voz.

Do tega je moralo priti — je bil uvod njegovega opisovanja strašnega dogodka. Marija se je po poroki še bolj potepala po beznicah in ulicah kakor poprej. Svoje otroke je spravila nekam v rejo, menda ni niti sora vedela, kje so in če še živijo. Onega dne, ko je bil pekel čudnega zakona krvavo zaključen, je Klun našel svojo ženo v nekem vinotoču pijano v družbi nekega starejšega moža. Klun je ženi prigovarjal, naj gre domov. Marija ni hotela in možak, ki je bil v njeni družbi, je tudi Klunu plačal nekaj četrtink vina. Pridružil se jim je tudi Klunov podnajemnik, neki brezposelni kovinar, ki je imel že 17-krat posla s policijo. Klun in njegov podnajemnik sta se sama podala domov. Ko sta že spala je prikolovratila Marija v sprenstvu moža, ki jo je prej gostil v vinotoču. Klun je ves razkačen tujca gonil iz sobe, pijana Marija pa ga je hotela na vsak način odtržati pri sebi. Tujec je imel še toliko pameti, da se je odstranil iz brloga. Marija in Klun pa sta se spopadla. Ves besen je Klun zgrabil za sekro in kar na slepo mlatil z njo po ženi.

Na poritiji Zagreba in tudi v kletih velikih mestnih hiš je vse polno brlogov, v katere je beda nagnela ljudi od vseh strani, in kjer se od časa do časa pripetijo krvavi dogodki z uvodom in poasnilom: Do tega je moralo priti. Tak je bil zločin starega potepuha Ambroža Oblonskega in tako je zdaj zaključila svoje blodno življenje Marija Grindl.

Izpred mikrofona v koncertno dvorano

Jutri priredi radiofonska oddajna postaja v Ljubljani v Trgovskem domu simfonični koncert. Program bo izvajal radijski orkester pomnožen s člani opernega orkestra, klavirski solo pa g. prof. Pavel Šivic.

Kot dirigent se bo predstavil prvič na koncertnem odru v Ljubljani g. Drago Mario Sijanec, ki je bil nastavljen s l. no-

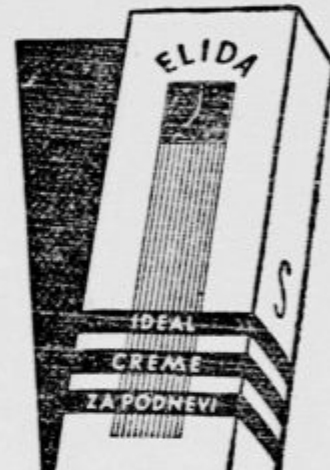
vembrom na podlagi natečaja za dirigenta radijskega orkestra. Vkljub svoji mladosti (rojen 1907 v Pulju) ima že mnogo uspešnega glasbenega udejstvovanja za seboj. Izredno glasbeno nadarjen je že v svojem 11. letu igral vijolino, v 17. pa dirigiral svoj balet (Ptici samoživ). Doprtil je državni konservatorij v Pragi in sicer instrumentalno, kompozitorno in dirigentsko šolo v kratkem času petih let, a je pri tem še na mnogih krajih glasbeno deloval. Napravil je tudi tečaj za mikrofonsko prenašanje

IZPOLNJENA ŽELJA VSAKE ŽENE!

Naravno lepa, negovana, kakor je treba — večna želja vsake žene. Zda ima pravi pomoček — novo Elida Ideal-kremo! Njene vrline;

izboljšana kakovost
požlahtnjen vonj
povečana tuba
popoln učinek

Ona se vleže takoj v kožo — odpravi, ker ima v sebi „hamamelis virginica“ majhne poškodbe na polti, nečistoto in velike kožne znojnice. Ona je idealna podlaga za puder — varuje pred prahom, vetrom in slabim vremenom — napravi polt medlo in enakomerno lepa.

NOVA

ELIDA
IDEAL
KREMA

BREZ MAŠČOB

ELIDA CITRON COLD CREAM
za čiščenje
in prehrano kože

Vkljub svojemu vsestranskemu glasbenemu udejstvovanju a. pr. kot komponist, aranžer, je pa on v prvi vrsti dirigent in kot tak je nastopil na mnogih krajih. Vidimo ga kot dirigenta simfoničnega orkestra pravega konservatorija, vodil je nekaj časa simfonični orkester »Straram«, dalje simfonični jazz v Helsinkih (Finska), dirigiral orkester pri anemaju plošče Ultraphon, Pathéfrans in za plošče fonetske instituta Saborne (zanj je uredil jugoslovanske narodne plesne za godalni kvartet). Deloval je tudi v nekaterih francoskih radijskih postajah. V Parizu je vodil pevsko društvo »Adrame«, s katerim je nastopal v vseh večjih francoskih mestih, žel izredno uspehe in širil zanimanje za jugoslovanske pesem.

Ljubljanski pouk v nekdanjih časih

Kdaj se je začelo osnovno šolstvo v Ljubljani in ostali Sloveniji, in kakšno je bilo v najstarejši dobi, o tem izvezo le malo iz zgodovine. Viri o tem molče in so zakriti v meglo, četudi so nam razgnili naši domači zgodovinarji, kakor: Apih, Dimitz, Grušen, Mal, Vrhovec, Vrhovnik i. dr. mnogo jasnih slik iz naše davne preteklosti. Kolikor se more doznati, je pričel v Ljubljani s šolami nemški viteški red v 13. stoletju. Ena izmed najstarejših ljubljanskih osnovnih šol je bila tudi šempetrska šola, ki se da zasledovati do leta 1262. V Krizankah se je vzdrževala v oni dobi tudi šola za deklice. V 14. stoletju je obstajala že tudi šenklaška osnovna šola, ki pa je tekem časa zaradi nemarnosti oblasti, meščanstva in župnikov prenehala ter je celo poslopje razpadlo. Ljubljancani so bili pač mnenja, da jim ni treba šole. Leta 1418. se je ponovno ustanovila na pobudo šempetrskega župnika Haugenreutterja šola, kjer se je poučevalo branje, pisanje in petje. Učenci šenklaške šole so oskrbovali tudi cerkevno petje. Patron šole je bil ljubljanski magistrat, ki je nastavljal učitelje in skrbel za vzdrževanje šolskega poslopja. Učitelji so se imenovali »Schulhalter«, izraz »Schulmeister« (šolmaister) je nastal šele pozneje v 17. stoletju.

Vse te in poznejše šole do cesarice Marije Terezije so bile večinoma zasebne, brez državnega vpliva in nadzorstva. Kdor je šolo ustanovil, ta je imel tudi vpliv na

njo, jo vodil, vzdrževal in nadzoroval. Ustanovitelji takih šol so bili večinoma duhovniki, v srednjem veku samostani. Vsi moški samostani so imeli tudi šole, katere prvi namen je bil, da je izobraževala duhovniški naraščaj. Tam, kjer je samostan opravljal tudi dušno pastirstvo, je prevzel tudi župnijsko šolo. Namen ustanovitve takih šol je bil torej enostranski; ni se skrbelo za to, da bi se ves narod enako izobraževal.

Poleg samostanskih šol so bile tudi stolne in župnijske šole. Stolna šola se je nahajala na sedežu škofije, v Ljubljani v 2. polovici 15. stoletja. V župnijskih šolah so poučevali le verouk, cerkevno petje in branje, tu in tam tudi pisanje ter od 14. stoletja nadalje tudi nekoliko računstva. Učni jezik je bila materinščina. Mestne šole, znane že iz 13. stoletja, so stale nekoliko nižje kakor samostanske in stolne šole. Za preproste ljudi so bile tako imenovane »pisalne« šole, namenjene nižjim slojem, zlasti obrtnikom. V začetku so bile te šole zasebne, imenovali so jih tudi zakotne, pozneje pa so jih ustanavljala mesta. Disciplin je bila v teh šolah silno stroga. Šiba in palica sta peli »novo mašo«. Ko je učitelj nastopil svojo službo, so mu oblasti izročile šibo kot znamenje šolske in kazenske oblasti. Disciplinska sredstva in kazni so bile nad vse smotne in poniževalne. Kaznovani učenec je moral nositi lesenega osla okoli vratu, rdeč jezik iz blaga na hrbtu, kle-

čati na polenih itd., in toliko časa, dokler ga ni nasledoval drug učenec, ki je zakrivil kaj podobnega.

Okrog leta 1550. so bile v Ljubljani tri osnovne šole: poleg že omenjene šenklaške je bila še osnovna šola v nekdanjem meščanskem špitalu, na prostoru današnje Kresije v Stritarjevi ulici, tretjo osnovno šolo pa je oskrboval nemški viteški red.

Protestantovsko šolstvo

Škof Tomaž Hren navaja leta 1616. v svojem pismu papežu Pavlu V., da je bilo leta 1597., ko je prevzel ljubljansko škofijo, v Ljubljani mnogo protestantskih predikantov, poleg tistih, ki so v šolah učili. Pa tudi zgodovinar Dimitz piše v svoji »Geschichte Krains«: ... denn mit dem Praedicanten zog auch der Schulmeister ins Land. (S predikantom je prišel v deželo tudi učitelj.) Kjer niso imeli posebnega učitelja, so navadno poučevali protestantski pridigarji, ki so bili v času reformacije nastavljeni po vseh večjih mestih. Reformacija je zahtevala že po svojem namenu narodni jezik v šolah. V to dobo spadata prvi slovenski knjigi, ki jih je izdal leta 1551. Primož Trubar ter sta bili namenjeni pouku: 1. Abecednik in mali katekizem »Ane Buquize, is tih se ty Mladi inu preprosti Slouenci mogo lahko v kratkim zbasu brati naučiti« ter 2. katekizem »Anu kratku Poduzhenie, skaterim vsaki zhlouik more vnebu pryti«.

Poleg latinske šole, ki so jo vzdrževali deželni stanovi, so bile v dobi reformacije v Ljubljani še tri osnovne šole: šenklaška, ki je bila katoliška; mestna, ki jo je vzdrževal magistrat in stanovska osnovna šola. V tej je imela slovenščina mnogo pravice, zakaj vpeljali so učno knjigo »Arcticeae horulae« (zimsko urice), ki jo

je spisal protestantski pisatelj Adam Bohorič, ravnatelj stanovske šole. Zanimivo je, da je bilo na stanovski šoli prepovedano učencem 3. razreda govoriti slovensko, onim 4. razreda pa nemško. Reformatorji so delali z besedo, s pismom in knjigami za slovensko šolo. Vendar jim ne moremo priznati namena za splošno narodno izobrazbo. Protestantski reformatorji so učili kakor poprej katoliški duhovniki otroke predvsem v verskih resnicah. Šola jim je bila v prvi vrsti za razširjanje in utrjevanje nove vere. Saj je bil n. pr. pouk v računstvu kaj redka prikazen.

Protestantsko šolstvo ni dolgo trajalo. Začela se je protireformacija, ki ji je bil na čelu energični in neustrašni škof Tomaž Hren. Nič ni pomagalo, da so se deželni stanovi na svojem zborovanju v Ljubljani leta 1598. krepko zavzeli za protestantsko šolstvo in učiteljstvo. Koncem 16. stoletja so bili izgnani poleg predikantov tudi vsi protestantski učitelji iz Ljubljane in slovenskih dežel. V dobi protireformacije je škof Hren vse te šole kratkoma zaprl, ne da bi jih spremenil v katoliške. V osnovnem šolstvu v tej dobi ni bilo nobenega napredka. Nekoliko branja in pisanja, to je bilo vse, kar so se otroci učili. Šolska vzgoja je bila sicer nekoliko miljša, a še vedno je prevladovala telesna kazni. Slovensko osnovno šolstvo je nato spalo nad 150 let.

Terezijanska šolska doba

Nova doba za slovensko osnovno šolstvo je napolnila šele pod cesarico Marijo Terezijo. O takratnih žalostnih šolskih razmerah v Ljubljani in na Kranjskem poročajo leta 1773. viri, da je duhovščina v cerkvi s prižnice javno razglašala čitanje

kot nevarno in za preprost narod pogrešno. V ljubljanskih mestnih šolah je prevladovala nemščina. Učitelji so bili zelo slabo plačani, večina je živela od skromne šolnine, ki jo je prinašala šolska mlatina. Pa tudi v prvi dobi vlade Marije Terezije ni bilo v tem pogledu nič boljše.

Leta 1761. je poročal ljubljanski mestni magistrat o šolskem stanju v Ljubljani nastopno: »V Ljubljani sta dve šoli, v katerih se uče dečki in deklice. Poučujeta jih dva učitelja. Izvečbana sta toliko, da morata poučevati otroke v branju, pisanju in računstvu ter sta celo predmetom kos, ki jih je treba za prvo latinsko šolo »pro parva schola«. Plaćujejo jih starši teh otrok po 34 krajercerjev vsake kvatre. Sicer pa za šolo ni nikake ustanove ali glavnice. Eden teh učiteljev poučuje 40 dečkov in 11 deklic, drugi pa 30 dečkov in 4 deklice. Če bi plačevali vsi otroci redno, bi imel prvi učitelj 116, drugi pa 77 goldinarjev plače na leto. Otroke vodita ta dva učitelja ob nedeljah popoldne med 1. in 2. uro v cerkev, eden k jezuitom, drugi pa v šenklaški cerkev. Po pridigi otroke izprašujeta, koliko so si zapomnili. V mestu sta še francoski in laški učitelji, ki poučujeta na željo in za plačilo v jezikih. V splošnem so bile šolske razmere kaj slabe. Pri sprejemu v šolsko službo se ni gledalo na proslječno zmožnost za poučevanje. Poglavito je bilo spretno orgljanje, doneč glas za petje na božjih potih in pri procesijah, zlasti pa proslječev sloves, da je »strokovnjak za nevihte«, ki jih voja po cele ure naprej in pravočasno odvrne z zvonenjem. Gorje ubogemu možu, če je le enkrat pozabil zviniti nevihti! Njegova slaba služba je bila izgubljena.

Cesarica Marija Terezija je začela z obsežnimi šolskimi reformami in izdala leta

K prvemu... drugemu... in tretjemu!

Veseli in žalostni prizori v ljubljanski zastavljalnici

I. »Banka siromakov«, pravijo naši ljudje zastavljalnici. Saj veste, kje je. V rdeči hiši na Poljanski cesti, v tem ljubljanskem marvaljskem. Večina se je sramuje. Le pogledite, kako prihajajo vanjo! Stara ženica z majhnim zavrtkom pod pazduho, študent s suknjo pod roko, nekateri pa pošljejo kar postreška, da opravi namestu njih to neprijetno nalogo. Plašno pridejo po Poljanski cesti ali pa kar po nasipu. Pred rdečo hišo se jim korak ustavi, v zadregi pogledajo okoli sebe, ali ni kje kakšen znanec, potem pa smuknejo po temnih stopnicah v urad, ki daje denar. Tam pa se začne mešetarenje. Za vsakega kovača posebej. »No osemdešet mi dajte za suknjo, šest sto sem dal zanj.«

Kakor bi prodajali, ne pa zastavljali. In res je navadno za zastavnim listkom stvar že prodana. Nekateri pozabijo, drugi nimajo denarja, da bi zastavljene predmete rešili. Nekateri odlašajo vse na zadnji dan, takrat pa je suša v žepu in vse zapade. Potem se prodaja.

Dvakrat na mesec pa je drugače. Takrat hodijo ljudje z visoko dvignjeno glavo v zastavljalnico. Takrat se prodaja. Dopoldne je ogledovanje. Vsakdo preišče vse, premeri vse, preskusi vse, kakor bi hotel kupiti vso zastavljalnico z uradniki vred. pa bo naposled izdrazil samo nekaj kosov perila, ali pa še tega ne. Tu je izključena cena prav nizka. To bi bilo vredno kupiti, seveda če pogoltni ljudje ne bodo preveč gnali cene.

II.

Popoldne se ob treh začne dražba. V veži stoji celo skladišče koles. Slopiš po stopnicah. Odpreš vrata. Dušev vohaj tu udari v obraz. Pot, parfemi, pisarna, vse hkratu. Pogledaš po ludeh. Vsak drugi je delavec. Prihranil si je nekaj in bi prišel rad poceni do malo ponošene obleke ali suknje. Tudi boljši ljudje v kotu, na mizi znani mešetarji, pravi Babilon.

Ne vidiš ničesar. Vse se gnete pred pulni. Slišiš samo neprestano enakovorno ponavljanje: »V prvem, drugem in...«

Ubogi »inc! Dvajsetkrat ga je treba časih ponoviti, da se mu nazadnje pridruži še beseda »tretjem«.

»Stiri in dvajset kosov pribora... Se demdeset dinarjev.«

»Plačano.«

»Pet in sedemdeset!«

»Osemdešet!«

»Pet in osemdešet!«

»Devdeset!«

Nekdo zakliče vmes: »Stodeset!«

Uradnik ponavlja številke in tako gre do sto osemdeset dinarjev. V trgovini bi se zdela vsota kupcu nesramno oderuška, tu pa si misli, da je prav poceni kupil. Severda psihoza.

»Dve rjuhi... Štirideset dinarjev...«

»Petdeset!« se oglasi nekje zadaj ženski glas.

Potem nihče več.

Smeh. Bog ve zakaj.

»V prvem, drugem in... tretjem«. Vsi molče kakor ribe. Ženska, ki je rjuhe dobila gre k blagajni. Oziroma prerije se tja. Plača, dobi rjuhi.

Potem jih v kotu, kjer ni ljudi, razgrne. Po tihem nekaj zakolne, ali kaj. Res ima zgornja rjuha lepe čipke, — bogve katera roka jih je delala. — toda vsa je že izprana, še eno pranje in raztrgala se bo.

»Še za cunjbo komaj!« reče naposled ženska in se uda v usodo.

»Ta... je pa naplatala! Prav ji je, se oglasi nekdo iz množice.

»Mejčnik mir!« zakliče uradnik, ki hiti.

Pa vendar, ti dve rjuhi!

Bog ve, katera delavčeva žena jih je nekoč delala za svojo balo. Morda jih je bilo šest parov, morda ducat. Pa so prišli slabi časi. Mož je ostal brez dela, doma pa kopica otrok. Podpora je kanila komaj vsake svete čase enkrat in rjuhe so začele romati par za parom v zastavljalnico. Par za parom je izginjal iz omare, kakor iz srca služije o sreči, blodne sanje, ki jih vsakdo sanja. doživi pa malokdo.

III.

Licitator je že ves hripav. Mešetarji, ki ne kupujejo zaradi potrebe in ki dražijo vse do določene višine, kakor bi hoteli preprečiti da ne bi dobil kdo kaj prepečen, pa tudi.

Najbolj gredo suknje. Seveda, zima prihaja v deželo in mrzaj je. Od sto dinarjev ženejo dobro ohranjeno suknjo do dve sto štirideset.

Trije fotografski aparati. Dva jih ženeta. Pa ne preveč resno. Morda sta dogovorjena. Pri tretjem se cena ne dvigne niti za pet dinarjev.

Licitator kliče:

»Gramofon in dve plošči. Sto devdeset dinarjev!«

Brez plošč namreč gramofona v zastavljalnici ne vzamejo.

»Dvesto!«

»Dve sto pet!«

»Dve sto deset!«

»Dvesto petnajst!«

Pri tem je ostalo. Debel možak ga je dobil. Po obrazu bi človek sodil, da je oštr z Dolenjskega.

»Še nekaj 'plaf' bom kupil...« govori sam s seboj, ko ga plača in odnese.

Najbrž misli z njim razveseljati svoje goste in jim napraviti senzacijo. Seveda, če pride goodec s harmoniko. Mu je treba dati vina, gramofonu pa ne. In goodec ne zna vsak dobro igrati. Gramofon pa že.

Toda ta gramofon, — Bog se ga usmili, — kaže, da svoje bodoče dolžnosti ne bo kaj dolgo opravljal. Nekateri ljudje imajo pač navado, da nesejo staro robo v zastavljalnico namestu na staro kramo. Morda imajo že izkušnje, da se dobi tu več zanj. Počasi se zrivam bliže. Sredi delavcev stoji dama s »pelomac« in modernim klobukom.

bukom, kakor otok sredi morja. Samo gleda, pa nič ne draži.

Ujamem pogovor: »Koliko ste dali za obleko?«

»Preveč, saj niti v trgovini ne bi toliko stala!«

»Jaz sem pa hotela kupiti suknjo za fanta. Do sto šestdeset dinarjev sem šla. Potem pa nič več. Saj bi bila tako premajhna za nje. Takšen dolgin je.«

»Videl sem prej tisto suknjo. Velika je bila, da si veš skoraj misliti ne bi mogel. Toda vseh je pač treba porabiti izgovor, ki pride človeku na misel, zlasti če ima kdo premalo denarja. Stara basen o listih in grozdju.«

Med tem se je že vnela dražba za kolo. Stara krača, ki pa so jo gnali od tri sto dinarjev na sedem sto.

Se en fotografski aparat. Prerinem se bliže, da bi ga videl. Pa je že prodan, kar za nominalno je šel. Za sto pedeset dinar-

izpitom na normalki. Ker pa so v Ljubljani starši kljub temu rajši najemali neizprane zasebne učitelje za svojo dečo, so še leta 1788., torej štirinajst let pozneje, z bobnanjem po mestu razglasili, da bo kaznovan z globo po 12 goldinarjev vsak, kdor bo imel take učitelje. Prvi ravnatelj ljubljanske normalke je bil že omenjeni Blaž Kumerdej. Za normalko pa je manjkalo sprva učencev in učiteljev, zato so se odpirali novi razredi le počasi. Četrty razred je dobila ljubljanska normalka šele leta 1786. Tudi dekliške osnovne šole, kjer take že niso obstajale, so se ustanovile na novo in izročale uršulinkam v oskrbo. V Ljubljani so imele žensko šolstvo v rokah večinoma že poprej klarisije, sestre reda sv. Klare, ki so prišle v prvi polovici 17. stoletja in uršulinke iz začetka 18. stoletja. Poučevale so deklice v branju in pisanju ter jih tudi sprejemale na hrano in v stanovanje.

Reforme cesarja Jožefa II.

Cesar Jožef II. je leta 1784. šolske komisije odpravil in izročil šolsko nadzorstvo višjemu ravnatelju (Oberdirektor). Že prihodnje leto je bilo odpravljeno tudi to nadzorstvo in so bili postavljeni nadzorniki za poedina okrožja. Prvi okrožni nadzornik za Ljubljano je bil kresijski tajnik slovenski pesnik in pisatelj Anton Linhart. Vodnikov sodobnik. Kdor se je pogajal za tako mesto, je moral izkazati svojo sposobnost ter delati pismeni in ustni izpit iz pedagogike, metodike in iz vseh šolskih predmetov. Plača okrožnega šolskega nadzornika za tisti čas nikakor ni bila majhna, ter je znašala 600 gold na leto in še 150 gold. za uradna potovanja. — V Ljubljani si nova šola ni pridobila posebnih simpatij. Starši so se branili pošiljati vanjo svoje otroke, čeč da je »lutravska«. Magistrat sam je poročal višjim oblastem, da starši nočejo pošiljati otrok v šolo zato, ker se navzamejo v njih več slabega kakor dobrega in da pozabijo še to, kar se doma naučili. Zato si vsak kdor le more, najame zasebnega učitelja. Niti

učitelji normalke ne pošiljajo svojih lastnih otrok v šolo. Vrh vsega je tudi večina staršev siromakna; svoje otroke uporabljajo za posle itde. Iz vse Ljubljane je obiskovalo šolo le 272 otrok, kar je bilo celo za tisto dobo bore malo.

Kakšno so bile v onem času učiteljske plače? Če se stvar natanko presodi, ni imel učitelj takrat sploh nobene plače. Otroci bi mu morali prinašati po 10 krajcarjev šolnine na mesec. Tako so leta 1788. nanosili šempeterskemu učitelju Zupanu od 1. februarja pa do konca aprila le dva goldinarja. V šolo je hodilo 69 dečkov in 16 deklic, skupno 95 otrok, a 88 od teh jih šolnine nikakor ni moglo plačati. Le os sedmič je dobival pol leta redno dolžno šolnino, torej vsega skupaj 7 gold. Okrožni urad je zahteval od njega natančen račun, koliko ima dohodkov. Navedel je, da znaša 143 gold. Niti so; od njive, pol orala ve like, ki jo je dajal v najem in dobil zanj 8 gold. na leto; desetina je vrgla 16 gold; od obresti šolskega fonda je dobil 120 gold. za hranje in šolo 7 gold., torej vsega skupaj 143 gold. Še slabše se je godilo trnovskemu učitelju, ki je imel le 78 gold. plače in to še leta 1797. Pa kljub temu so se za take službe zelo pulili. Do leta 1803. se je plača trnovskemu učitelju že malo zboljšala. Poleg onih 78 gold. je imel za cerkovniške posle 50 gold., otroci bi morali plačevati po 10 kraje. na mesec a na to ni mogel računati, ker je bilo baš v Trnovem največ revnih staršev. Pa tudi cerkovniška plača je bila le na papirju, ker je bil nastavljen cerkvenik z družino. Sicer pa, kakor je poročal trnovski učitelj Knez, bi moral naleteti na to hlapca, ker bi itak ne mogel v obeh stolpih obenem zvoniti. Kakor kaže, je šlo magistratu tu v glavo in je priimknil k njegovi plači še 72 gold. — Cerkovnik je bil takrat mnogo bolj važna oseba kot dandanes, zaradi ozkega stika z duhovščino in zaradi svojega dela v cerkvi. Splošnovanje do duhovnikov je odsevalo tudi na cerkvenika. Tako se v oni dobi trnovski učitelj Jesenovec ni podpisoval kot učitelj temveč kot cerkovnik.

Ljubljanski magistrat je ustanovil v Tr-

jev je šel. Vreden pa je med brati svojih šest sto.

Zdaj sem že tik pri pulni. Pa zaslišim:

»Konc!«

Spet nova zmešnjava. Vse se začne prerivati k izhodu. Nekateri so olovorjeni s kovičgi. Nesretnik, ki je dobil kolo, poskuša priti z njim skozi množico.

Neka ženska se oglasi:

— Tale dedec naj bi bil še samega sebe licitiral. Saj je naj. Nobena se ga ne bi branila.

Se malo zmede na stopnišču, grmada koles pred vhodom začne kopneti in potem se ljudje poragube.

Spet je minil dolgočasen jesenski popoldan.

Predavanje ljubljanske JČ lige

Ljubljanska Jugoslov. & češkoslovaška liga, ki je pravkar otvorila deset točajev češkega jezika, pripravlja za zimsko sezono serijo predavanj, ki naj seznanijo naše občinstvo s kulturo in gospodarstvom bratske Češkoslovaške. Prvo predavanje bo v četrtek, 28. t. m. ob 20. uri v »Zvezdi«. Predaval bo priv. doc. dr. Vladimir Murko o gospodarskem napredku Slovaške in Podkarpatske Rusije v dobi 15-letnega obstoja Češkoslovaške republike. Snov je nedvomno zanimiva, saj je gospodarski napredek osvobodnih pokrajin poleg njih kulturnega napredka najvišji dokaz praktične vrednosti osvobodjenja.

Nadalje bo liga omogočila predavalni nastop dvema gostoma iz Prage: V teku prihodnjih mesecev namerava predavati dr. Peter Zenkel, ravnatelj osrednje socialne zavarovalnice in vodja socialnega skrbstva mesta Prage, o socialnem skrbstvu na Češkoslovaškem. Znani pisatelj A. C. Nor pa bo predaval v krogu lige o moderni češki literaturi.

Obetajo se tudi sledeča predavanja in predavatelji: Moderno češkoslovaško kiparstvo (akad. slikar Ivan Vavpotič); Sodobna industrijska država Češkoslovaška — njen uvoz in izvoz (dr. Egon Stare); Češka kmočka povest (prof. Tine Debeljak); Češkoslov. — jugoslov. kulturno socialni stiki (univ. doc. dr. V. Burian); Spreved po češkoslovaških parkih in vrtov (rav. Ant. Lap); Vodilne struje v sodobni češkoslovaški literaturi (Urednik B. Borko).

Datumi posameznih predavaj se razglašajo ob pravem času. Naj še pristavimo, da bodo znaten del predavanj spremljale sklopitne slike.

Z navedeno serijo predavanj bo JČ liga poglobila poglede v bratsko republiko in tako izvršila pomembno točko svojega vsakoletnega delovnega načrta.

Krst nove operete v Mariboru

Drevi bo v Narodnem gledališču v Mariboru krstna predstava nove izvirne slovenske operete. Uglasbil jo je prof. glasbene šole mariborske Glasbene matice in matični dirigent g. Marjan Kozina, ki bo to svoje prvo operetno delo tudi sam dirigiral. V libretnem pogledu pa je priredil opereto režiser Ferdo Delak po J. Fr. Knaflčevih veseli trodejanke »Kmečki teater«. Za Rasbergerjevo opereto »Prebrisani Amor«, ki je ob uprizaritvi v lanske sezoni prav lepo uspela, smo v razmeroma kratkem presledku dobili novo izvirno slovensko opereto, ki doživlja svoj krst v mariborskem gledališču. Vsekakor so te pobude na torišču naše gledališke produkcije hvalvredno znamenje vneti ljubitelji do glasbe in muzikalnega ustvarjanja.

V razgovoru mi je avtor Kozina takole povedal o nastanku svoje operete in o svojem dosedanjem delu.

— Kakor znano, je bila prvotno zamišljena kot radiofonska opereta, ki jo je oddajal radio Ljubljana. Izvajala se je v maju ali juniju. Ker je dobro uspela, sem se po posvetovanju s prijatelji odločil, da jo priredim za oder. Bilo jo je treba samo še glasbeno razširiti ter oskrbeti besedilo in drugo potrebno kakor n. pr. za balet. Z Delakom, ki se je spraval na Knaflčevu tridejanko »Kmečki teater«, sva se lotila te naloge, ki sva jo po večmesečnem temeljitnem pripravljanju zaključila. Tako je nastala »Majda«.

— V glavnem sem se v glasbi držal operetnega stila. Ta glasba je popolnoma neproblematična, vesela, lahka, poskočna, v stilu jazz-operete. Stil glasbe sem povsem in dosledno priključil libretnemu stilu.

— Nimam bogve kaj za seboj. Če izvzamem orkestralno suito za veliki orkester, ki se je prodajala v praškem radiu pred dvema letoma, in nekaj drugih manjših skladb, je »Majda« moja prva večja stvar. Sem še mlad. Mariborski Glasbeni matični sem prišel kot dirigent in profesor lani v septembru. Prej sem bil dve leti pri ljubljanski operi, kjer sem deloval kot kapelnik dve sezoni, toda ne celi. To je vse, kar vam morem povedati, razen če se dodam, da sem pričel svoje glasbene studije na ljubljanskem konservatoriju, kjer sem bil vpisan dva semestra in da sem pozneje dovršil dunajsko glasbeno akademijo in praško mojstrsko šolo.

1774. »občenci šolski red«, ki je bil prvi šolski zakon. Kakor drugod se je osnovala tudi v Ljubljani šolska komisija, ki naj bi ustanovila šole in nadzorovala učiteljstvo. Sestavljena je bila iz dveh do treh svetovalec deželnega glavarstva, tajnika, škofijskega zastopnika in ravnatelja normalke. Uvedla naj bi po možnosti splošno šolsko obveznost. V ta namen so povpraševali po vseh deželah pametne in za boljše narodno izobrazbo vneto moze za dobre in koristne nasvete. V Ljubljani so se obrnili na slovenskega duhovnika in pisatelja Blaža Kumerdeja, po rodu z Bleda. Bil je šolski nadzornik in izdelal je šolski načrt, po katerem bi se otroci najlažje učili »kranjskega« in nemškega branja in pisanja. Deželna oblast je predložila načrt višjim cerkvenim dostojanstvenikom v pregled. Vsi, med njimi celo dva opata, so bili z načrtom zadovoljni, edino proštu Jabacinu ni bil všeč. Ta se je izrazil proti vsaki narodni izobrazbi in je med ostalim poročal: »Preprost narod čisto nič ne potrebuje branja in pisanja, nasprotno je to zanj škodljivo. Marsikateri vladarji in postavodajalci bi pouk v branju in pisanju, kakor tudi občevarje z ostalimi narodi prepovedali iz raznih vzrokov. Seveda to dandanes ni več tako nevarno kakor nekdaj. Toda izkušnja nam kaže, da bi preprostem človeku škodovalo ravno tako kakor dobre jedi slabemu želodcu. Samo branje in pisanje ne zadošča, da bi se potem vera mogla boljše umeti kakor tudi ostale prirodne stvari. S tem se tudi ne bo povečala pridnost v poljedelstvu itde...« Na Dunaju pa so bili bolj pametni ljudje kakor prošt Jabacin in so odobrili Kumerdejev šolski načrt.

Novo osnovne šole so obsegale tri kategorije. Najimenoitnejše so bile normalke kot vzor za vse ostale šole. Druga kategorija so bile glavne šole po manjših mestih in trgih, tretja pa trivialne šole na kmetih. Normalke v Ljubljani: nastanjen v starem licejskem poslopju, je bila štirirazredna, obenem pripravnica, kjer so se vzgajali učitelji. Nobeden ni dobil učiteljske službe, kdor se ni izkazal z

zdej pa so jih morale prevzeti občine. Francozi pa jim niso nakazali nobenih dohodkov za vzdrževanje. Dne 8. novembra 1810. se je sešla komisija za ljubljansko osnovno šolstvo in že 10. novembra je začela normalka s poukom. Vse ostale šole, tudi šempeterska in trnovska, pa so prenehale; obstojali sta le dekliški šoli v nunskem samostanu in pri sv. Petru. Pa tudi učitelji na normalki so doživeli grenko razočaranje. Za njihovo plačilo še mesece in mesece ni nihče zmenil. Minil je prvi tečaj, a učitelji niso prejeli še niti bora. Na njihovo prošnjo jim je odvrnil intendant, da nova organizacija še ni izdelana, da še ni določen fond itd. Minil je med tem drugi tečaj in šolsko leto se je zaključilo. Toda v jeseni 1811. je bil vsak učitelj spet na svojem mestu. Šele v novembru 1811. so jim izplačali zaostalo plačo, in še to le od 1. januarja do konca septembra 1811. Prav tako se je godila ravnatelj normalke, Val. Vodniku, ki je dobil šele 30. oktobra 1812 za ves svoj dotedanji trud borih — 240 frankov!

Na ponovne prošnje in pritombe učiteljstva je ljubljanski magistrat odvrnil: »Magistrat mora gospode učitelje zopet opomniti na ono, kar jim je dejal že tolikokrat ustno in pismeno, da županstvo ni pooblaščen izplačati niti najmanjše vsote, dokler njega cesarost Napoleon ne potrdi predložene proračuna za leto 1812.« Leto je minulo, proračun pa je še vedno ležal v Parizu! Kako in ali se je pozneje vse izteklo, ni znano. Napočilo je usodopolno leto 1813., francoska osnovna šola pa še nikakor ni bila urejena v Ljubljani. Francozom so se začele iztekati njihove ure v naših krajih. In ko so odhajali, je bila osnovna šola še skoro prava taka, kakršno so sprejeli. Proti vsem tem nedostatkem pa se morajo pripoznati v polni meri pravilno francosko stališče, da je uspešen pouk edino mogoč v domačem jeziku, v materinskini.

Tako je bila ta doba, četudi kratka, zadnja najsvetlejša v našem šolstvu za našo slovensko besedo, ki smo se morali boriti zanj še nad sto let pozneje domala za vsak osnovnošolski razred.

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor Telefon 2730
Vesela opereta dunajskega humorjaPrigodbe iz
"Wienerwalda"Magda Schneider, Wolf Retty.
Ob 15., 17., 19. in 21. uri.

u— Na Grabnu se je večeraj popoldne pričela slovesnost za 60letnico II. deške narodne šole v Ljubljani. Šolsko poslopje so za slavo okrasili s cvetjem in zelenjem, čez pročelje je zaplapolala narodna trobojnica. Ob 15. se je v telovadnici vršila interna akademija, namenjena predvsem učencem in učiteljsstvu šole. Šolski upravitelj g. Ambrožič je imel pri tej priliki lep rodoljuben nagovor, fantje so zapeli mavrovo »Našo pesem«, nato pa so izvajali še Potočnikov prigodniški igrokaz »Matevžev stric pripoveduje«, veselo revijo z izprehodom po prošlosti šole. Sledila je pogostitev, ki je pri vsej skromnosti prinesla praznično razpoloženje med šolskimi družbi. Ob 17. se je nato vršil slovesen obhod po ulicah šolskega okoliša, pri katerem je iz prijaznosti sodelovala tudi godba »Sloga«, tako da je slovesnost razširila ves trnovski okraj. Na večer se je Graben odšel v razkošno iluminacijo.

u— Milki Smérkoljevi v spomin je napisala pramorska rojakinja naslednje besede: Pred dnevi sem te srečala na ulici vedro in veselo, čeprav si odhajala od zdravilnika, danes pa ležiš na mrtvaškem odru, ki je poln jesenskih rož in nageljnov. Je li to res? Ti, ki si bila nenadoma stisljiva, plemenita, dobra mamica svojim otrokom, vzorna soproga in gospodinja, dobrosrčna in človekoljubna do vsakega potrebnega, da ni nihče odšel praznih rok iz tvoje hiše! Ti ovčje paze zavešče pramorske žene! Ne moremo pojmčiti, da te ni več. Kaj poredi tvoj Rožan, ki si v mladih letih razveseljevala vse okoličane kot zvezda rodnice, solnce, ki lučarava ljubezen in nadej! Zvenijo je rojanska roža, osupli sturmajo za njo in težko nam je. Koliko jih je, ki so te ljubili, a se ne morejo od tebe posloviti! Žalost je obšla tvoj lep dom, a mi se zavedamo, da je tebi bolj nego nam. Lep spomin si nam v naših srcih zapustila, — bodi srečna, Milka, odkar si groba, sanjaj sladko večne sanje! Vsi, ki ste poznali našo sestro Milko, pridite danes ob 16. na Mišičevo cesto 2, da jo sprejemo polnočestovito do pramorske groba.

Najlepše darilo za Miklavža je zbornik
"Slovenska fotografija"

Dobi se v knjigarnah in pri Fotoklubu, Specijacija »Grom« — Kolodvorska 41.

u— Smrt požrtvovalnega javnega delavca. Po kratki mučni bolezni je izdihnil g. Pavel Kokač, privatni uradnik v Ljubljani. Star je bil komaj 32 let, zapustil je ženo in 5 letno hčerko. Vneto je sodeloval pri Sokolu, pri organizaciji za dvorski okraj in v pokretu privatnih nameščenec. K večnemu počitku ga bodo položili jutri ob pol 16. Ochranten bo v blagem spominu, rodbini iskreno sožalje.

u— Umrla je sinoči po kratki, mučni bolezni gospa Marija Korosec, rojena Ivančičeva, soproga upokojenega vlakovodje državnih železnic v Podjurski ulici 17. Stekla je šele 49 let. Dobri pokojnici bode ohranjen blešči spomin, žalujčim naši sožalje.

u— Strokovno zborovanje ljubljanske sekcije Zveze gostiteljskih nameščenec Jugoslavije ob 2. v noči na četrtek je bilo delo živega življenja. Zborovalec so imeli na izbiri, da se odločijo za eno izmed treh predlaganih rešitev: ali da naj vse uredejo stalne plače po skali, kakor jo je »Jutro« že objavilo, ali da naj se uvede revirni sistem, za katerega s predvsem mavaljarji večjih naših lokalov še nekaj let bore, s pripadajočimi odstotki in manjšo fiksnimi nagradami, ali pa da naj uvedejo čisti odstotni sistem. Po dolgotrajni dobri skupščini sprejela drugi predlog, v katerem so konkretizirane predvsem zahteve natekarjev. Nadalje je bila na dnevnem redu razprava o pokojniškem zavarovanju. Njihova zveza je si, če organizirala nekakšno zasebno zavarovanje za starost, ki pa seveda ne zmogla vseh velikih socialnih nalog. Nujno je, da ne to vprašanje čimprej reši tako, da bodo tudi gostiteljski nameščenici prišli pod okrilje pokojniškega zavarovanja. Skrbno pripravljeno resolucijo bodo zastopniki zveze poslali Zdrženju gostiteljskih občin, in kakor upamo, bodo razgovori gotovo dovedli do sporazuma. Ugodna rešitev vprašanja gostiteljskih nameščenec bo brez dvoma rodila dobre sadove tudi za naš tojski promet, ki eloni v prvi vrsti na njihovem delu.

u— Otvoritev razstave Luigia Kasimira in Tanne Hoernes — Kasimir, Občinstvo, posebej je ljubiteljske umetnosti opozorjeno, da bo danes ob enajstih odprta v Jakopičevem paviljonu razstava grafike Luigia Kasimira in Tanne Hoernes Kasimir. Razstavljene so motivirane raznih evropskih mest, med njimi tudi iz Ljubljane. Risbe te umetniške dvojice so vznemirjale povsod, kjer so bile dosele razstavljene, izredno pozornost in jo utednejo vzbujati tudi pri nas. Obisk razstave priporočamo!

u— Jugoslovenska gozdovniška liga se je začela zadnje čase razvsejivo razvijati. Poleti je priredila dva uspešna tabora pod Marjuljkom pri Kranjski gori. V taboru se je pripravila pri nočnem ognju gozdovniška proslava 11letnice istega lige, katere se je udeležilo s taborečimi in gosti blizu 200 oseb. Mariborski gozdovniški so preteklo leto ureli v Mariboru gozdovniško razstavo, ki je bila po mnenju obiskovalcev najlepša prireditve Mariborskega tedna. V Ljubljani so gozdovniški organizirani v roku »vzhajajočega sonca«, in imajo svoj društveni lokal v Križevniški ulici 5/II. Tu je tudi sedež gozdovniškega vrhovnega vodstva. V nedeljo 8. decembra ob 10. dopoldne bo imela Jugoslovenska gozdovniška liga v lovski dvorani hotela Metropol letni občni zbor, ki ga gozdovniki imenujejo veliki zbor. Na dnevnem redu bodo poleg običajnih točk tudi izprememba pravil, izdajanje društvenega glasila, dolgočiten kroja in pa sklepanje o prireditvi velike gozdovniške razstave v Ljubljani.

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

u— K akcijski za dobrodelno modno revijo v Kazini. Prejeli smo: Prireditelje modne revije v Trgovskem domu prosim, naj se ne obregujejo ob dobrodelno revijo, ki jo spodaj podpisana organizira v korist brezposelnega in onemoglike ženskega obrtnika. Od akcijske dobrodelne modne revije je bila prošnja za dovoljenje vložena na banski upravi že, ko so se zgoraj omenjeni prireditelji šele izpraševali, ali je potrebno, da se za to prireditev vložijo prošnja za dovoljenje. Če pa se je rešitev naše prošnje zakasnila, izvira to bržčas iz okvira interesov revije Obrtnskega društva. Oblastva nimajo poviša odrediti dovoljenje za dobrodelno humanitarno modno revijo, za katero bo zaposlenih samo brezposelnih obrtniških pomočnic ne glede na korist za vse ostale in za skrajni onemogliki obrtnik. Dostoj se ni še nihče pobrigal zanje, pač pa jih je zdaj mnogo, ki bi radi prireditve onemogliki, kar mora vsa javnost obsoditi. Vsekakor je prosto dano, da pove, kako bi si žensko obrtništvo lahko drugače pomagalo. Podpisana prosim, da gorenji prireditelji v bodoče več ne ovirajo našega prizadevanja po samopomoči. Marija Šarčeva, organizatorica in voditeljica dobrodelne modne revije v Kazini. Ljubljana.

u— Danes teden bo na Taboru tradicionalna proslava prvocekmberskega državnega praznika z novinarskim koncertom. Nad 300 sodelujočih, med njimi odlični solisti (ga. Giungjenca—Gavella, operni ravnatelj Mirko Polić, dirigenta L. M. Škerjanc in Niko Stritol, operni pevec Petrovič), dva mladinska zbora. Prvotvorni umetniški program! Po koncertu družabna zabava s plesom.

u— Prodaja vstopnic za novinarski koncert bo od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Ravno tam se prodajajo tudi vstopnice za prvi javni radio-koncert, ki bo v ponedeljek 25. t. m. v dvorani Trgovskega doma.

u— Modna revija v Trgovskem domu ob 30. t. m. do 4. decembra pod pokroviteljstvom mestnega načelnika g. R. Ravnharja bo krasna manifestacija oblačilne stroke domačega izdelka, domače sposobnosti. Namenjena je kupujoči javnosti in vsem obrtnikom, posebno podeželskim, ki bodo s to revijo dosti pridobili.

u— Sokol I. Ljubljana — Tabor obvešča svoje članstvo, da je preminila njegova dolgoletna članica sestra Ljudmila Smrkoljeva. Pogreb drage pokojnice se bo vršil danes ob 16. iz hiše žalosti, Mišičeva cesta 2. Bratje in sestre, spremite drago pokojnico in našo zvesto članico na njemi zadnji poti v čim večjem številu. Udeležba v civilu z znakom. Uprava.

u— Sestanek železniških vpokojencev in rentnikov sploh bo v torek 26. tm ob 16. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi c. 22. Akcijski odbor bo poročal o uspehih dosedanjih intervencij ter se bo sklepal o bodočem delu.

u— Danes ob 11. uri bo predstava ZKD »Uspavanka«, kjer igra Doroteja Wieck glavno vlogo. Film je poln nežne godbe in prastarih cerkvenih motivov in pesmi. Pokaže nam mir in uteho za samostanskim zidom. Življenje belih sester je tako pokazano, kakor še v nobenem filmu. Doroteja Wieck je v tem filmu čudovita umetnica. Vstopnina 3,50, 4,50, 5,50 ter 6,50 Din.

u— Sročnja predstava »Divjega tovara« v Blitnem kinu Matije je vzbudila ogromno zanimanje. Ljudje so navdušeni nad lepimi pesetki in senzacijo, ki jo nudi ta film. Frank Buck je spet ustvaril nekaj, kar ne vidimo vsak dan. To je v resnici edinstven film sezone, delo, ki je enako zanimivo za mlado in staro.

u— V Šentjakobskem gledališču ponovno danes ob 20.15 zabavno in duhovito Hopwoodovo veseligr »Skandal pri Bartietovih« (Vzorni soprog). Igra je dosegla pri vseh uprizoritvah lep uspeh. Bombe smeha. Občinstvo naj kupi vstopnice že v predprodaji od 10. do 12. in od 15. do 17. ter eno uro pred predstavo.

u— Uprava Narodnega gledališča vtudno prosi starše, ki so dovolili svojim otrokom lani, da sodelujejo pri dramskih mladinskih predstavah, da jih pošljejo jutri popoldne ob 5. v dramsko gledališče k skušanji za letošnje mladinsko predstavo.

u— Lutkovno gledališče Sokola I. Tabor ponovi danes ob pol 16. uri napeto igro »Konec tolovaja Mordulina«. Pridite vsi!

u— J.N.A.D. Jadran. Pozivam vse nove odbornike, da se sigurno udeležijo predajne seje, ki se bo vršila v ponedeljek ob 11. dopoldne. Tajnik.

u— Slovensko stenografsko društvo bo imelo v sredo 27. ob 20. na trgovski akademiji debati večer za svoje člane in vse one, ki se zanimajo za razvoj stenografije. Ako se javi še nekaj interesentov, bodo v začetku decembra istotam otvorjeni tudi tečaj za slovensko, srbohrvatsko in nemško stenografijo.

u— Neprecenljive vrednosti v sedanjem težkem življenjskem boju je zdravo. krepko, pravilno razvito telo. Zato pošiljajo skrbni starši svoje malčke v ortopedski zavod »Atene«, ako zapazijo pri njih slabo držo, izkrivljeno hrbtenico, okrogel hrbet ali slične napake. Ortopedska telovadba se vrši pod nadzorstvom specialista za ortopedijo, g. primarija dr. Minaja vsak dan od 15. do 18. v zavodu »Atene«, Šubičeva ulica »Mladika«.

u— Josip Pavčič: Mali pianist, II. zvezek. Znani klavirski pedagog Josip Pavčič je izdal v založbi Glasbene Matice ljubljanske II. zvezek Malega pianista, ki prinaša 17 znanih slovenskih narodnih pesmic v najljubši prireditvi za klavir. Zbirka bo izvrstno služila našim malčkom tekem prvih mesecev klavirske pouka ter jim brez dvoma vcepila mnogo veselja do klavirske igre. Izdaja je okusna, krasi jo mnogo vinet, ki jih je narisal ing. arh. Oton Gaspri. Cena II. kakor tudi I. zvezku, ki je izšel v jeseni, je 20.— Din. Dostava se v Matični knjigarni in drugih knjigarnah.

Pri
hemoroidih
"Planinka" — čaj
MR. BAHOVEC.
Paket Din 20.—
v lekarnah.
Reg. S. br. 2834/23. I. 35.

u— Odstranitev spomenikov pri Sv. Krištofu. Stranke, ki imajo pri Sv. Krištofu grobnice, obidna grobišča, naj odstranijo spomenike, plošče in ograje do konca julija 1936. Odstranitev je mogoča le z dovoljenjem upravitelja pokopališča pri Sv. Križu g. Legata.

u— Lojze Bricman nakupuje radioaparat. Te dni je proti večeru prišel v neko trgovino z radijskimi potrebščinami mlad, dostojno oblečen gospod ter se predstavil za Lojzeta Bricmana, skladiščnika v uni-oniski pivovarni. Izbral je sicer razmeroma skromen, a vendar par tisočakov vreden sprejemnik znamke »Siera« in naročil, naj mu ga dostavi v stanovanje na Starom trgu 2. Aparat je sluga iz trgovine v resnici takoj zanesel na njegov dom, a komaj ga je bil doživel Bricman prevel, ne da bi bil eno sam, paro plačal zanj, je izginil, da ni bilo ne duha ne sluha o njem. Kakor se je izkazalo, je Bricman malo prej samo za pretežno najel sobo pri nekem najemniku v hiši, da je naslov zlorabil za goljufijo, edini namen njegov pa je bil, da pride brez denarja do aparata. Ko je izpovednica prišla na dan, so se pričeli na policiji zglašati še nekateri drugi oškodovanci, ki jih je lažni Bricman — ponekod so se izdajal tudi za študenta Alojza Pernata — opeljal za manjše zneske na hrani in stanovanju.

u— Kup nakradenega perila v parku. Ko je stražnik te dni proti večeru patroliral po tivolskem parku, je na robu glavnega drevoreda našel kup rabljenega perila, ki ga je nekdo tam zavrgel bog ve zakaj. Razen srajc, spodnjih hlač, robov in nogavic je bila v svežnju tudi velika bela halja, kakršne rabijo brivci, laboranti ali bolniški strežniki. Ker je bilo bledo obito neke pokradeno, polzevalje kriminalni oddelke za jastnikom.

u— Opozorjamo na današnji oglas novega domačega podjetja za proizvodnje moderne svetlobne tehnike trdnice in. A. Zupančič, Ljubljana, Aleksandrieva cesta 4.

u— Vsako nedeljo popoldanski ples s poukom v Jenkovi šoli — Kazina. Novi začetniki za vse družabne plesne se še sprejemajo vsak ponedeljek ob 8. zvečer. Posebne ure vsak dan.

Iz Maribora

u— Slava mariborskega pešpolka. Včeraj dopoldne ob 11. ob 17. občinski razpizitve zelene garde je bila v metijski vojašnici tradicionalna slava 46. pešpolka. Radi slabega vremena se je vršilo slavlje v lepo okrašeni vojašniški dvorani, kjer so bili postavljeni trije oltarji. Cerkevne obrede so opravil prota Trbojevič za pravočasno veroizpoved, kazniški kurast Zavadič za katoliško in muslimansko vojni imam Mehmed Ahmetišević za muslimansko veroizpoved. Zbrane odlične predstavnike mariborskega javnega življenja in častniški zbor je nagovoril polkovnik polkovnik Marko Božović, ki je v svojem patriotičnem nagovoru toplo proslavil junaki čim razorožitve zelene garde pred 17 leti, s čimer je bila usoda Maribora odločena v našo korist. Svoja toplo občutna izjavljanja je zaključil z vzdikom mlademu kralju Petru II. Zmaj na dvorišču so zaregljale postavljene strojnice in slovesno so zagrmeli malokalištni topički. Potem, ko je vojaška godba zasvirla državno himno, je domačini polkovnik Marko Božović ponovno spregovoril, spominjajoč se v prisednih besedah heroične smrti blagopokojnega kralja Ugoditelja, čigar spomin so navzoči počastili s klici »Slava mu«. Izrekel je še polku iskrene čestitke k slavi, nakar je

Več svetlobe v Vaš dom!

TUNGSRAM
NITKA V DVOJNI VIJAČNICI

povabil goste k zakuski. Včerajšnja slovenska slava mariborskega pešpolka je bila ves dan v znamenju strunne vojaške proslavite in prazničnega ter svečano razpoloženega vojaškega veselja.

u— Težka izguba je zadela nacionalno železničarsko organizacijo v Mariboru s smrtjo uradnika državnih železnic Antona Rebola, ki je nenadoma preminil v starosti 67 let, o čemer smo že večeraj poročali. Blagi rajniki je namreč bil neumoren organizator nacionalnega železničarstva v Mariboru že v predvojni dobi. Bil je med ustanovitelji in organizatorji nacionalne železničarskega gibanja. Zgodnja leta je vso svojo skrb in ljubezen posvečal organizaciji železniških upokojencev in si pridobil obilo zaslug, v vrstah njegovih soborcev je zazijala globoka vrzel. Žalujčim ostalim ob bridki izgubi naše iskreno sočutje!

u— Tudi dijaki proslavljajo Jenka. Včeraj dopoldne ob 10. je bila ob stoletnici rojstva skladatelja Davorina Jenka spominška proslava v veliki kazinski dvorani. Proslavo so prireditelji tukajšnje realne gimnazije, ki so v sklopu sporedu ter izvajanju zajeli izbrane skladbe Davorina Jenka. V okviru te proslave, ki je imela tudi delen poudarek proslavitve Simona Jenka, je bilo več govorov in jakov. Prireditelj je bila prirečen dokaz globoke pietete, ki jo naša mladina goji do velikih sinov naroda.

u— Mariborski mali harmonikarji bodo koncertirali pred Masarykom. Po božičnih praznikih prireditelj mariborski mali harmonikarji od »Harmonije koncertno turneje po češkoslovaški republiki. Koncertiral bodo v Bratislavi, Brnu in Pragi, kjer bodo nastopili s posebnim koncertnim sporedom pred prezidentom češkoslovaške republike g. T. G. Masarykom in zunanjim ministrom Benešem.

Kapitalisti in lastniki hranilnih knjižic! Kdor želi denar varno naložiti, naj sporoči na naslov Pohorska železnica — Maribor.

u— Po treh letih razjasnjena avtomobilska nesreča. Dne 1. aprila 1932 je pri Loku na Dravskem polju strmoglavil s koleca in oblezal s strmina nogama in drugimi ljudmi poškodovani avtomobil cestne posestnik Franc Cafuta. Povozil ga je avto. Vršile so se dolgotrajne poizvedbe o tem, kdo je krivec usodne nesreče, ki se je končala s pohabljenostjo posestnika Cafuta. Včeraj pa se je po zbirnem gradivu vršila pred mariborskim malim kazenskim senatom razprava proti 29-letnemu soferju. Edmilu Černcu iz Maribora, ki je bil obsojen na 6 mesecev zapora, na plačilo 1950 Din bolniških stroškov, 5000 Din za bolečine, 1300 Din za kolo in 1200 Din za izgubo zaslužka.

u— Iz magistratne službe. Magistratni uradnik Leopold Avbič je napredoval v 10. stopnjo III. kategorije. Magistratni uradnik Jožef Zagorc se je priznal v četrtkovni tajni seji mestnega sveta rodbinska draginja dokladi.

u— Iz profesorске službe. Profesor na tukajšnji državni učiteljski šoli Rudolf Pregelj je postal ravnatelj muresko-bošaki gimnazije.

u— Oddaja del Parketarstva dela za novo kolo v magdalenskem predmestju so se v četrtkovni tajni seji mestnega sveta oddala ljubljanski tvrdki Kanc.

Z Jesenie

u— Kino Radie predvaja danes ob 16. in 20. nadvse aktualen film »Abesinija 1935«. Posnet je bil tik pred izbruhom sovražnosti. Poleg tega še trije kulturni filmi. — Sledi »Hrepenenje«.

Iz Celja

u— Knjige Vodnikov družbe za leto 1936 bodo kmalu prispele. Kdor želi kajti ge prejeti, naj čimprej poravnava članarino v Tujskoprometni pisarni v Celju pri kolodvoru. Na vse, ki tega ne bodo storili pravočasno, se pozneje ne bo mogoče ozirati.

u— Slikarska razstava umetnika brez rok Aleksandra Kleina je v dvorani Celjske mestne hranilnice, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 20. Za zanimivo in bogato razstavo vlada mnogo zanimanja.

u— Železniški vpokojenci, vdove in sirote, ki stanujejo v Celju, okoli in v okolici, se naj zaradi podaljšanja voljavnosti rumenih legitimacij javijo od 6. do 12. decembra.

u— Obnoveite srečke III. razreda drž. razredne loterije čimprej v podružnici »Lut« v Celju.

u— Kino Union. Danes ob 10.30 matineja. Ob 16.15, 18.30 in 20.45 ter jutri ob 16.30 in 20.30 vefilem »Čudovit otrok« in dve zvočni predgri.

Iz Škofje Loke

u— Jubilej vzornega Sokola. Med svojih bo praznoval danes obbe spoštovani posestnik in bivši čevljarski mojster g. Primož Franc 45-letnico svoje poroke. Družniško slavlje bo še povečala okolnost, da se poroki tudi njegova hčerka gđa. Minka z uslužbenecem Šubičeve usnarne v Škofji Loki g. Rajkom Pipinšem. G. Primožič, ki se je dolgo vrsto let uveljavil v škofojskih naprednih vrstah, in ki se je v narodnem duhu vzgojil tudi številno družino, čestitamo! Pravtako čestitke mlademu parul

Iz Novega mesta

u— Z novomeškega sodišča. Posle državnega tožila pri okrožnem sodišču je prevzel s.o.s. g. Gustav Barle, dosedanji državni tožilec g. dr. Davorin Rus pa je bil na lastno prošnjo premeščen v Celje. Z tolniškega dopusta se je vrnil s.o.s. g. Božidar Romih. Sodniški izpit sta napravila sodna praktikanta gg. Bruno Inkret in Stanek Modic. Čestitamo!

u— Tečaj za smučarsko gimnastiko je otvoril SK Elan. Tečaj je pod vodstvom profesorja Dobovška vsak ponedeljek in četrtek ob 20. v gimnazijski telovadnici, kjer se dobe vse potrebne informacije. Tečaj za dame se začne 25. t. m.

u— S kamnom po glavi. S Trške gore se je vračal zvečer domov v Česnjico 19-letni posestnikov sin Saje Janex. Tu sta ga napadla dva ponočnjaka s kamenjem. Saje je hudo poškodovan po lobanji. Zdravi se v bolnišnici usmiljenih bratov.

Iz Ptujja

u— 1. december bo praznoval Sokol s slavnostno sejo in zaprisego novih članov ob 10. dopoldne v prosvetni dvorani »Mladice«. Popoldne bo akademija v Mestnem gledališču ob 15.

u— Velik Katarin in sejem bo v Ptujja 25. t. m. Ta sejem obiščejo sejmari in kupci iz vseh krajev dravske in saveke banovine.

Iz življenja na deželi

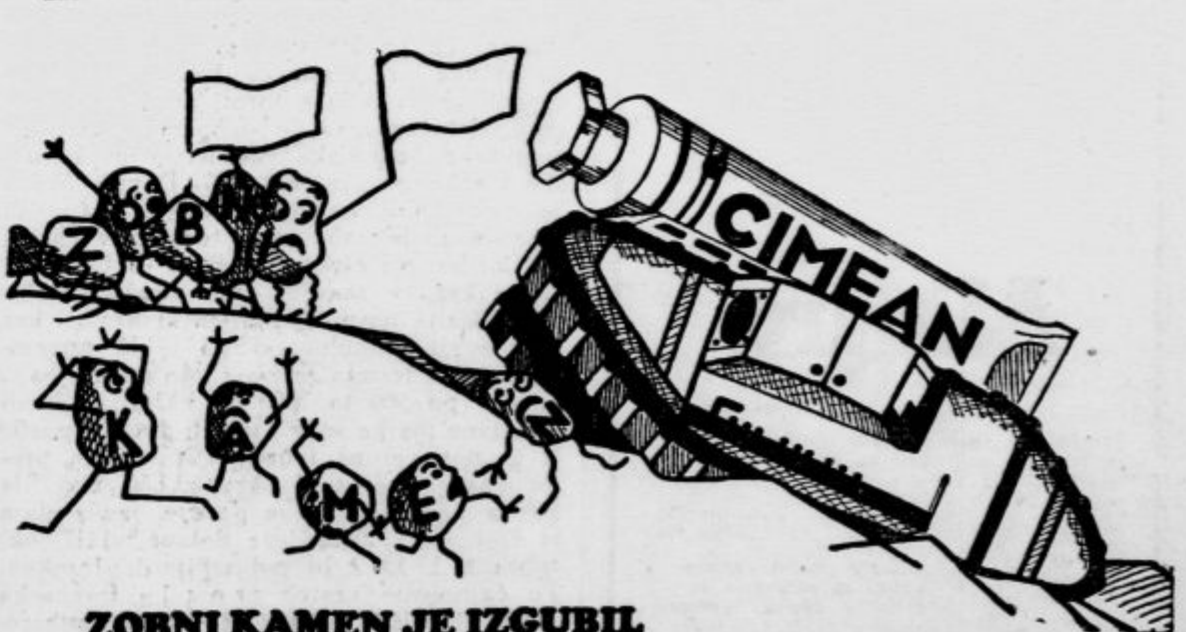
u— BLED. Zvočni kino predvaja danes ob 20. in jutri ob pol 16. in 20. film »Kavalka« in v tednik. Sledi »Tarzan neustrašivi«.

u— RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes in jutri v nedeljo ob običajnih urah zvočni film »Carlo Cavelli« (Visoka šola). Za dodatke nov Paramountov zvočni tednik.

u— SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes veliko izvirno rusko dramo »Vihar« in običajne dodatke.

u— VRHNIKA. Sokolski zvočni kino predvaja danes in jutri vefilem »Tunel« po romanu B. Kellermanna. Bogato dopolnilo programa.

ZMAGA NA VSEJ ČRTI!

ZOBNI KAMEN JE IZGUBIL
ZADNJE POZICIJE

Riviera
PASTA ZA ZLOBE

Negujte
svoje zobes pasto, ki je na višku najpopolnejših sredstev za nego zob
in ust, s »Riviero« zobno pasto. Zahtevajte jo izrečno.

Gospodarstvo

Kliring z Italijo in Nemčijo

Najnovejši izkaz Narodne banke o stanju aktivnih kliringov je zanimiv zaradi tega, ker je to prvi izkaz po izvršenem suspendiranju kliringa z Italijo, na drugi strani pa tudi zaradi tega, ker se s prihodnjim tednom uvede privatni kliring v plačilnem prometu z Nemčijo.

Nashe terjatve v Italiji

Po odloku ministrskega sveta je bil z 18. novembrom v zvezi z gospodarskimi sankcijami proti Italiji suspendiran kliring z Italijo, in sicer tako, da se v naši državi ki ima znatne kliringe terjatve v Italiji, še nadalje vršijo vplačila, dokler se ne pokrije ves znesek obsega salda. Ker se, kakor rečeno, v Italiji ne vršijo več vplačila na kliring, je dočela na ravno, da je prišel saldo italijanskega dolga nazadovati. Tako se je do 21. t. m. neizvršeni saldo v kliringu z Italijo zmanjšal od 172 na 166,6 milijona Din. Ni pa izključeno, da se bo prehodno ta znesek še dvignil, kolikor bi v Italiji ponovno vplačali v kliring zneske, ki so bili že pred 18. novembrom vplačani kot predplačila, pa so bili stornirani. Vsi ti zneski bodo po sklepu Narodne banke priznani, ako naši izvozniki dokažejo s fakturo, deklaracijo in s tovarnim listom, da je določeno blago, za katero je bilo izvršeno predplačilo, do 18. novembra šlo preko meje v Italijo. Na dan 21. novembra so bila izvršena izplačila našim izvoznikom do avize št. 75.695 od 7. avgusta in je treba na izplačilo čakati 106 dni.

Uvedba delnega privatnega kliringa v prometu z Nemčijo

Kakor smo že preteklo nedeljo napovedali, bo v kliringu z Nemčijo uveden sistem privatnih kompenzacij, slično kakor je obstajal do 18. novembra v kliringnem prometu z Italijo. Minister za finance je na predlog Narodne banke že izdal odlok o uvedbi privatnega kliringa z Nemčijo v mejah obstoječega kliringnega sporazuma. Ta privatni kliring se bo pričel izvajati že v ponedeljek 25. t. m. Kakor je bilo to doslej urejeno v kliringu z Italijo, bo odsej imel uvoznik nemškega blaga možnost, da ves faktorni znesek poravnava z vplačili v kliring ali pa na ta način, da za 50% fakturnega zneska odkupi terjatve naših izvoznikov v Nemčiji odnosno

kliringne nakaznice, v ustrežajočem znesku, in da ostalih 50% istočasno vplača v kliring. Našim izvoznikom v Nemčijo pa bo dana možnost, da dobljene kliringne nakaznice prodajo preko borze, če ne bodo hoteli čakati na vrstni red izplačila. Glede na okolnost, da je treba sedaj na izplačilo v kliringu z Nemčijo čakati 6 mesecev je pričakovati, da bo cena kompenzacijskih mark v privatnem kliringu nižja, nego znaša obračunski tečaj v kliringu. V bančnih krogih računajo, da se bodo kompenzacijske marke pričele trgovati pri tečaju okrog 15 Din, dočim znaša obračunski tečaj 17,60 Din. Ker bo pri tem tečaju naš uvoznik nemškega blaga lahko polovico fakturnega zneska poravnal za preko 14% ceneje in bo znašala razlika pri celotnem fakturnem znesku nad 7%, zato je verjetno, da se bodo naši uvozniki nemškega blaga posluževali v večji meri te možnosti in da bo s tem olajšan tudi uvoz blaga iz Nemčije. Povečanje uvoza nemškega blaga pa je potrebno, da se prepreči nadaljnje naraščanje salda in da se doseže postopno zmanjšanje naše kliringne terjatve v Nemčiji. Izvozniki blaga bodo morali seveda pri prodaji kliringskih nakaznic utrpeti tečajno izgubo, če bodo hoteli priti do denarja, računati pa je, da bodo v bodoče že pri prodaji blaga v Nemčiji vplačevali to razliko.

Zanimanje naših izvoznikov za ugodnejše plačilne možnosti v zvezi z uvedbo privatnega kliringa v prometu z Nemčijo se je že v preteklem tednu pokazalo, kajti mnogi naši uvozniki nemškega blaga so odlašali s poravnanjem svojih obveznosti v pričakovanju uvedbe privatnega kliringa, kar je imelo za posledico, da se je kliringski saldo v minulim tednu še nadalje povečal. Dne 21. septembra je narasel na 362 milijonov Din nasproti 350 milijonov pred enim tednom, 331 milijonov pred 14 dnevi in 322 milijonov pred tremi tedni. Na dan 21. novembra so bila izvršena izplačila do avize št. 8697 od 25. maja t. l. tako da je bilo treba čakati na izplačilo 6 mesecev.

V kliringu z Belgijo je znašal 21. t. m. neizvršeni saldo 0,77 milijona Din (poslednje izplačilo po avizi št. 859 od 5. septembra, čakati je treba 77 dni), v kliringu s Turčijo pa je znašal naš aktivni saldo 249.000 frankov (poslednje izplačilo po avizi št. 698 od 20. oktobra, čakati je treba 32 dni).

Naš hmelj se izvažajo preko Zateca v Ameriko in Japonsko

Iz Zateca poročajo, da se je letos tranzitna trgovina z inozemskimi hmeljem na tamšnjem trgu znatno dvignila. Dočim je bilo lani v vsem letu preko zateških tranzitnih hmeljskih skladišč vsega je 10.288 starih stotov inozemskega hmelja, je letos dovoz samo v oktobru in novembru dosegel že 19.368 stotov. To je predvsem posledica zopetnega znatnega odvijanja tranzitne trgovine z jugoslovanskim hmeljem, kajti od skupne količine dovoženega inozemskega hmelja je v oktobru in novembru odpadlo na jugoslovanski hmelj 18.464 stotov. Iz zateških tranzitnih skladišč sta bila v septembru in oktobru prodana na prejšnjem inozemstvu 4902 stota, in sicer predvsem v Zedinjene države in v Japonsko. Ker gre pri tem skoro izključno za jugoslovanski hmelj, nam gornji podatki kažejo, da se preko Zateca izvažajo znatne količine našega hmelja tudi v Zedinjene države in Japonsko. Ni dvoma, da bi bile odkupne cene za naš hmelj znatno višje, če bi znali sami organizirati prodajo v oddaljenejša država, kakor so Japonska in Zedinjene države, ker bi v tem primeru izostajal vmesni zaslužek zateških posredovalcev, ki gotovo ni neznamenit.

Nadzorstvo nad proizvodnjo plemenitih kovin

Ministrski svet je že lani 4. avgusta izdal uredbi o nadzorstvu nad proizvodnjo in uporabo plemenitih kovin, ki pravi da ima Narodna banka v imenu države izključno pravico na odkup vse proizvodnje plemenitih kovin v naši državi in da morajo rudniška podjetja, ki proizvajajo plemenite kovine ali katerih proizvodi vsebujejo plemenite kovine, ponuditi Narodni banki vso proizvodnjo v odkup, ne glede na to, ali se te plemenite kovine izločijo v naši državi ali izven nje. Nadalje določa

ta uredba, da se vsako razpolaganje s plemenitimi kovinami v nesprotju s to uredbo smatra za tihotapstvo in se krivično kaznujejo v denarju do 1 milijon Din in tudi preko tega zneska, če je vrednost tihotapljene kovine večja. Radi izvajanja te uredbe so vsi prizadeti rudniki pod nadzorstvom Narodne banke, dočim način te nadzorstva predpisuje finančni minister. Na osnovi tega pooblastila je finančni minister v sporazumu z ministrom za šume in rudnike izdal pravilnik o izvajanju nadzorstva nad proizvodnjo plemenitih kovin. V ta namen imenuje Narodna banka v sporazumu s finančnim ministrom potrebno število nadzorstvenih organov iz vrst strokovnjakov-kemikov in iz vrst administrativnega osebja. In sicer za posamezna rudarska podjetja, ki proizvajajo plemenite kovine. Podrejeno so šefu oddelka za preizkušnje plemenitih kovin pri Narodni banki ter so honorarni uslužbenci Narodne banke medtem ko grejo njihovi prejemniki na breme posebnega računa finančnega ministristva po prometu z devizami in valutami. Ti nadzorstveni organi vršijo stalno kontrolo nad proizvodnjo plemenitih kovin po navodilih šefa oddelka za preizkušnje plemenitih kovin pri Narodni banki, ki mora tudi sam od časa do časa vršiti kontrolo pri rudnikih in kontrolirati analize Narodna banka bo vodila kontrolne knjige o proizvodnji rude, ki vsebuje plemenite kovine, in o proizvodnji plemenitih kovin samih, prizadeta rudarska podjetja pa morajo storiti vse, da omogočijo to kontrolo in so na zahtevo nadzorstvenih organov dolžni staviti na razpolago vse knjige in ostale pripomočke, da se lahko ugotovi količina nakopane rude, vsebina plemenitih kovin in količina produkcije plemenitih kovin.

Gospodarske vesti

Naraščajoča napetost na mednarodnem deviznem trgu, v zvezi z nerazrešene, njeni notranje politični razmerami in trajnim begom kapitala iz Francije, ki se tudi po drugem povišanju diskonta ni ustavil, je zadnje dni prišlo na mednarodnem deviznem trgu do oslabitve francoskega franka, ki upliva tudi na švicarski frank in holandski goldinar, dočim je funt zelo čvrst. Se bolj vidna je slabost francoskega franka, če upoštevamo gibanje depozitne stavke za termiske franka, ki se je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske goldinarje in švicarske franka povečal na 10%. Deviza Milan je nekaj dni ne notira na najvažnejših inozemskih borzah, zlasti tudi ne v Parizu in Curihi, pri efektivnih lirah (bankovnih) pa se kaže v zadnjih dneh zopet povečanje disanja nasproti italijanski devizi, kar je dvignil že na 20% nasproti pred enim tednom. Istočasno se je depozitni stavek za termiske holandske gold

Zane Grey:

Teksaški izdelec

»Brown mu je ime«, je rekel Stevens. »Bila sva sprta zaradi nekega ukradenega konja, ki sem mu ga v Huntsvillu spet ukradel. Še streljala sva se nekoč zaradi tega. In ko hočem danes v Mercerju obrniti konja, zagledam tega Browna, še preden me je on opazil. Lahko bi ga bil počil, pa nisem hotel prelomiti častne besede, ki sem vam jo dal. Upal sem, da me ne bo spoznal. Pa me je le videl in prvi ustreli. Kaj pravite o tej luknji?«

»Precej grda je videti«, je rekel Duane, čuteč, da se ne upa pogledati veselemu ranjencu v obraz. »Sodim, da slabo kaže. Vendar sem imel že nekatero hudo rano, pa sem se le izlival. Mislim, da bom prebolel tudi to. In zdaj, Buck, mi najdite v grmovju prostorček in mi pripravite malce jedi in vode, da jo bom imel pri rokah, sami pa glejte, da izginete.«

»Samega naj vas pustim?« je vročebravno vprašal Duane.

»Kakopak! Z vami ne morem, to menda vidite. Brown in njegovi prijatelji bodo že kje prišli za nama čez reko.«

»Kaj bi storili vi na mojem mestu? je radovedno vprašal Duane.

»Popihaj bi jo in rešil svojo kožo«, je odvrnil Stevens.

Duane ni Bog si ga vedi kako trdno verjel temu zatrdilu. Sklenil je urediti svoje ravnanje brez vseh nadaljnjih besedi. Najprej je napojil konja, napolnil steklenico in potni meh z vodo, nato pa privezal zavoj na svojo lastno žival. Potem je vzdignil Stevensa na njegovega rjavca, ga podprl za rokami in krenil v vrh, pazil na to, da je izbral trda ali travnata tla, koder so puščala kopita le malo sledov. Temnilo se je, ko sta prišla do ozke steze, in Stevens je menil, da bi se je bilo v tej divji okolici dobro držati.

»Sodim, da je najbolje, če greva kar naravnost po temi, dokler ne padem s konja«, je smejal se končal Stevens. Duane, mračen in poln skrbi, nenehoma pozeč na ranjenca, je jahal po tej stezi vso noč in se prav do jutra ni ustavil. Ob zori se je začutil trudnega in zelo lačnega. Stevens je bil videti slab, čeprav se je še vedno smejal in zbijal šale. Duane se je utaboril. Ranjenec se je zahvalil za jed, le za požirek whiskyja in vode je poprosil in se nato zleknil po tleh.

»Buck, ali bi mi hotel sezuti čevlje?« je vprašal s slabotnim nasmehom na blestem obrazu.

Duane je ustregel njegovi želji. Vpraševal se je, ali se mar ranjenec boji, da ne bi umrl obut. Stevens je menda uganil njegovo misel.

»Buck, moj stari je mnogokrat rekel, da sem rojen za vešala. Pa nisem bil — čeprav je res, da smrt v čevljih ni dosti boljša od smrti na konopcu.«

»Se vedno lahko upate, da ji uvidete«, je rekel Duane.

»Seveda. A to zastran čevljev bi vendarle rad imel v redu — in čuj tovariš, kadar bo stvar za mano, ne pozabi, da sem tvojo prijaznost zelo visoko cenil.«

Nato je zaprl oči, in podoba je bilo, kakor da bi spal.

Duane ni mogel najti napajališča za konja, vendar je bilo na okoli mnogo rosne trave; skopčal ju je in jima dal, da sta se pasla po njej. Ko sta bila pokrepčana, je tudi sebi pripravil obed, ki ga je bil tolikanj potreben. Solnce je še toplo sijalo, ko je legel spat, in ko se je zbudil, je šlo že za gore. Stevens je še živel. Je dihal je težko. Konja sta bila blizu, Duane ju je videl. Vse je bilo tiho razen žuželk, ki so brenčale po grmovju. Duane je nekaj časa vlek na uho, nato pa vstal in stopil h konjema.

Ko ju je privedel nazaj, je našel Stevensa zbučenega, svetlih oči, dobre volje kakor zmerom, in očividno pokrepčane.

»Nu, Buck«, je dejal, »kakor vidiš, sem še pri tebi in zmožen, da prejšem še eno noč. Vse, kar potrebujem, je krepak požirek iz steklenice. Daj, pomagaj mi! To je bil dober požirek. Zdi se mi, da mi je že vsa kri odtekla.«

Medtem, ko si je Duane hitro pripravil večerjo in jo použil, nato pa zložil svojo skromno opravo

in oesidal konja, je Stevens ves čas govoril. Podoba je bilo, kakor da bi se mu mudilo povedati Duaneu vse, kar je vedel o deželi. Še to noč prejašeta — pa bosta zunaj vsake nevarnosti, vse bliže in bliže Veliki reki in skrališčem izobčencev.

Ko je bilo čas zajahati konja, je Stevens dejal: »Mislim, da mi lahko še enkrat obuješ čevlje.« Vzlic smehu, ki je spremljal te besede, je Duane šutlil v njih smrtno slutnjo ranjenega tovariša.

Nočna jeza jima je bila olajšana s tem, da je bila steza dovolj široka za dva konja vstric, tako da je mogel Duane sam jahati in še držati Stevensa na sedlu. Največja težava je bila v tem, da je brzdal konja, ki nista bila vajena počasne hoje in sta uhajala v drnce, česar Stevens ni mogel prenašati. Rdeča zarja na zahodu je ugašala, mrak se je pričel, in zvezde so se svetlo uigale na nebu. Čez nekaj časa je Stevens nehaj govoriti in se z gruznil na sedlo. Duan je vzlic temu udarjal konja in ure so počasi minevale, kakor da ne bo nikoli prišla jutrnja zarja.

Ko je vendarle zasijala, je našla begunca na zeleno zaraščenem kraju ob bregu majhne reke, ki je bil pripraven za taborjenje. Stevens je kakor mrtvo breme omahnil Duaneu v naročje, in že prvi pogled v njegov upadli obraz je povedal Bucku, da ima izobčence svojo zadnjo pot za seboj. Tega se je tudi sam zavedal. Vendar je ostal pogumen in dobre volje.

S P O R T

Dva nogometna turnirja

Ob 13. uri na igriščih Jadrana in Slovana

Zadnjič v sezoni se nudi prijateljem nogometa res lepa prilika, da si ogledajo štiri kratke, a ostre in fair tekme še na zelenem polju, saj kmalu bodo ta polja pokrita z belo odejo in konec bo naših nedeljskih užikov. Nasprotniki današnjega turnirja so izbrani in naši javnosti dobro znani. Ilija in Hermes, predvidena nasprotnika zadnje tekme, sta stara rivala, ki bosta tudi pokazala, da ne bosta z lahkom prepusila zmage in lepega darila drugemu. A tudi Jadran in prireditelj turnirja, mlada Slavija, bosta z okroglo obsestvom posegla v borbo. In ni čudnega ne bo, če bosta prav ta dva prečrtala že tako dobro v naprej napravljene račune.

Ob 13. Hermes : Slavija, ob 13.50 Ili-

ja : Jadran, ob 14.40 premaganca prvih dveh tekem, ob 15.30 zmagovalca prvih dveh tekem.

Istočasno priredi Slovan na svojem igrišču za Kolinsko tovarno zanimiv pokalni turnir s sodelovanjem Grafike, Marsa in Svobode. Ze imena sodelujočih klubov jamčijo za dober nogomet, katerega že dolgo nismo videli. Ker smo sedaj na koncu jesenske sezone ostali brez posebnih nogometnih prireditve, se nudi ljubiteljem nogometa prilika, da si ogledajo dve zanimivi tekmi. Ob 13. nastopita Slovan : Svoboda, ob 14.30 pa Grafika : Mars. Ker je za turnir razpisanih dveje lepih pokalov, bo to še bolj dvignilo pomen prireditve.

Tek Osvojenja za Vahtarjev pokal

prireditelj I. S. S. K. Maribor 1. decembra 1935. skozi mesto Maribor pod pokroviteljstvom gospoda komandanta mesta Maribora. Start ob 10. dopoldne. Proga: Ljudski vrt (igrišče ISSK Maribora) — Korotčeva ul., Maistrova ulica — Zrinjskega trg — Kolodvorska ulica, Aleksandrova cesta — Trg Svobode — cilj. Dolžina proge cca. 1800 m.

Pravico udeležbe imajo člani vseh klubov v območju J. L. A. S. verificirani, ne-verificirani atleti, atleti z zabrano starta, kot tudi dijaki, vojski in ostali športniki slovenske narodnosti. Tekmuje se po pravilih J. L. A. S. Vsak tekmovalce, oziroma klub starta na lastne stroške.

Pokal, ki ga brani g. Stefan Grmovšek, član ISSK Maribor, se prehodno ter preide v stalno last atleta po trikratni zaporedni oziroma petkratni zmagah v presledkih. Pet ostalih plasiranih tekmovalcev prejme diplome, vsi ostali pa spominski trak.

Prijave brez prijavnine je nazoviti do 30. novembra 1935. do 12. na g. Danila Vahtarja, Maribor, Tyrševa ul. 37.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 14.30 bo interna trening tekma med staro gardo nogometašev, ki so tri leta zastopali klub v liginih tekmah in mlajšo generacijo, kateri pripada športna bodočnost. Določeni nogometaši naj bodo ob 13.45 v garderobi.

Starešinski odbor SK Ilija sklicuje za ponedeljek ob 20. v restavraciji hotela Strunkelet plemeniti sestanek vseh gg. starešin. Na dnevnem redu je poročilo o dosežkem delovanju in važen razgovor glede bližnjega obnove zboru kluba. Prosimo vse starešinstvo, da se sestanka udeleži.

SK Ilija (table-tenis sekcija). Danes se vrši interni cup-turnir, na katerem sodelujejo vsi člani. Pričetek ob 10.30.

Na igrišču Reke. V korist božične ravnanja šolskim otrokom prireditelj SK Reka danes ob 14.30. nogometno tekmo na igrišču ob Tržaški cesti ob vsakem vremenu. Prijatelji mladine uijuno vabljeni. Dopolnilski gozdni tek radi slabega vremena odpovedan.

SK Reka. Ob 14. naj bodo v garderobi: Pikič, Nani, Bervar, Broni, Korle, Drage, Tine, Ane, Dolfe, Zinke, Piko, Kokolj in Čuč. Reditelji morajo biti na igrišču ob 13.45.

SK Jadran (nogometna sekcija). Danes naj pridejo vsi nogometaši v klubovo garderobo že ob 12.15, zadnji čas v svrhu določitve postav za tekmo s Slavijo, ki je že ob 13.

SK Mars. Danes ob 13.30 naj se javi I. moštvo na igrišču Slovana: Dolinar, Novak, Seuer, sigurno. Miloš, Tomšič rezervi.

SK Slavija. Danes ob 10. v klubskih prostorih strogo obvezen sestanek turnirskega moštva in ostalih za tekme delegiranih članov. Točno.

SK Svoboda. I. moštvo naj bo ob 12.30 na igrišču Slovana. Juniorske tekme zaradi slabega vremena odpadejo.

Olimpijski drobci

Zelo razveseljivo za obiskovalce zimske olimpijade na Bavarskem je dejstvo, da je bavarsko gospodarsko ministrstvo izdalo odlok, po katerem je v dobi te prireditve strogo prepovedano navijati cene. Od 15. januarja do 20. februarja 1936 lastniki stanovanj in prodajalci živil v Garmisch-Parten-Kirchenu in nekaterih sosednjih občinah ne bodo smeli računati za stanovanja in prehrane višjih cen kot so jih imeli lani ob istem času. Kdor izmed njih bo sklepal posebne pogodbe za več stanovanj, jih bo moral predložiti pristojnim oblastem v odobritev.

Bakle, ki jih bo olimpijski prireditveni odbor razdelil vsem tekačem od Olimpije do Berlina, bodo iz magnezija in obdane s cinkovim plaščem, tako da ne bodo mogle ugasniti niti v najhujšem viharju. Na zunanji se zdi kot velike sveče. Da jih bodo tekaši nosili lažje in sigurneje, bodo vloženi v svečnike, ki bodo varovali roko pred plamenom. Svečnike bo darovala tvrdka Krupp in bodo po uporabi ostali tekačem za spomin.

Grški olimpijski odbor bo tekačem na vsaj poti po grških tleh poskrbel za spremstvo v dveh avtomobilih, s katerimi se bodo vozili organizatorji, zdravniki in novinarji ter rezervni tekači. Po slabo naseljenih in gorskih predelih Grčije bodo tekači z avtobusi prepeljali na predaje, tako da govtvo nikjer ne bo zamud, ki bi lahko popolnoma prekrizalo točne izračune prirediteljev glede prihoda v berlinski stadion.

V Bolgariji bo olimpijski odbor obenem s to stalo do Berlina organiziral še posebne zvezdne stafe, ki se bodo stalele v glavnih športnih središčih, da bo tako še bolj dvignil zanimanje za olimpiado. Sicer pa je znano, da pripravljajo Bolgari za Berlin zelo močno aktivno odpravo, pa tudi gledalcev bo prišlo lepo število.

PRIDE
velefilm nad velefilm
NATAŠA

Sokol

Olimpije — olimpijada

Prihodnje leto bodo v Berlinu olimpijske tekme, zato se po vsem svetu o njih mnogo govori. Tudi pri nas. Vsak dan lahko beremo o olimpijadi. Prav redki pa so, ki vedo, da se te prireditve ne imenujejo olimpijade, marveč olimpije. Prav bo, če povemo zakaj je prvo napačno, drugo pravilno.

Stari Grki so rekli olimpijskim »igram« (okrajšano: o. i.) »ta olimpia«, po naše »Olimpije« (množina), 4 letnemu razdobju med njimi pa »ta olimpias« iz česar je nastala sodobna oblika »olimpijada«. Ustanovitelj današnjih olimpijskih tekem, baron Peter Coubertin (Kubertan) je vzel zanje napačno ime olimpijada (Beckmann: Sport lexikon). Napačna se je vnezgleda v latinski Evropi (dasi je n. pr. Huppe že tedaj opozarjal na to nepravilnost), prešla na Nemško, od tam pa k nam.

Stari grški pomen obeh besedi velja tudi še danes. Nekaj dokazov! Krause uporablja v svoji »Die Gymnastik und Agonistik der Hellenens«, Linkeo, 1841, za pojem o. i. samo besedo olimpije, za pojem razdobja med o. i. pa naziv olimpijada. Podobno tudi za druge svete tekme: nameje, pitije, istene-mije, penateneje, a za razdobja med njimi: nemejade, pitijade, istenijade itd.

Dr. Vogt naštevava v slovitnem delu »Der Sport aller Zeiten und Völker«, Linkeo, 1926, str. 140, svete tekme takole: »Olimpije, pitije, nemeye, istenije« in pravi: »Dajstvo, da so računali Grki čas po olimpijadah, 4 letnem razdobju med dvema tekama — tekme same so se imenovale olimpije — izpričuje vseljidski pomen te slavnosti.«

Angleški slovar »The Desk Standard Dictionary« od tvrdke Funk und Wagnall's Co., New-York, 1930, pravi:

»Olimpijada: 4 letno razdobje med o. i. ... Se uporablja napačno za poimenovanje samih iger (i).«

Olimpijske igre ali olimpije: atletične tekme itd.

Beckmannov »Sportlexikon«, Dunaj, 1933 pravi: »Olimpijada so imenovali v starem voku 4 letno razdobje med o. i. Tekme same so se imenovale olimpije. Nemška oblika kakor Beckmann priporoča, »olimpija« se mi ne zdi prava; za nas čisto gotovo ne!

Te nazore potrjuje tudi g. dr. A. Debeljak v »Jutru« z dne 16. XI. t. l. Tudi on smatra obliko »olimpija« za edino pravo.

Ce smo napako spoznali, bi bilo lepo, če bi jo popravili in pisali v bodoče olimpije, ne pa zgrešeno olimpijada. To bi morali zlasti tisti, ki veljajo, ali hočejo veljati za strokovnjake, to so sodelavci in uredniki šolskih listov in stolpcev in sodelavci in uredniki športnih stolpcev v časnikih. Pri tem pa pazimo, da ne bomo zavlekli k nam nemške, sedaj moderne oblike »olimpija« (ednina in srednji spol). Ta oblika je po mojem za nas nemogoča in se kar držimo starih Grkov: olimpije. To je najpravišnje in najpripravnejše zlasti za časnikarja, ki nima dosti časa in ne prostora.

Trček Stanko

Priprave naših tekmovalcev za berlinske olimpije so se po odredbi zveznega načelnštva pričele v treh skupinah. Za vodnika vseh priprav je bil določen, kakor smo že poročali, br. dr. Viktor Mur-nik, bivši dolgoletni zvezni načelnik. Pripravljalne skupine pa so: zapadna, ki ji pripadajo tekmovalci iz društev Ljubljana, Jesenice, Kranj, Maribor in Celje. Ta bo vzbala v Ljubljani. V drugi skupini so tekmovalci iz društev Zagreb in Split z vezbanjem v Zagrebu, v vzhodni skupini pa se bodo pripravljali tekmovalci iz Beograda, Zemuna, Novoga Sada, Pančeva, Subotice in Sombora. Br. dr. Mur-nik si je v preteklem tednu ogledal svoje borce v vzhodni in srednji skupini, dočim bo pregled tekmovalcev iz zapadne skupine v Ljubljani 24. t. m. V teklu decembra bodo že prve javne tekme izmed navedenih skupin, ki štejejo skupaj okrog 30 tekmovalcev.

Naša tehniška fakulteta

Prejeli smo: Tovariši akademiki iz Bosne so začeli ak-cijo za ustanovitve rudarske fakultete v Sarajevu. Akcijo podpirajo vse gospodarske in kulturne ustanove v Bosni.

Slušatelji rudarstva na tehnični fakulteti v Ljubljani odkritostno pozdravljamo ta korak tovarišev iz Bosne in jim želimo popolnega uspeha. Dobro se zavedamo, da je ta njihova zahteva zahteva vsega bosanskega ljudstva. Mi jih v tej akciji po svojih močeh podpiramo.

Najboljše pa je v naprej protestiramo proti vsakemu poskusu okrnitve ljubljanske univerze, ker se zopet pojavljajo govorice, da se bo prenesel rudarski o-delek tehniške fakultete iz Ljubljane v Sarajevo. Da je ta bojazen upravičena, pravi slučaj prekmurske gimnazije, ki so si jo priobridli prekmurski študentje in prekmursko ljudstvo za ceno ukinitev ko-čevske gimnazije. Neresnične in tendenci-jozne so govorice, da so študentje rudar-skega oddelka v Ljubljani sami za preme-stitve rudarstva iz Ljubljane v Sarajevo.

Opozorjamo javnost, da je nevarnost ukinitve ljubljanske tehnike zopet na vi-diku, in jo pozivamo, da stori vse, da pre-preči vsak korak, ki bi ogrožal rudarski obdelek v Ljubljani.

Akademski klub montanistov v Ljubljani

Naše gledališče

DRAMA

Nedelja, 24. novembra: Ob 15. Frak ali Od krojačka do ministra. Izven. Znižane cene. Ob 20. Kako zabogatiš. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 25. novembra: Otrci. B. Torek, 26. novembra: Zaprt.

OPERA

Nedelja, 25. novembra: Ob 15. Mam'zelle Nitouche. Izven. Znatno znižane cene ob 30 Din navzdol. Ob 20. Madame But-terfly. Izven. Znatno znižane cene ob 30 Din navzdol.

Ponedeljek, 25. novembra: Zaprt. Torek, 26. novembra: Aida. A.

Sreda, 27. novembra Faust. Gostuje Josip Rijavec. Izven.

Pri današnji uprizoritvi operete Mam'zelle Nitouche poje vlogo poročnika g. Vranieki, mlad pevec, ki na našem odru nastopi prvič v tej vlogi. Ostala zasedba običajna.

Sentjakobsko gledališče

Nedelja, 24. t. m.: »Skandal pri Bartleto-vih« (Vzorni soprog).

Mariborsko gledališče

Nedelja, 24. t. m.: ob 15.: »Vihar v kozar-cu«. Ob 20.: »Majda«. Kmetna. pred-stava.

Gorje brezposelnosti v Zagorju

Javna dela končana, iz tujine se vračajo brezposelni

Zagorje, 23. novembra.

Bližanje zime povzroča hude skrbi. V občini se množi število revežev, ki sebe in svojih družin brez pomoči ne bodo mogli preživeti. Vrnili so se delavci, ki so bili zaposleni pri raznih javnih delih. Javna dela so vsa uknjena. Lani je imela občina s podporo banke upravljanje javno kuhinjo, v kateri so razdelili dnevno do 400 porcij. Kakor vse kaže, letos ne bo mogla dobiti potrebnih sredstev za tako kuhinjo. Manj-ka tudi sredstev za razna javna dela, ki so že v načrtih in pri katerih bi našlo vsaj nekaj družinskih očetov skromen zaslužek. Število brezposelnih se je tudi zvišalo, ker je mnogo rudarjev izgubilo zaslužek v Franciji in Holandiji in se vrnilo domov s številnimi družinami. Tudi ti reveži ča-kajo na podporo. Zalostna je tudi usoda rudarjev, ki so bili zaposleni v raznih rud-nikih na jugu. Mnogi so se vrnili domov, ker niso mogli izhajati z malim zaslužkom, ki ga nekatera podjetja tudi zelo nerodno izplačujejo. Te dni se je vrnil iz Knažev-ca ves izrupan in bolan rudar Anton Negro.

Poplave na Tržaškem in v Istri

V ponedeljek zjutraj so v Tržaškem za-livu in v Istri nenadoma nastali hudi vi-liri, tako da je voda v nekaj urah pre-plovila spodnje dele tržaškega mesta, okoliško Tržiča, Gradca, ozemlje okrog Dobrovdobskega jezera in vzdolj Poljbe pri Pazinu.

V tržaškem starem mestu in na Bor-znem trgu je voda vdrla v nekatera skladišča in napravila znatno škodo. V Tr-žiču je preplavila ulice na periferiji, v Gradcu cel otok Sv. Vida in dva trga. V Mirjah je prav tako vdrla v trgovine in skladišča. Morski valovi so odnašali iz pristanišča čolne in mnogo lesa. Ri-zana v severni Istri je prestopila brego-ve.

Poljica pa se je pri Pazinu razlila v široko 600 do 600 m tako, da je nastalo pravo jezero. Most na cesti proti Cerov-ljam je bil v nekaj urah pod vodo. Po-plava je podrla tudi nekaj drogov elek-trične napeljave, tako da je bil Pazin zve-čer skoraj brez razsvetljave. Po vaseh okrog mesta je voda vdrla v kmečke hiše, tako da so ljudje ostali brez stre-he. Skušali so se zateči v Pazin, toda mesto je bilo okrog in krog poplavljeno, tako da so ljudje ostali na cesti.

Šele v sredo je prišla voda upadati, škoda, ki so jo povzročile poplave, je ze-lo velika. Uspej pa je še niso ocenili.

Aretacije v Trstu

Poročali smo že o aretacijah borznih agentov in drugih finančnikov v Trstu. Govorice o teh aretacijah so krožile po mestu že prejšnji teden. Pravili so, da je bil poleg drugih aretiranih tudi baron Economo. Kakor pa kažejo poročila, ki so jih šele v sredo objavili tržaški listi, govorica o njegovi aretaciji ni bila utemeljena. V vsem ostalem pa so listi po-trdili naše informacije.

Po italijanskim poročilom so bili aretirani lastniki menjalnic na borzni sonzali Ful-vij in Anton Rocco, Josip in Renzo Bo-jaffio, Diego De Henriquez, Herman Ma-cerata, dalje Ricciotti, Josip Jakšek, Bruno Liebi, Marij Dicker, Emanuel Wolf, Simon Hollander, Josip Zudenigo, Abra-ham Weissbar, Emanuel Kerbes, Julij Poljak, Josip Levi in Kleingrub Fischel.

Vse kaže, da bodo zaradi prepovedanih kupov s tujimi valutami konfinirani, ka-kakor so bili že nekateri borzni speku-lanti iz Genove, Rima in drugod. Listi ugotavljajo v svojih komentarjih, da so začele oblasti postopati tudi s takimi metodami proti elementom, ki skušajo izrabiti sedanji kodljivi položaj države v svojo korist.

Katastrofa v raškem premogovniku

Preteklo soboto ob 10.30 so se v ne-kem rovu raškega premogovnika zrušili sloji premoga in kamnina ter zasuli tri de-ja-vce, in sicer 38 letnega Ivana Načinovi-ča iz Bršca, 31 letnega Ivana Širca iz Babičev in nekega Italijana. Vodstvo rud-nika je takoj organiziralo reševalno ak-cijo in pod vodstvom 3 inženirjev so reševalci ves dan in vso naslednjo noč odkopavali kamenje v rovu. Načinovič, ki edini ni bil na mestu ubit, je ves čas zamaš kilec na pomoč. Tik pred polnočjo je tudi on umrl. Ko so ga naslednje jutro okrog 5 očiokoli, je bil tudi on že mrtav. Kmalu nato so izkopali še trupli ostalih dveh ranjenčev.

Drobne novice

V šempasu so karabinerji aretirali An-tona Persiča, ki je bil osumljen, da se ni odzval pozivu k vojakom.

Puljski prefekt je izdal okrožnico, v ka-teri ponovno prepoveduje speterno vožnjo s osebnimi avtomobili, razen v službeno svrhu. Prefekt opozarja, da so gospodam šetalcem na razpolago avtomobili, ki so v koloni. Tuji službene poti se imajo po možnosti opraviti peš ali s omejenimi voznimi sredstvi. Okrožnica je seveda v zvezi s akcijo proti sankcijam.

V Podgori je v ponedeljek nastala požar v tamkajšnji tokašni tovarni. Zgorelo je 130 stofov bombaža in poškočevanih je bilo več tekstilnih strojev. Škoda je 60.000 litr.

RADIO

Ponedeljek 25. novembra

Ljubljana 12: Kozaki pojo na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Venčki vsake vrste na ploščah. — 14: Vreme, borza. — 18: O bo-lesnih v srcu, ožljili in krvi (nadaljevanje dr. Bogomir Magajna). — 18.20: Poljski skladatelji na ploščah. — 18.40: Kulturna kronika: Ob 10letnici smrti Stefana Ze-romskega in St. Vladislava Reymonta (g. prof. France Vodnik). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Na-ura: Jugoslovenska misel (prof. Teodor Bo-rovnjak — iz Beograda). — 20: I. simfo-nični koncert romantične glasbe. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za kratek čas in dobro voljo (prenos z nebotič-nika).

Beograd 16.20: Narodna glasba. — 19.10: Plošče. — 20: Prenos opere iz gledališča. — Zagreb 12.10: Orkestralna glasba na plo-ščah. — 17.15: Koncert godalnega kvarteta. — 20: Večer jugoslovenske glasbe. — 22.15: Plesna muzika. — Praga 19.30: Nedbalove pesmi. — 20: Kabaretni program. — 21.25: Komorna glasba. — Varšava 20: Poljska ljudska glasba. — 21.45: Wagnerjev kon-cert. — 22.45: Godba za ples. — Dunaj 11.30: Plošče. — 13.10: Iz starih oper. — 16.05: Koncertna akademija. — 17.25: Don-ski kozaki pojo na ploščah. — 19.20: Pro-gram po napovedi. — 21: Prenos koncerta Wagnerjeve glasbe iz Grada. — 22.20: Orkester in solisti. — 23.15: Nadaljevanje koncerta. — 23.45: Jazz. — Berlin 19.10: Bremenski mestni muzikantje. — 20.10: Stari promenačni koncerti na Dunaju in v Berlinu. — 22.40: Komorna glasba. — München 20.10: Z mikrofonom po menzaj-rji. — 22.30: Zilcherjeva simfonija za 2 klavirja. — 23: Plesni orkester. — Stutt-gart 20.10: Orkestralni koncert. — 22.20: Komorni koncert. — 22.50: Ples. — 24.24: Nočni koncert iz Frankfurt. — Rim 16.40: Lajhka glasba. — 20.50: Znameniti plesi. — 22: Pevski koncert.

Torek 26. novembra

Ljubljana 11: Soliska ura: Najvažnejši dogodki po svetu (g. prof. Franc Grafe-nauer). — 12: Harmonisti, Revellerji in Bohemi na ploščah. — 12.45: Vreme, poro-čila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Opoldanski koncert Radio orkestra. — 14: Vreme, borza. — 18: Pesmi dr. Danila Svare (g

JUGOSLAVIJA IMA 14 MILIJONOV PREBIVALCEV,

ki uporabljajo

50.000

telefonskih aparatov,

vsak dan se opravi

MNOGO MILIJONOV

RAZGOVOROV

IN VSAK

GOVORNIK

MORA

VSELEJ

POGLEDATI V

TELEFONSKI IMENIK

zato oglas uvrščen v telefonski imenik predstavlja
HITER, CENEN IN SIGUREN

uspeh vsakega trgovskega posla.

JUGOSLOVANSKO NOVINARSKO UDRUŽENJE
SEKCIJA BEOGRAD

je prevzelo od države

vse dosedanje SLUŽBENE IZDAJE telefonskih imenikov

po direktijah in skupno

PO DOSEDANJIM MINIMALNIH CENAH

brez kakšnega zvišanja

z reklamnim dodatkom v vseh izdajah.

NOVI TELEFONSKI IMENIKI

v izdaji Jugoslovanskega Novinarskega Udruga
Sekcija Beograd

KI BODO IZLI Z TISKA FEBRUARJA 1936. LETA

bodo edini sestavljeni na podlagi podatkov iz službenih
dokumentov ministrstva

A NE PO ZASTARELIH PREJŠNJIH IZDAJAH.

Posamezni imeniki po direktijah, kakor tudi skupni
imenik za celo državo za 1936. leto nima nobene zveze
s skupnim imenikom za 1935. leto ki bo izšel v drugi
založbi.

Vsak posamezen imenik se lahko dobi po dosedanji ceni

BROSIRAN

z minimalnim dodatkom od Din 10.— po komadu vezan,
alfabetnim registrom.

SKUPNI IMENIK KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

trdo vezan z abecednim registrom velikih mest, odlično
opremljen, tiskan v latinici in cirilici

Din 85.—

Posamezne imenike po direktijah, boste dobili na vseh
poštah v državi a na skupni

IMENIK KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

se morate nemudoma naročiti s priloženim kuponom.
Ravnatoke morate izpolniti tudi drugi kupon, ako želite
da bo Vaše ime, ali podjetje uvrščeno v

IMENIK UREJEN PO PROFESIJAH

ki bo v teh izdajah uveden in od katerega bodo imeli
ogromne koristitrgovci, zdravniki, industriji, lekar-
narji, advokati, obrtnikiin vsi oni, ki imajo opravka z občinstvom
ZA NEZNATNO VSOTO DIN 50.—

ADMINISTRACIJA TELEFONSKIH IMENIKOV,

BEOGRAD, Frankopanova 23.

Naročam en izvod Skupnega Telefonskega Imenika Kralje-
vine Jugoslavije za 1936. leto, trdo vezan, s tem, da mi ga
dostavite takoj ko bo izšel iz tiska.Danes sem Vam nakazal Din 85.— za Imenik in Din 10.—
za poštino, skupno Din 95.— na Vaš čekovni račun št. 53.199
pri Poštni hranilnici v Beogradu za naročnino.
V slučaju spora se obe stranki podvržeta razsodbi Izbranog
Suda Trgovačke Komore v Beogradu.

(datum)

(ime in priimek)

(poklic)

(mesto prebivanja)

(ulica in št. hiše)

ADMINISTRACIJA TELEFONSKIH IMENIKOV,

Beograd, Frankopanova 23.

Izvolite nepreklicno uvrstiti v telefonski imenik poštne di-
rekcije _____ in v skupni imenik

za 1936. leto in neslužbeni del urejen po profesijah in sicer

v rubriki _____

slededeći naslov:

Ime in priimek _____

poklic _____

ulica in št. hiše _____

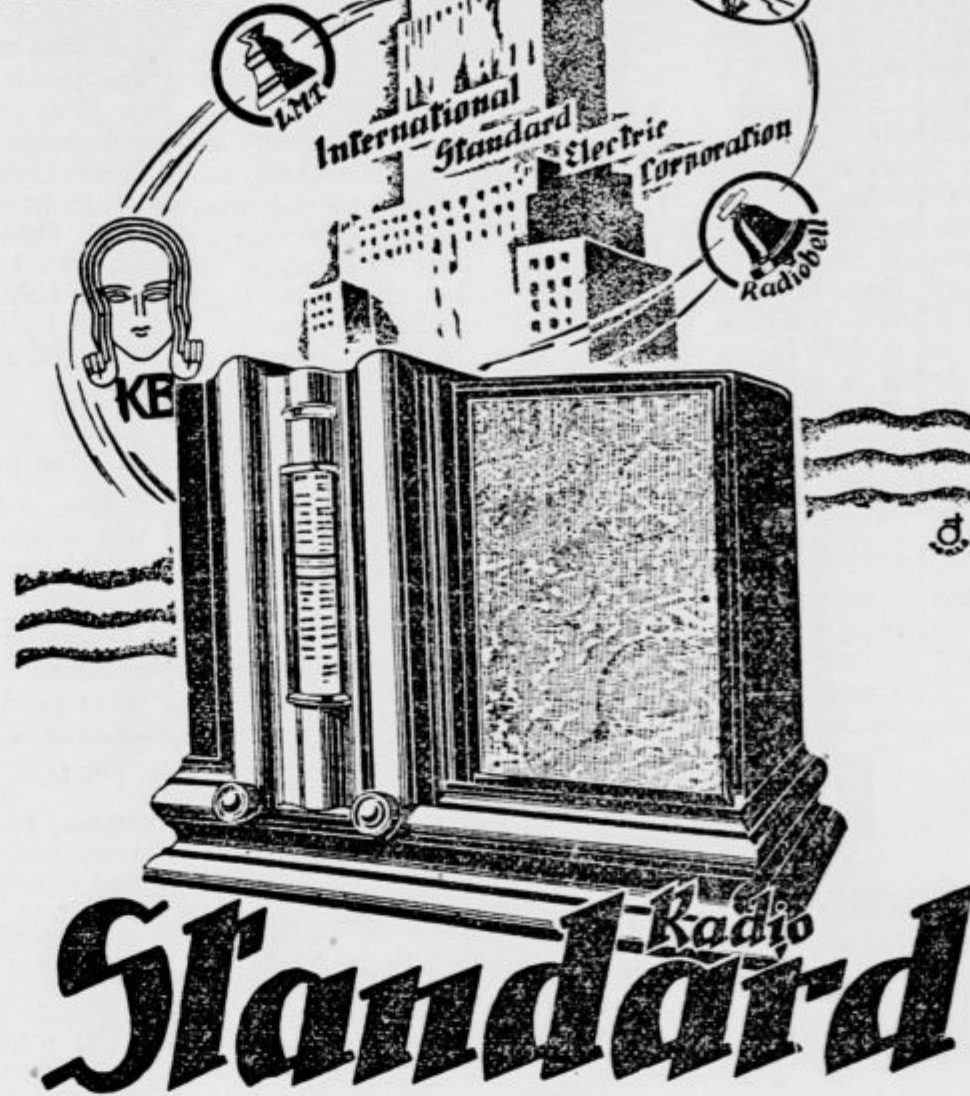
številka telefona _____

Obvezujem se da v roku 10 dni od danes vplačam na Vaš
čekovni račun pri Poštni Hranilnici v Beogradu št. 53199 vsoto
Din 50.— za stroške uvrščenja zgoraj navedenega naslova.
Naslov ne sme biti večji od 5 tiskanih vrst. Za vsako na-
stojno vrsto plača se še po Din 20.—, a začeta vrsta se
smatra za celo. Vsi naslovi bodo enako tiskani.
V slučaju spora se obe stranki podvržeta razsodbi Izbranog
Suda Trgovačke Komore v Beogradu.

Podpis:

(datum)

Citajte oglas na strani 20

AMERIKA
in EVROPATODA
ISTA MANIPULACIJAAmeriški kapital in organizacija-evropska genijalnost:
to je **Standard!**Ne ena tovarna, temveč koncern tovarn — to je **Standard!**Samo v Evropi 12 tovarn v 8 državah dela za Vas. — Okus Pa-
riza, umetnost Belgije, solidnost Anglije, preciznost Nemčije,
duhovitost Dunaja — vse v enem Vam more nuditi samo
Standard!**Dospeli so NAJNOVEJŠI MODELI naših tovarn!**
ZASTOPSTVA V VSEH VEČJIH MESTIH**Jugoslavensko Standard Electric****Company A. D. Beograd**

SAMO TO SLIKO

„RUBENS“ — Umetniški nakladni zavod
ŽIVKO CVIJIĆ — Zagreb, Vlaška 53.**Najlepša in najbolj**
razširjena
oficijelna slika
NJEG. VEL. KRALJA PETRA II.

delo J. Uhlika

ki ima vsa potrebna odobrenja in priporočila.

OPOZARJAJO SE VSI URADI IN SOLE,

DA PRED NAROČBO

primerjajo

IZDELAVO, CENO IN VELIKOST NAŠEGA
IZDANJA Z DRUGIMI SLIKAMI — VAŠ
DOBER OKUS VAM BO DIKTIRAL, DA
KUPITEPogrebni zavod
Repić, Ljutomer.**Vsem prijateljem in znancem naznanjam pretužno**
vest, da je gospod**LUKA MEDIN,**veleposestnik v štrigovi in v Budvi,
dne 22. t. m. po kratkem trpljenju preminul.Blagopokojnika bomo prepeliali v Budvo, kjer ga
položimo k večnemu počitku.Globoko žalujoča žena **METODIJA roj. MUCOLINIĆ**
in sorodniki.

Kulturni pregled

Nesmisli o večeru sodobne
slovenske glasbePod tem naslovom je v torkovi številki
»Jutra« reagiral g. Danilo Svara na moj
članek »Sodobna slovenska glasba«, ki je
izšel v »Slovenec« dne 9. in 12. t. m. Na
njegov članek, ki ima samo namen, osme-
šiti mojo osebo, moj glasbeni talent in
izobrazbo, sploh ne bi odgovarjal, če ne
bi bilo treba opozoriti bralce »Jutra«, ki
mojega sestavka morda niso čitali, da g.
Svara moje stavke pri citiranju najbrž
namenoma potvarja.Eno sredstvo namreč, s katerim me
hoče osmešiti, so izrazi: »se širokoustic,
»meče okoli sebe s strokovnimi izrazi«,
»se nesmrtno blamira«, »kritiko ovenča
z največjo bedarijo, ki se more komu po-
srečiti«, »guli par mesecev kak komad
za soloc itd. A ti izrazi, ki so vsi na-
menjeni meni, po prepričanju mojem in
mišlim, po prepričanju vsakega kulturne-
ga človeka, ne ponižajo onega, komur so
namenjeni, ampak le onega, od kogar so
prišli, ker, prvič, jasno kažejo stopnjo
njegove kulturnosti in človeške dostojno-
sti, drugič pa potrjujejo psihološko dej-
stvo, da je vsako tako besnenje v izrazih
le dokaz notranje nemoči.Drugo orožje g. Svara, ki ga uporablja
v gori označeni namen, je še bolj nev-
redno dostojnega človeka: da namreč
skuša izrabiti neinformiranost onih, ki
mojega članka ne poznajo s tem, da citira
kot moje stavke, ki jih ali sploh nisem
napisal, ali pa jih nisem rabil za ono
skladbo, ki mi jo podtakne g. Svara. Ker
gre njemu le za osmešitev moje osebe in
mu očitno moj članek ne rudi materiala
zato, ga skuša potem sam ponarediti
ad usum Delphini, in sicer:1. Navaja kot moj dobesedni stavek v
narekovanju: »Za vsako sonato je najzna-
čilnejši prvi stavek, iz katerega mora
(podčrtal jaz) živeti sonatna forma. Če
bi jaz ta stavek res napisal, bi g. Svara
morda bolj upravičeno klical na pomoč
proti meni Beethovna, Debussyja, Janáčka
itd. V resnici pa sem jaz napisal dobe-
sedno: »Za vsako sonato je najznačilnejši
prvi stavek, in prvi stavek Svarove so-
nate ni v skladu s naslovom samim:«
prvič natpanost in prevladovanje klavir-
skega parta proti violinskemu (karvda
na tem je le deloma v izvajanju) naspro-
tjuje pojmu violinske sonate, drugič pa ne
zaživi iz te natpanosti niti sonatna for-
ma niti ni v nagnetenem tonskem materi-
alu najti pristnega muzikalnega izraza v so-
temkoll smislu. Besedo »zaživiti sem
podčrtal danes, že zato, ker se je ob njo
spodtaknil g. Svara, posebno pa, ker je
prav iz tega jasno, da nisem hotel postav-
ljati nesmiselnega glasbenega sklopa,
da mora imeti prvi stavek vsake sonate
sonatno formo, ampak sem govoril le o
formi, ki jo je po mojem vtisu uporabljal
oz. skušal uporabiti g. Svara v tem
stavku.2. G. Svara mi dalje očita: »Kritik po-
stavi svoje obširno znanje v pravo kač s
tem, da sploh ne spozna oblike zadnjega
stavka moje sonate.« In še dalje: »Če pa
kritik niti tako jasne oblike ne zna ana-
lizirati, ni čudno, da se tako nesmrtno
blamira s »stilno nejasnostjo«. Konstatir-
ati moram, da je vse to zopet zavijanje
dejav: prvič nisem očital »stilne neja-
snosti g. Svari, drugič pa sploh nisem niti
omenil oblike zadnjega stavka njegove
sonate, ker moram priznati, da sem že ob
prvih taktih tega stavka začutil živo pa-
trebo po svežem zraku. In morda mi g.
Svara samo zato odreka smisel za muziko,
ker ne prenesem nepristne muzike.In tako ostane v vsem Svarovem članku
en sam očitak nekoliko stvarnega značaja,
da sem namreč glede na napako v kon-
certnem sporedu napisal o Leskovčevi so-
nati, »da sta oba naslednja stavka »stilno
nejasna in v zgradbi razbita«, medtem
ko je v resnici samo en stavek. Pa tudi ta
pomota ne ovzre očitka »stilne nejasnosti«,
ali še bolj »stilne nedostojnosti tega stavka
Leskovčeve sonate. Obenem pa še pripo-
minjam, da sem moral koncertnemu spo-
redu verjeti še druge stvari, ki jih s
ušesnimi občutki nisem mogel opraviti v
sklad, na primer: moral sem sprejeti koži
violinsko sonato skladbo, ki bi jo po »sti-
lišnem vtisu prej smatral za klavirski
koncert s spremljavo ene violine.In ker se mi g. Svara stavlja »prijetnost«
na razpolago v primeru kakšne nejasnosti,
moram priznati, da mi je po branju nje-
govega članka nejasno samo eno: ali se
g. Svara res ne strahuje postaviti svoje
ime in še doktorski naslov pod vestico,
ki jih človek ne bi mogel prisoditi knj-
turnemu človeku?

Valens Vodnik.

Analfabet —
jezikovni veleumNeki Američan, ki je pred nedavnimi
obiskal Atene, je odkril novega jezikovnega
genija. To je bil vratar v hotelu, kjer je
Američan bival. Mož, ki se imenuje Teo-
kratides, obvlada v govorjenju popolnoma
nič manj nego štirinajst jezikov — a ni
pri tem niti sposoben, da bi potpisal svoje
ime, temveč se z nevedšo roko podpisuje s
tremiti križi.Nikoli ni posejal nobene šole. Ko ga je
Američan vprašal, kako si je pridobil to-
likšno znanje jezikov, je mož odgovoril, da
je samo poslušal tujce, ki so govorili med
seboj in je na samo uho uganil smisel nj-
hovega govorjenja. Američan bi ne bil Ame-
ričan, če bi mu ne predlagal, naj gre s
njim v Ameriko. Vratar je to ponudbo
sprejel in te dni se odpelje v njegovi služ-
bi čez veliko lužo.**Postani in ostani član**
Vodnikove družbe!

Za jesenske deževne dneve!

24-26

39.-

Obvaruj mo naše otroke pred vlago.
27-30 Din 45.—, 31-35 Din 49.—

24-26

49.-

27-30 Din. 59.-

Zdravje je več vredno kakor bogastvo.
Obvarujte vaše otroke prehlada.

69.-

Zelo elegantni. Kupite jih za
časa, dokler so še poceni.

79.-

Elegantne in poceni.

Rata

IZDELANE DOMA V SLOVENIJI,
OD NAŠIH DOMAČIH KROJACEV,
V IZDELAVI IN KVALITETI NAJBOLJŠE,
KLJUB VSEMU PA NAJCENEJŠE,

SO

„SOKO“ obleke.

Naši domači krojači, ki izdelujejo »SOKO« obleke
so dokazali, da so nam tuja podjetja nepotrebna in da mi doma v Sloveniji
z domačimi močmi izdelamo trpežna in solidna oblačila, ki v kakovosti in
izdelavi prekašajo izdelke tujih podjetij.

Ako kupujete naše blago, ostane naš denar v naši banovini.
Ako kupujete naše blago, dajete delo našim ljudem.
Ako kupujete naše blago, ste zadovoljni, ker je
naše blago dobro, trpežno in poceni.

Prodajalne, kjer se dobijo

„SOKO“ obleke

se nahajajo:

Ljubljana: Sv. Petra cesta 23 in Celovška cesta 63
Kranj: Tavčarjeva ulica 6 in Prešernova 11.
Celje: Kralja Petra cesta 22.
Maribor: Aleksandrova cesta 27.
Murska Sobota, Jesenice, Litija, Vransko.

NAGLO SREDSTVO, DA ZADOBITE SVAJNO BELE
ZOBE IN ZANOSEN NASMIL

Zagrite smajin zobe s KOLYNOS-om. Vsi ste postali
kako ariji razgibane hitine in blešč zaradi katerih
ste se toliko ariji družili. Videli ste, kako so
KOLYNOS polepšal vaše zobe kot ariji drugi izdelki.
Preizkusite se s KOLYNOS-om. Počistite zobe v kolutu
vsem postali ariji bolj beli.

Postavite KOLYNOS-om. Počistite zobe v kolutu
vsem postali ariji bolj beli.

KOLYNOS PASTA ZA ZOBE

KLJUČ SVETA - ZA VAS JE PHILIPS RADIO APARAT

Typa 944 A

Din 120'—
mesečno.

Typa 944 A 2+1 cevni radio prejemnik z
vdelanim dinamičnim zvočnikom, skala z
izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 1995.—
na obroke naplačilo Din 159.—
in 18 obrokov po . . . Din 120.—

Prvo vrstna izdelava
Nizke cene
Dolgoročno
odplačevanje

Typa 510 A

Din 270'—
mesečno.

Typa 510 A 5+1 cevni oktodni superpozicijski prejemnik z vdelanim dinamičnim zvočnikom, avtomatična regulacija fadanga, skala z izpisanimi imeni postaj.

Cena Din 3325.—
na obroke naplačilo Din 278.—
in 15 obrokov po . . . Din 270.—

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNO PREDVAJANJE PRI ZASTOPSTVU

H. SUTTNER Ljubljana, Aleksandrova 6
Celje, Aleksandrova 9

LEPO KURJE PERJE

nečohano kg po 5.— Din iz skladišča
Maribor razpošilja po povzetju

VILJEM ABT — eksport
Maribor

Najmanjši odjem 15 kg.

Pravi goisarji in sploh vseh
vrst športni čevlji vedno v
zalogi. — Izdeluje
tudi po meri —
— Staro priznana
tvrdka
A. ZALOKAR
Mestni trg 19. —
Popravila se spre-
jemajo.

Gradbeni inženjer

z dva do triletno prakso se sprejme. Pogoji
po ustmenem dogovoru. Ponudbe s curricu-
lum vitae, a brez dokumentov na upravo
lista v Mariboru pod „Inženjer“.

Čitate oglas na strani 20!

Za sneg in brozgo

Za dame

69

Za gospode

39

Otroške 39.— 49.—

Damske 29.—
Otroške 25.— 29.—

Rata

USNJE

In vse čevljarke potrebščine —
dalje veliko izbera kruponov boksa,
laka, ševroa — aktovk. Damskih
ročnih torbic itd. nudi po najnižjih
cenah tvrdka

FRANC ERJAVEC,
TRGOVINA USNJA
LJUBLJANA, STARI TRG 18.
Na drobno in debelo!

Stanovanjske hiše v Grazu

prodaja najhitreje realitetni biro
(Realitätenbüro)
WIENER u. KOMP., GRAZ,
Jungferngasse 1.
Brezplačna cenitev in posveti.

Zapustil nas je za vedno po daljši,
mučni bolezni, previden s tolažili sv.
vere, naš ljubljani sin, brat, gospod

Ivan Terzinar
prometnik uradnik.

Pogreb bo v nedeljo 24. t. m. ob
3. uri popoldne iz mrtvaške veže
splošne bolnice na pokopališče k Sv.
Križu.

V Ljubljani, dne 23. nov. 1935.

Zaljubljeni ostali.

Izgubil sva vse kar imava, naš
soprog, atek, brat, svak in zet,
gospod

Kokalj Pavel

uradnik tv. Medi-Zankl v Ljubljani,
je v 33. letu starosti nenadoma v
Gospodu preminul.

Pogreb bo v ponedeljek ob pol 16.
uri iz mrtvaške veže splošne bolnice

IVA KOKALJ — soproga.

METKA — edinka.

Družine: PAVŠEK, MATELIČ,
KOKALJ.

RAZGLAS

Dodatno k razglasu z dne 3. novembra t. l.
glede odstranitve spomenikov, pozivamo tudi p. n.
stranke, ki imajo

na pokopališču pri Sv. Krištofu

grobnice, obzidna grobišča, da odstranijo spomenike,
plošče, ograje, najkasneje

do konca meseca julija 1936.

V tem času naj poskrbe stranke za eventuelni
prenos ostankov k Sv. Križu ali na drugo pokopa-
lišče. Spomeniki in plošče se smejo odstraniti le z
dovoljenjem upravitelja pokopališča pri Sv. Križu
g. Legata.

UPRAVA POKOPALIŠČA PRI SV. KRISTOFU,
24. novembra 1935.

Najslajša in najboljša

treplina pijača je

BERMET-VINO,

črna iz Fruške gore,

Sremski Karlovci — Gostilničarji nudite
to specialiteto svojim gostom. V sodčkah
od 50 l napoj ga razpošilja. B. Marinkov,
Sremski Karlovci, Fruška gora.

Couch zofe

spalne fotelje, otoma-
ne, modroce in vse ta-
petniške izdelke nudi
solidno in po nizki
ceni

RUDOLF RADOVAN
tapetnik
Mestni trg šte. 13.

SERIOZNEGA

ZASTOPNIKA

vinske stroke

Iščemo za področje bivše Kranjske. V
poštev prihajajo le gospodje, ki so zno-
žni kavelje in so po možnosti že delali
v tej stroki. — Ponudbe z navedbo
curriculum vitae je treba nasloviti pod
»Izročila« na oglasni odd. lista

Banovinska

tkalnica preprog

je razstavila svoje izdelke za
jesensko sezono

v Šelenburgovi ul. 7-1.

Ker se vrši prodaja tudi na
dolgoročno odplačila priporo-
čamo vsakomur da obišče to
veliko razstavo preprog! Vstop
prost in neobvezen.

Med mestom in deželo

posreduje Jutrov
mali oglasnik

VELIKA TOVARNA

ZIVLJENSKIH POTREBŠČIN išče

ZA VSO DRAVSKO BANOVINO

sposobnega in
reprezentativnega zastopnika

z odličnimi zvezami in potrebno jamčevino. — Ponudbe
pod br. 4244 na PUBLICITAS dd. ZAGREB, ILICA, 9.

Čuj pouk za smuk!

Najpogostejši les za izdelovanje smučí daje jesen, čigar najboljša vrsta, gorski jesen, raste baš pri nas v Sloveniji v idealnih pogojih. Kot dokaz naj služi dejstvo, da so bile velike množine našega jesena izvožene v letošnjem poletju na Norveško, v Anglijo in Nemčijo in je povpraševanje Norveške za naslednje leto že zdaj zelo veliko.

Vse ostale vrste lesa (razen hikorí) ne pridejo za izdelovanje smučí več v poštev, ker so deloma dražje, deloma pa jih ni mogoče dobiti v večji množini.

Najboljši material za izdelavo smučí je in ostane brezdvomno hikorí les. O tem je vsako razpravljanje odveč ter vsako iskanje nadomestkov brezplodno. Vse novosti (rozovina, črni guber itd.), ki so se pri nas v zadnjih letih pojavile na trgu (drugo so že prej absolvirali take brezuspešne poskuse), so kmalu zopet izginele. Povdariti je treba, da mora vsak nadomestek biti cenejši in ne dražji kot pri nas.

Smučí iz hikorí-lesa mnogo bolj drsijo ter upijejo na mokrem snegu mnogo manj vlage. Zaradi večje trdnosti je ta les mnogo bolj gladek in odpornejši ter je zaradi tega tehnika mazanja enostavnejša. Seveda so hikorí-smučí še vedno razmeroma drage, kajti ta les se uvaža iz Amerike, kar je združeno z visokimi prevoznimi in carinskimi stroški. Vendar kdor se je le enkrat smučal s hikoríci, jim ostane vse življenje zvest, toliko prednosti ima ta les v primeru z jesenovim. Zlasti za turnega smučarja v Alpah so te smučke nenadomestljive, prav tako pa seveda tudi za tekmovalce, pri katerih igra brzina glavno vlogo. Na vsak način se višja cena kmalu sama izplača.

Pri izbiri smučí je treba paziti, da niso prekratke, kajti z daljšimi vozimo hitreje, mirneje in mnogo bolj varno. Oblika pri nas izdelanih smučí je razvila po dolgoletnih izkušnjah ter je gotovo pravilna. Na tujem nimajo nobenih smučí, s katerimi naši domači proizvajalci ne bi mogli konkurirati, razlika je le v ceni, kajti inozemske jesenove smučí so okoli 40% dražje od domačih. Pri tej primerjavi nismo upoštevali domačih smučí, ki jih izdelujejo pri nas na deželi, pa tudi v mestih, nekateri kolarji in mizarji in katerih vrednost je izključno odvisna le od kurilne vrednosti uporabljene lesa, za resnega smučarja pa nikakor ne pridejo v poštev. Kajti smučka je čudežni izdelek iz lesa, kot je avstralski bumerang ali kajak Indijancev.

Robniki

Robniki so danes važen del opreme vsakega turnega smučarja. Ogromne množine raznih vrst so se pojavile v zadnjem času in reklamirajo posameznih trgovcev in polje na široko odprto. Za naše razmere pridejo predvsem v poštev enostavni, gladki robniki, sestavljeni iz kratkih jeklenih lamel, ki so nailecenejši ter nenadomestljivi na zamrzlem in izvoženem snegu. Kombinacija jeklenih z fibrodimi in Limestone-robnički na koncih smučke gotovo ustrezajo vsem zahtevam. Na letošnjem trgu so se pojavili Nibelovski robnički, ki so brezdvomno dobri in tudi o novih Glockner-robničkih se mnogo razpravlja.

Palice

Visoke, debele palice so zaradi teže in s tem zvezanje prehite utrujenosti rok popolnoma neuporabne. Pravilne palice naj segajo največ do prsi ter naj bodo tanke in lahke. Kot material pride v poštev tonkin bambus ali tanka leska. Krpljice naj bodo prav tako lahke s premerom 16-18

cm. Važna je kratka, toda široka uenjena zanka, ki naj ščiti roko pred odrgnjenjem ter omogoča visok prijem palice.

Kože

Važno poglavje za turnega smučarja so slednjič tuljenove kože. Pri nas je še vedno razširjeno napačno mnenje, da lahko maže za vzpon popolnoma nadomestijo ta del opreme. Blagor mu, ki verjame! Naj samo poskusi ob slabem vremenu na turi visoko v gorah, ko se snežna kakovost vsako uro izpreminja, svojo umetnost mazanja; zmazali prsti, to bo učina za ta poskus.

Gotovo se bolje obnesejo kože, ki se z mažo prilepijo na smuč, od onih, ki se privrežejo. Priplepljene kože nam predvsem omogočajo neoviran smuk, kar je lahko na plazovitih pobočjih res življenjske važnosti. S kožami si na vsaki turi prihranimo mnogo truda; vzpon je krajši in korak sigurnejši. V Švici in na Tirolskem sploh ni turnega smučarja brez kož.

Stremena

Streme je spojni člen med nogo, oziroma čevljem in smučko ter zasluži zaradi tega vso pozornost smučarja, ki poveča svojo opremo potrebnaj pazljivo. Streme mora prenašati najmanjše gibe noge na smučko, ker je sicer še tako dobra vodilnost smučí iluzorna. Merno lahko trdimo, da je dobro streme važneje kot dobra smučka, kajti prvovrsten smučar bo tudi s smučmi slabše kvalitete smučal lahko razmeroma dobro.

s slabim stremenom, v katerem mu noga ne tiči dobro ali mu med vožnjo nagaja, je pa popolnoma brez moči. Polovico manj kletvic bi bilo na smučarskih turah in med tekami, če bi se smučarji pred izbiro stremen popolnoma seznanili z njihovimi dobri in slabimi lastnostmi.

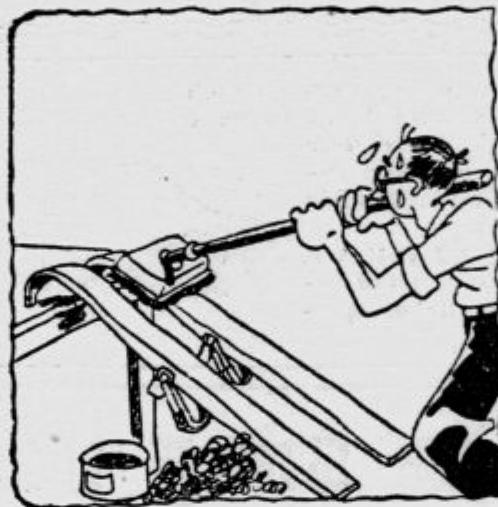
Prvotna stremena so bila kaj enostavna: v prečni meri na desko pritrjeni jermen za prste, skozi katerega se je vtaknila noga. Vzporedno z razvojem smučarstva kot sporta je šel razvoj stremen, ki je prinesel kot zaključek prve razvojne dobe v Srednji Evropi Bilgeriove streme. Podplat tedaj še slabih čevljev je moral biti ojačen s premično jekleno ploščo, ki je bilstven sestavni del stremena.

Naslednja razvojna doba je dovela do Huitfeldtovega stremena, pri katerem so čeljusti videlne skozi smučko; na istem mestu kot čeljusti je skozi les videl tudi dolg usnat jermen ki se priložilo komplicirano ovije okoli čevlja ali na kraji. Čigar konca sta za čevljeveto peto združena z natezalcem. Tako se je razvilo splošno uporabno streme, čigar prednost je močna povezanost čevlja in s tem noge s smučko pomanjkljivosti pa oslabljenje amučeke z razmeroma veliko iz-

dolžino ter močno stransko trenje pri vožnji; slednjič je tudi prekanje strnih poldenelnih pobočij zaradi nizko ležečih čeljusti ovirano. Kljub temu se Huitfeldtovo streme še danes mnogo uporablja.

V konkurenčno borbo z njim je stopila skupina stremen, katerih najbolj znani predstavnik je pri nas Seidlovo streme; tu so čeljusti z vijaki pritrjene na smučki, jermeni pa na koncih čeljusti. Tako poteka sila, ki pritiska čevlji v čeljusti, vzporedno s ploskvijo smučke (paralelni nateg) in ne poševno navzdol (diagonalni nateg) kot pri Huitfeldtovem stremenju. Zato je vertikalna komponenta pritiska sila enaka nižji in smučka višji pri dvignjeni nogi z zadnjim koncem navzdol. Seidlovo streme je v primeru s Huitfeldtovim slabše in skoraj edini njegovi prednosti sta lahka montaža ter nizka cena.

Nedostatek paralelnega natega se je močno opazil, ko so zaradi lažjega izvajanja likov, zlasti kristjanij, prenaknili težanje čeljusti preko težišča smučke proti njeni konici. Dr. Amstutz, zdraviliški ravatelj v St. Moritzu ter znan sportnik, je skonstruiral spirarno pero, katerega namen je bil ustvariti vertikalne komponente pritiskne sile, ki se je izgubila pri paralelnem nategu. Razen Amstutzevega so se pojavili kmalu še druga peresa (Ingab), gumijevi trakovi in slična pritezna uredstva, ki se pritrjujejo z enim koncem na smučko za

čevljeveto peto, z drugim pa na čevlje v višini glečnjev ter imajo poleg visoke cene kot nedostatek, da se pretežno ali izgube vsaj pržnost pri močnih padeh naprej.

Nasli so, boljše rešitev pritezanja čevljevete pete na smučko s tem, da so pustili čeljusti prilivati na les, les so pa prevrtili le toliko, da so skozi nastalo odprtino potegnili jermen. Oslabitev smučke in stransko trenje ni toliko kot pri Huitfeldtovem stremenju, ostane pa diagonalni nateg, katerega prileganje na deski lahko poljubno premikamo ter s tem zvečamo ali zmanjšamo vertikalno komponento pritiskne sile.

Pri uporabi tako ojačenega diagonalnega natega je neobhodno potrebno, da zavarujemo nogo proti poškodbam, ki bi jih dobili pri hujših padeh. To dosežemo z ustavitvijo elastičnega dela, ki je bodisi v natezalci samem (Bildstein, Almonte) ali pa ob straneh (Thuringovo, Ligula-streme).

Vzporedno s temi izpopolnitvami se je razvijala tudi pritrditev čeljusti na smučko. Končni efekt tega razvoja so čeljusti današnjih modernih stremen Alpina-Attenhofer, Geze, Suwe, Thorleif-Haug, Unitas, Almonte in še majhen milijon drugih, pri katerih je možno prečno premikanje čeljusti poljubno po obliki čevljev, ne da bi bilo treba vrtati nove luknje za vijake.

Kakor dajejo naprej, pred težje smučke premaknjene čeljusti oziroma prednost pri vožnji na strmih pobočjih, združeni s pogostim izvajanjem likov, tako je zopet pri dolgih smukih iz doseg večje hitrosti in večje stabilnosti boljše, če je težišče čeljusti za težiščem smučke. Za to potrebno premi-

tanje olega stremena dosežemo, ako mon-tiramo čeljusti na napravo, ki omogoča njih premikanje tudi v vzdolžni smeri.

Za tekmovalca v alpski kombinaciji, kakor tudi za dobre turne vozače, so stranski jermeni zaradi trenja in kratke življenjske dobe še vedno nedostatek. Ta problem je ugodno rešil konstruktor Kandahar-stremena, ki uporablja mesto jermenov jeklen kabel, ovit z jekleno spiralo. Natezalec je ne kot pri vseh ostalih stremenjih pred čevljem. Okoli pete se prilaga jekleno spirarno pero, ki tvori elastični del tega stremena. Ker je možna končno tudi dvosto-

penjska izprememba diagonalnega natega ter montiranje vzdolžno in prečno premakljivih čeljusti, ustreza tako kombinirano Kandahar-streme vsem zahtevam tekmovalca, pa tudi turnega smučarja. Edini nedostatek je trenutno še visoka cena.

Zdi se, da je za sedaj razvoj stremena s tem zaključen, kajti že pregledamo današnjo literaturo ter prospekte avstrijskih, nemških, švicarskih in norveških trgov za sezono 1935/36 ne najdemo (razen v Švici izpopolnjene Almonhoferjevega Alpina-stremena) nikolihih bistvenih novosti.

A. Kopinšek — Ing. Lavrentič

Prvi film pred 40 leti

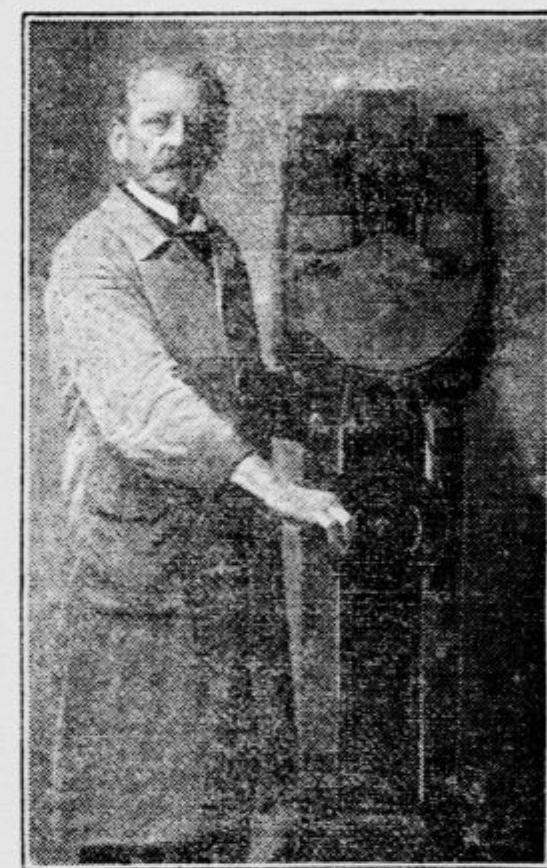
Maks Skladanowsky pripoveduje berlinskemu dopisniku „Jutra“ o svojem izumu in svojih doživljajih

Berlin sredi novembra 1. novembra leta 1895. je bil rojstni dan evropske kinematografije, kajti tega dne je stekel prvi film v berlinskem varietej. ju »Wintergarten«.

Maks Skladanowsky je s pomočjo svojega mlajšega brata Emila sestavil pravo, s katero je posnel prvi film in ga prvič predvajal, pred 1500 gledalci. Letos 1. novembra so v spomin na ta pomemben dogodek odkrili spominski ploščo ob vhodu v variete »Wintergarten« v Dorotejini ulici. V tekočem novembrskem sporedu nastopa spet izumitelj sam s svojim bratom in predvaja na prvotnem modelu svojega aparata film, ki je pred štiridesetimi leti oral ledino današnje kinematografije. So to posnetki Aleksandrovega trga v Berlinu iz leta 1895, izmena straže, prihajajoči vlak na postajo, konjeniki v galopu in tako.

Maks Skladanowsky se je rodil 1. 1863 v Berlinu. Njegov oče je bil kipar, isto, tako Berlinčan, a njegovi predniki so prišli iz vzhodne Prusije. Mladi Maks se je učil po končani osnovni šoli pisanja na steklo in fotografije, ki se je ravno takrat motala iz pojavev.

Kako in kdaj ste prišli na misel zgraditi kinoaparato? sem pobral izumitelja, ko sem ga poiskal v varietej pred prod.

Maks Skladanowsky s svojim prvim aparatom »bioskopom«

stavo. — Ze kot otrok sem se rad zabaval s čarobnim bobnom, katerega je izumil neki Stampfer leta 1834. na Dunaju. Ko sem nekoč kot 16-letni deček pomagal očetu pri proleiranju slik pri nekem javnem predavanju, me je obšla misel in želja, tem slikam na platno vdihniti življenje. Od tega dne dalje, to je bilo leta 1879, mi misel ni dala miru. Mnoge prosture sem presedel pred čarobnim bobnom in razmišljal, kako bi se dalo gibanje v bobnu prenesti na platno. Polagoma se mi je izkristalizirala zamisel aparata in spravljen sem se na delo.

Od kod ste dobili filmski material?

Suha plošča z emulzijo srebrnega broma, maida je bila sicer že tu, vendar ta ni prišla v poštev. Slučajno mi je prišel v onem času pod roko Kodak, ki je bil že napolnjen s celotrudnim trdom kot nosilec emulzije. Takoj mi je bilo jasno, da sem našel, kar sem iskal. Ta film je bil 10 cm širok.

Kolikšen format je imel vaš film?

Vzel sem Kodakov film in ga prerezal na polovico. Moj film je bil torej 50 mm

širok. Nato sem ga moral tudi sam perforirati.

S kolikšno frekvenco ste delali prve posnetke?

8 slik v sekundi, toda še te sem moral deliti na dve. Moj aparat ima namreč dve leči. Mamo vsake leče drži poseben filmski trak in zaslonka deli svetlobo izmenoma enkrat eni, enkrat drugi leči. Tako dobi vsak trak samo po štirih slikah na sekundo in vsak posnetek je napravljen na dveh popolnoma neodvisnih trakovih, ki se pa medsebojno izpopolnjujeta v enotni in podata slikaj 8 slik na sekundo.

Ali ste sami razvijali? Kako je bilo s kopiranjem?

Razvijal sem tudi sam. S kopiranjem je bila pa težava. Pozitivnega materiala namreč ni bilo na razpolago. Kodakov negativni film je bil pa tako temak in krhek, da bi se pri projekciji takoj raztrgal. Moral sem tedaj iskati primeren material za pozitiv. Po daljšem povpraševanju sem našel tvrdko v Mannheimu, ki mi je dobavila prozorne celuloidne ploščice formata 24x30 cm, katere sem nato razrezal v širino 5 cm in zleplil v trak. Te celuloidne ploščice so nosile emulzijo srebrnega klorida.

Kako dolgo ste gradili aparat?

Leta dolgo. Poletje 1892. sem delal še prve poskusne posnetke, pri katerih mi je služil moj brat Emil kot smešni objekt. Delal je pred kamero gimnastične vaje, bil je torej prvi »filmski igralec«.

Ali ste krili vse stroške za napravo aparata iz lastnega žepa?

Da. Vendar materialni stroški niso po sebi niti niso bili veliki. Le čas in truda me je veljal ta spek mnogo!

Zakaj se pozneje niste več podali s filmom?

Iz opustitvega razloga, ker sem s takimi zvanihi živimi slikami v obliki knjižice več zaslužil...

Ura nastopa se je približala. Dvainsa. demdesetletni izumitelj mi je še brž izročil nekaj fotografij. Ena izmed njih kaže originalni plakat, kako je direktorja Wintergarten pred štiridesetimi leti oznanila Berlinčanom prvo filmsko predstavo... Debut! Prvič! Bioskop! najzavestnejša in najzanimivejša iznajdba nove dobe.

Zanimiv so opisali nekateri očividci prve kinematografske predstave. Sedanjí direktor Wintergarten je namreč pozval vse one osebe, ki so bile navzoče pri predstavi 1. nov. 1895, naj opišejo svoje prve vtise. Vsi, ki so se odzvali temu pozivu, so bili častni gostje pri premieri letos 1. novembra.

»Strah me je obšel, piše neka gospa H. G., ako je pridrvel nam naproti brzorlak, imela sem občutek, da bo zavozljal med nas gledalce. Moji otroci se mi smejijo, ako jim pripovedujem o tem.«

»Strmeč sem opazoval prvo kinematografsko predstavo, piše M. K. iz Heidelberga. »Skakanje na steni, žive slike! Od kod to pride? Ali je strah ali resnica? Kdo je, ki zna naravne gibe človeka in živali ujeti in jih potem na poljubnem prostoru spet podati v vsej naravnosti? Še tedne dolgo smo potem govorili o vsem tem.«

Bivši direktor Carl Haverland, Teatra, piše takole: »Dobro se še spominjam vseh podrobnosti prve kino predstave. Takrat je bila direktorja Wintergarten Dorn & Baron in kinematografu so dali ime bioskop. Kino je bil takrat seveda še v povoihi, vendar je bil projekcijski aparat v Wintergartenu tehnično že tako dober, da so bile slike zelo jasne. Dobro se še spominjam uspele epizode ob koncu filma, ki je publiki zelo ugajala in katero smo nato v našem teatru takoj kopirali. Naenkrat se je pokazal na steni napis: »To je za. ključek današnje predstave in izza kulisa sta se prikazala oba ravnatelja in se večkrat priklonila... O lepi, blaženi častie!«

Dr. M. F.

V. Ardov:

Grozen profesor

Serjoža je čutil odpor do zdravnikov. Sedetno izuštvo ga je učilo, da ne sme od tega ljudi pričakovati nič drugega. Pojavljajo se vedno tedaj, kadar Serjoži ni nič kaj dobro, kadar joka in kadar ga mami, kakor poljubija na vroče čelo, govoreč: »Vse se mi zdi, da imas vročino. Zdravnik! Imaj grovo navauso, da z mrzlimi rokami otipavao trebuh in pritiskajo črna žilčica človeku na jezik. Zato si je to pot prizadeval skriti, da mu je slabo. Toda slabost, ki se ga je lotevala, in naraščajoča vročina sta povzročili, da je trikrat podlegel joku. Tako je skrbni mami prišlo takoj na misel, da ga je poljubila na čelo, nakar je bil Serjoža, kakor bi trenil v postelji. Zelo slabo mu je bilo in v vrstu ga je bolelo. Drugi dan je prišel zdravnik. Seveda je spet otipaval trebuh, seveda je vtaknil žilico v grlo in Serjoža je seveda pri tem moral reči: »aa. Nato ga je začel zdravnik obračati kakor slatnato lutko in hitro izrekel Serjožo popolnoma novo, doslej neznano besedo: »Skrlaticca, skrlaticca, je vprašala mama prestrašeno. »Daa, je prikimal zdravnik. Potem je z mamico odšel iz sobe. — Serjoža je »išel le da sta se o nečem dogovarjala razumel na ni niti besede. — ko pa sta se vrnili le zdravnik dejal: »Tam je seveda najboljše oskrba. Skrlaticca prav za prav niti ni tako nevarna bolezen, prejši so nevarne posledice. Pri tej priložnosti bo mogoče pokazati dečka profesorju Filatiku, on je tam najvišji načelnik...«

Zamišljeno in žalostno zroča je mami, ca objela Serjožo in ga na vso moč stisnila k sebi. Toda deček je vprašal: »Mamica, kaj je to: profesor?« »To je tudi zdravnik, ljubček, najvišji zdravnik,« je dejala mamica.

Serjoža je groza stisnila srce. Ko že navaden zdravnik lahko povzroči toliko neprijetnosti, česa naj pričakujemo še le od najvišjega zdravnika? V obupu se je grenko razjokal.

Drugi dan so Serjožo zavili v vse moč, goče obleke in ga peljali tja, kjer ga je pričakoval grozni profesor. Za vrati, v svetli beli sobi, kjer je stala pisalna miza, stol, umivalnik in čudna omara, je sedel neki stari stric. Imel je bele brke in bele lase, ki so obdajali golo lobanjo. Ob lečen je bil v bel plašč. V sobi sta stala poleg starega strica še drugi stric in teta. Serjoža se je zazdelo, da je ravno stari stric tu najvišji gospod. Toda ta stari stric se je nasmihal tako prijazno in na licih se mu delale tamnice, sploh je bil tako simpatičen in neškodljiv, da je Serjoža zaključil: »To se ni profesor.«

»Dobro dan prijatelji,« ga je ljubeznivo pozdravil stari stric. »Kako ti je na ime?« »Serjoža,« pa tebi?« »Meni je ime Neros. Vsi so se nasmihali Serjoži na s te razumel nastal in krkal: »Ni res ni res! To te nasje ime Stric in fantki imajo drugačna imena. Serjoža,« ga je karajoče onomnila mama, stari stric pa jo je prekinil: »Kaj ti pa hodi na misel, da si bolan?« »Sej ne meni, to si je izmisli-

zdravnik in mama s svojo vročino. »Aha, tako je to. Ali nekoč mi je povedal, ne vem, kdo je že bil, da noče pustiti, da bi ti gledal v grlo. Serjoža je namršil temne obrvi, ki so bile šele nekaj puh. »Česa vsega ljudje ne pripovedujejo, je morda odvrnil Serjoža, »še stokrat sem odpiral usta, da mi bi gledali v grlo. Se ko sem bil čisto majhen. « Ne vem, ali ti naj verjamem. « Tu je Serjoža odprl usta in pomolil glavo pred starega strica: »Na, tu imaš. « Stric se je čisto nalahko dotaknil njazika, pogledal v grlo in ga pohvalil: »Ti si pa res vrl dečko. Res, to znaš na pravi. Le zapri spet usta. Ampak ljudje pripovedujejo tudi, da se ne znaš sam sleč. « »Kdo se ne zna sam sleč?« se je branil Serjoža, »še čevlje si sam zavežem. Ne da bi čakal poziva starega strica se je začel sam slečiti. Vse je šlo čudno hitro, le sem pa tja se kak gumb ni dal odpeti. »Teda tu pa le ne gre vse gladko, je pripomnilj sočutno stari stric. »To je čudno,« je dejal Serjoža nejevoljen, »gumb je na strani, jaz sem pa spredaj. Nihče se ni mogel zdržati smeha. Nato je stric otipaval Serjožo kakor zdravnik, to da mnogo bolj nalahko in s toplimi rokami. mi Potem so Serjožo spet oblekli Naposled je dejal stari stric drugemu, ki je stal poleg njega: »Nikolaj Vladimirovič, prosim, potidite s tem dečkom na infekcijski oddelku in uradite tam vse. Serjoža se je tonlo poslovlil od starega strica ob tihem mi je da ga bo pravčasoma obveštil, kadar bodo v vrtcu priredili zabavo.«

Mamica je vzela Serjožo v naročje in odšla sta z novim stricem na hodnik. Toda tu nista ostala, marveč sta šla dalje. Serjoža si se je bil medtem umiril, se je

začel zopet vznemirjati. Previdno si je ogledoval Nikolaja Vladimiroviča, nazadnje pa ga je vprašal: »Striček ali nisi morda ti profesor?« Nikolaj se je zasmel, jali in odgovoril: »Ne, dečko, jaz sem samo asistent. Ko bom profesor, te bom že obvestil. « »Toda zagotovo,« je zaklical Serjoža potolačen. »Teda ne bom hotel imeti s teboj gosli. Profesorjev se bojim, biti morajo prozorni. « Mama in Nikolaj Vladimirovič sta se smejala. Nikolaj Vladimirovič in bil tako prijazen kakor stari stric, ali zopet ni bil. Glavno pa je, da ni bil profesor.

Kmalu sta prišla v drugo belo sobo, kjer je sedela teta s ščipalnikom na nosu. Mama in Nikolaj Vladimirovič sta teta nekaj naročala, nakar je slednji odšel. To da nova teta je nekako postarani gledala Serjožo, tako da je ta postal zopet nezupljiv. »Tetka, ali si ti profesor?« je vprašal. »Ne, dečko, jaz sem profesor,« je zbral vse svoj pogum. Kakor vsi doslej je je tudi teta nasmejala in odikimala z glavno, pri čemer se je zalesketalo steklo ščipalnika. Rekla je: »Nisem profesor, ce pa ne boš priden povem profesorju. « Serjoža je skril svoj obraz na mamičinih prsih. Mamica ga je božala po glavi in ga merila. »Zdravnica se samo šali. Serjoža,« je Serjoža je bil zelo zadovoljen. Tudi nova teta ni bila profesor.

Zdaj na je teta dejala mamici: »Ta ni nikoli bil zdravnik, ki ima službo da nam vzamata našega vtezo. Očesovaje je gledala na glas. V sobo le stonila nova teta stromečnega pogleda v beli ruti. Teta s ščipalnikom ji je nekaj potasnila v naročje mamici: »Potidite s kolektivno očesovo da vas pripelje na pravi oddel. lek. « Mamica je šla z novo teto, Serjoža

pa se je zopet stisnil s obrazom k mami. Kmalu so prišli v veliko sobo, kjer je stalo mnogo postelj. Teta z ruto je stopila k eni izmed postelj, jo odgrnila in rekla: »Seme ga položimo. Poslovita se in... « Mama je stisnila Serjožo k sebi, ga poljubila in polpetala, ne da ga je pogledala: »Ostani tu nekaj časa, Serjoža... takoj se vrnem... grem samo po časo. pis. « Preden je Serjoža utegnil zajokati, so mu solze zalile oči. »Mamica, kam greš?« je zaklical na glas. »Mama, mamica!«

»Ne kriči, je strogo dejala teta s ruto, »tu je treba poslušati. Serjoža se je ustrašilo solze, prestrašen je vprašal: »Tetka, ti si gotovo profesor?« »Neumnost, kako naj bom jaz profesor? Sed, kakor se spodobi. Tako. Njuša,« je zaklicala. »Zegrem, že grem, se je oglašila iz nekega kota neka teta, ki je Serjoža doslej ni videl, ki je bila takoj pri postelji. Tudi ta teta je imela belo ruto. Njen obraz pa je bil zelo hudoben. Prva teta ji je odstopila mesto pri Serjoži in ji ukazala: »Preobleci ga. Takoj ga zapišem in javim sestri upraviteljici. Po teh besedah je odšla.

Nova, hudobna teta pa je pristopila in brundala. »Preobleci ga odnesi to očisti ono... Tu vsi samo ukazujejo. « Začela je Serjoži slatičti plašček pri tem pa se je Serjožina leva roka zataknila v rokavu. Teta jo je brezbržno izvlekla. Serjoža je pri tem vzdihoval. »Kaj je to?« ga je karala teta »nisi doma, dragi moj Pazi. Serjoža si ni upal ugovarjati, samo mislil je: »To je tedaj profesor. Zdaj sem mi nadel v roke. Pustil je, da mu oblika ni roko belo srajco, tiho leget in zari obraz v blazino.

Kraljestvo mode

Lakasto usnje na novih oblekah

Letos je moderno vsakršno okrasje: čipke, krzno, vezenje in končno še okrasje iz laka. Seveda gre tu za mehko in voljno lakasto usnje, ki se prilagodi najbolj različnim oblikam, ne da bi učinkovalo okorno, kakor bi človek prvi trenutek mislil. In še nekaj govori v prilog novemu okrasju! Letos namreč prinaša moda lak v vseh lepših modnih barvah, tako da moremo okusno okrasiti obleko v enotni barvi, če ne cemo kontrastov.

Zato se tudi lakasto okrasje ni omejilo na določene tipe oblek, temveč obvlada modo na vsej fronti in srečujemo novo bleščeče usnje prav tako na sportnih, kakor na polgodanskih in večernih oblekah.

Za dober učinek lakastih motivov je posebno važno, da jih kombiniramo z mehkimi tvorivimi, nikakor pa ne z bleščočimi, ki ne dopuščajo, da bi se pravilno uveljavil blešak lakastega usnja.

Sedaj pa si oglejte našo skico, ki pokaže, kako elegantno učinkuje lakasto okrasje na vseh modelih, od sportne obleke pa do večerne toaletne.

Moderno sportno obleko vidite na prvem mestu. Tu gre za visoko ob vratu zapet model z zgornjimi nabrankami, rokavi in z moderno tuniko nad ozkim krilom. Po životu so v obliki žarkov našite lakaste proge, tunika pa ima ob straneh enaki progi, zapeti z gumbi (1. skica).

Nekakšen kompromis med vsakdanjo in popoldansko obleko predstavlja naš drugi model. Zamisljamo si ga iz medlega, lepšega blaga, ki ga poživimo z reverji in manšetami iz laka. Posebno mikavno učinkuje, če omilimo močni blešak laka z nežnim čipkastim okrasjem v podobi čipkaste serpentine pod vratom in čipkaste volana, ki pokriva roko pod lakastimi manšetami (2. skica).

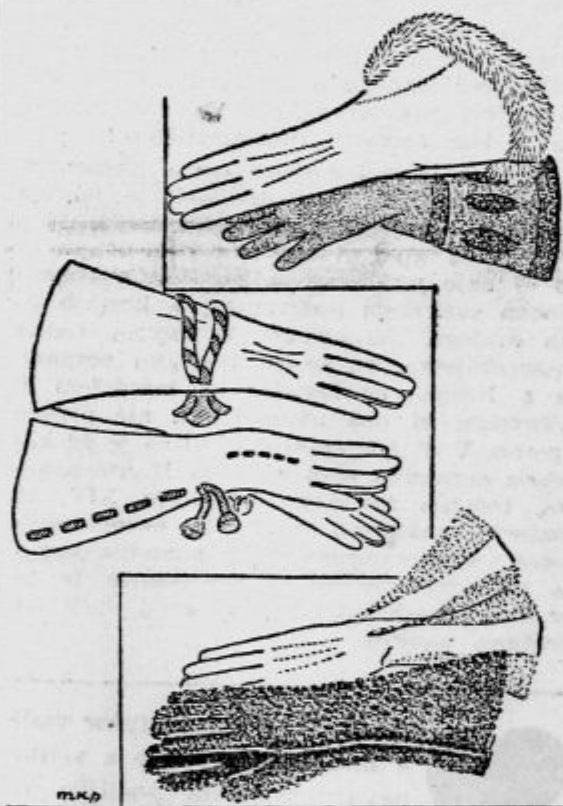
Tudi pri promenade garderobi nam rabijo lakasti motivi. Letos tako priljubljene huzarske prepone lahko izdelamo tudi iz laka in jih prisižemo na jopico zimskega kostuma. Enako okrasimo še rokave. Moderna jopica ima obliko daljšega kazaka, ob vratu pa jo zapremo s krzneno pentljo.

Pri novih popoldanskih oblekah vidimo včasih tudi jako zanimive prepenjave v tur-

škem slogu. Seveda je moderna prepenjava komaj naznačena in je treba že mnogo fantazije, da spoznamo v tej liniji posnemanje tuških dimlj. S tako prepetim krilom se docela strinjajo široko nabrani in ob zapetju zadržani rokavi, ki jih pošijemo z lakastimi motivi (predzadnja skica).

Večerne obleke, ki jih nosimo ob manjših priložnostih, imajo letos dolge rokave. Model na naši skici krasi vrsta stiliziranih cvetic iz laka, ki zapevajo nabrano prepenjavo na životu (zadnja skica).

Moderne rokavice

Tudi v tej sezoni posveča moda posebno pozornost rokavicam in prinaša nesešteto lepših, novih modelov. Zimske rokavice so letos tako izdelane, da niso samo lepe, temveč da roko zares tudi grejejo. Kako vam ugaja lepa usnjena rokavica, obrobjena in toplo podložena s krznom? Topla in udobna je tudi pletena rokavica, ki jo krasijo vdelani vrvičasti motivi. Rokavice iz finega jelenjega usnja boste lahko nosili tudi spomladi; prinašamo dva takšna modela z elegantnimi vdelavami iz drugobarvnega, fino niansiranega usnja. Tu so še rokavice iz imitacije perzjanca z dlanjo iz finega usnja, ki jih boste nosili k zimskemu plašču ali kožuhi, in podobne usnjene roka-

Zdravniška posvetovalnica

IV. Z. R. To je popolnoma naroden pojav v nosečnosti, običajno čiščenje. V tem ni nobene nevarnosti za plod, nasprotno. Bojazn, da bi se utegnili okužiti tudi Vi, je brez vsake podlage. Pomirite se!

B. F. iz S. v. To vendar ni nič čudnega ali kak bolezenski pojav. Deca, čisto tudi odrasli, imajo jako važne sanje, kar se izraža na najrazličnejše načine. Osebito čest pojav je to pri deci, za katero je marsikateri doživljal preko dneva popolnoma nov ter več ali manj jak. Zal so čisto vzrok tudi starši sami s svojim nestrpnim in preostrogim ravnanjem napram otroku. Dobro bi torej bilo, da predvsem ta odnos objektivno premostite. Glede ostale okolice ne morete mnogo storiti niti bi to ne bilo velike koristi, ker se je lažje prilagoditi v detinstvu kot v kesnejši dobi. Kot pedagogu Vam ne bo težko opazovanje otrokovega doživljanja in njegovih reakcij. Predvsem Vam pa svetujemo da otroku, ki je za to jako dovzeten, v sprejemljivi obliki pojasnite vzročne zveze doživljanja v njegovi okolici, ker mu s tem olajšate dojemanje in preprečite event. težke duševne konflikte. Pazite posebno na njegovo individualnost.

A. Z. Verjetno so nosne školjke povečane, tako da tudi ob malenkostnem navalu krvi zapirajo prehod. Zelo takšna vaskulacija ob sklonjeni glavi in tudi malenkostnem prehodu. S praski in drugimi sredstvi morete doseči le trenutni uspeh in izboljšanje. Odpravi se pa ta nadloga le z operacijo. Ki obstoji v tem, da se školjke poščinijo. Tako se razširita nosnici. To Vam tudi svetujemo, kajti čisto so kronični katarji posledica takih nepravil v nosu. Poidite v bolnico, operacija je lahka, brezbolna in brez nevarnosti. V nekaj dneh ste zdravi.

N. Sch. Zareb. 1. To je trdovratna zapeka, zaradi česar se v črevesju v preobilju razvijajo plini, ki Vas tišče in razvijajo opisane senzacije. Poslužite se odvajalnih čip ali pa grenke soli, proti kateri ni nikakih pomislekov, da si uredite stolico. Čaj popijte zvečer. Grenka sol se namoči zvečer, pije se pa zjutraj na tešče. Potrebno je tudi izdatno gibanje in gimnastične vaje, predvsem za trebušne mišice. Tudi bi bilo dobro, da zaužijete po obedu malo jedilne sode, kar pospeši prehod težjih jedi. Tudi hrano je treba urediti. Omejiti je treba čim bolj konzum težavno prebavljivih jedi (fižol, grah, leča, ohrovt, dalje sveže pecivo, svež kruh, sveža močnata jedila pripravljena s kvasom itd.).

2. Za to je potrebna preiskava. Brez nje je vse le ugibanje. — 3. Tega niste nalezli, temveč je le reakcija kože na neki dražljaj. Kakšen je slednji, tega ne opisujete, vendar opazujete, da ga odstranite. Za vnašanje uporabo vam priporočam pet odstotni salicilov spirt, s katerim masirajte prizadeto mesto dnevno po topli nočni kopeli. Nato namazajte prizadeto mesto z vazelinom.

M. B. iz Vasega opisa, žal, drugega ne moremo posneti, kakor to, da ste bolni in da hujšate. Ker je Vasega božanec očitno upravičen, je edini primeren nasvet, da greste v bolnišnico, v bolnišnico zato, ker je potrebno opazovanje in preiskava, ki se ambulantno ne da izvesti.

Smeji. 1. Točno. Presno mleko utegne vsebovati kužne klice kot n. pr. bacile tuberkuloze, če je krava bolna, ali pa tifusne bacile, če je posoda ponesnažena. Zaradi tega je potrebna previdnost. Najnevarnejše je uživanje kuhanega mleka. Kislo mleko običajno ne vsebuje kužnih klic, če ni ponesnaženo. Sicer pa umen gospodar kmalu opazi ali je žival bolna in jo ozdravi. Preiskava mleka zadostuje. 2. O tem ne moremo odločiti, ker so znaki prekompleksirani. Z ozirom na Vašo starost Vam prav resno svetujemo, da se daste sistematično preiskati, najbolje v bolnišnici ali sanatoriju. Drug nasvet ni umesten. 3. To je bolezen las. Dajte si jih česče ostriti; druge pomoči ni. Sicer pa to tudi ni nobena nesreča.

Martina. Imate prav in Vas popolnoma razumem, tembolj, ker imate tak poklic. Najuspešnejše se da odpraviti ta nedostatek s pomočjo elektrike. Uspeh je trajen, dočim je pri drugih sredstvih le začasen. Zavod za to nimamo, pač pa Vam bo svar napravil vsak strokovni zdravnik za kožne bolezni. Uspeh je zanesljiv in trajen zaradi tega, ker se na ta način uničijo lasne korenice.

S. A. P. 1. Zavijte zvečer kakšen bromov preparat, n. pr. bromural, bromkalij in slično. Težave nevrotične narave bodo prenehale po bromu. Dobro bi tudi bilo, da si zvečer otarate zgornji del života s hladno

vodo. 2. To so preprosti ukrepi, ki jih morate čisto po več let. Priprave, ki jih morate ne kopeli, potem masazo s kafrovim mazilom. 3. Glede navala krvi, ki ste ga imeli, ni tako hudo. Če je stvar odpravljena, je v redu. S tem se le e ne pečajte več. 4. Ta pojav je zelo pogost in traja navadno le do prve polovice. Po jedi naj leže ter nekaj časa počiva, kavo in čaj je treba opustiti. Redni in izdatni izprehodi so potrebni ter pogosto zelo vplivajo na ves potek. V glavnem pa je treba pomirjevalno vplivati. Nevarnega ni nič.

M. Str. v. C. Od kod ta nedostatek, ni razvidno iz opisa. Najbolj verjetno je, da ste do nalezli. Vse te pomanjkljivosti pa se dajo s primerno nego odpraviti. Zvečer delajte parne kopeli obrazu. Skuhajte kamilice in pustite, da delujejo njihove pare na kožo. Potem kožo osušite in jo namažite s kamiličino, ali kakšno drugo milo kremo. Na ta način pospešite krvni obtok v koži, očistite in izpraznite lojnice in znojnice. Učinek je ugoden in se Vam zdi, da je koža osvežena, pomlajena. Tudi opisane tvorbe morete odpraviti. S čopičem nanosite zvečer na tvorbe naslednje sredstvo: resorcin 5,0, spir. sap. kal. aa 5,00, zjutraj si nato umite obraz v vroči vodi, ki ste ji dodali nekaj boraksa in z milom, ki vsebuje žveplo in vosorcin. Poleg tega pripravljamo, da uživata arsenove kapljice. Poskusite in poročajte.

ŠAH

V matchu za svetovno prvenstvo je Aljehin dobil 19. partijo. Euwe je v slovanski obrambi, ki jo sedaj oba nasprotnika kot črna stalno igrata, prinesel dvomljivo teoretično novost. Po nadaljnji napaki v otvoritvi je Aljehin z zelo lepo kombinacijo prišel v prednost, dobil kraljeto in v končnici z lahkoto zmagal. Zopet je že izgledalo, da je match odločen v prid Aljehina, pa zopet se je situacija hitro izpremenila. 2. in 21. partijo je Euwe dobil in tako ponovno izenačil. Po 20. partiji, ki jo je Euwe zelo močno igral, je sam Aljehin Euweja pohvalil in poudaril možnost, da Euwe s tako odlično igro dobi tudi match. Preostala sedaj samo še 9 partij, pa je še vedno popolnoma nejasno, kdo bo zmagal. Razumljivo je zato, da zanimanje za match po vsem svetu še vedno bolj narašča.

Razen matcha Aljehin-Euwe že nekaj mesecev ni bilo pomembnejših mednarodnih šahovskih prireditvev. Edino v Helsingforsu se je v oktobru vrnil manjši turnir. Zmagal je poljski mojster Paulin Frydman s 7 in pol točkami. Drugi je bil mladi estonski prvak Keres, ki je pustil za seboj celo Stahlberga. Ta se je plasiral na tretje mesto pred finskim prvkom Bökkom in Svedom Karlinom. Napovedani nordijski turnir v Stockholmu se letos menda ne bo vršil.

Te dni se je začel na Dunaju vsakoletni Trebitschev memorialni turnir. Udeležujejo se ga vsi najmočnejši avstrijski mojstri, tako Spielmann, Elikases, Grünfeld, Becker, Müller itd. razen tega pa Madžara L. Steiner in Gereben kot gosta.

Edini pomembnejši turnir bo v doglednem času vsakoletni božični turnir v Hastingsu. Lista udeležencev zanj je že znana. Igrajo Flohr, dr. Tartakower, Fine, Keres in gđ. Menšikova kot inozemci ter Angleži: Thomas, Winter, Alexander, Michel in Tylor. Z zanimanjem se pričakuje nastop Američana Finea in mladega Keres, za na važnejšem mednarodnem turnirju. Keres bo tako imel priliko, da potrdi svoj izredni uspeh na varšavski olimpijadi. Favorit v turnirju pa bo zopet le Flohr, ki je doslej zmagal v Hastingsu že štirikrat zaporedoma.

Slovanska obramba
Belji: dr. Euwe Črni: dr. Aljehin
(20. partija; Amsterdam, 16. novembra)
1) d2—d4 d7—d5
2) c2—c4 c7—c6
3) Sg1—f3 Sg8—f6
4) Sb1—c3 d5—c4
5) a2—a4 Le8—f5
6) Sf3—e5

Znano najostreje nadaljevanje v tej poziciji.

6) ——— Sb8—d7
7) Se5—c4 Dd8—c7
Tako je igral Euwe kot črni proti Aljehinu v prvi partiji matcha in hitro izgubil. Res čudno je, da svetovni prvak potem igra varianto, ki jo je svojemu nasprotniku nedavno sam temeljito ovrgel.

8) g2—g3 e7—e5
9) d4—e5 Sd7—c5
10) Le1—f2 Sf6—d7
11) Lf1—g2 f7—f6

V zgoraj omenjeni prvi partiji matcha je igral tu Euwe Le7, kar je svoj čas priporočal sam Aljehin, mesto starejšega f6.

Uporabljajte **Semo Silk** shampooon
za Vaše lase za Vaše lice milo

Ko se je potem izkazalo, da je Le7 slabo so teoretični pričetki priporočali zopet f6. V partiji pa sedaj ovirje Euwe, tudi to potezo. Tako postaja cela varianta, začeta s 7)...

De7, za črna dvomljiva. Ta8—d8
12) o—o 13) Dd1—c1!

Aljehin je računal pač samo s 13) Se5: Se5: 14) De1, kakor bi se z Da5 nekako konsolidiral. Igrana poteza pa je mnogo močnejša, ker skakač na c4 za trenutek še ovira razvoj črnih figur.

13) ——— De7—b8
V poštev je prihajalo še Le6, nakar pa bi belji s 14) Se5: Se5: 15) Se4, Da5, 16) Td1 itd. tudi prišel v prednost.

14) Se3—e4 Lf8—e7
15) De1—c3 o—o
16) Ta1—d1

Črni ima zelo težko pozicijo. Vezava na e5 je neprijetna. Lf5—e6

16) ——— Td1—b1
Tudi Kh8, 17) Se5: Se5: 18) Se5, Td1: 19) Td1: Td8, 20) Td8: Ld8: 21) Le5: fe5: bi bilo slabo za črna. Z igrano potezo se Aljehin spušta v dalekosežno kombinacijo, ki pa le vodi do oporaz.

17) Se4—e5 Sd7—e5
18) Se4—g5! f6—g5

Se slabše bi bilo Le8, 19) Dd3+: ali Ld5, 19) Ld5: Td5, 20) Td5: cd5: 21) Se6: ali Lf7, 19) Sf7: Tf7: 20) Td8: Ld8: 21) Dd3.

19) Lf4—e5 Le7—f6
Seveda edino. Lf6—c3
20) Le5—b8 Tf8—f7
21) Lb3—d6

Ta duhoviti izgovor si je očitno črni pripravil že pri svoji 16. potezi. Tf7—d7

Črni torej dobi figuro nazaj. 23) Td1—b1

Belemu pa le ostane kmet več. Td7—d6
23) ——— Tf8—d7
24) Tb1—b7 Le6—d7
25) Tb7—d7 Le6—d7
26) Lg2—e4!

Z grožnjo Ld3 ter event. a5 in a6. c6—c5
26) ——— Ld7—d4
27) c3—c4!

Črni dobi sicer še tudi kmeta nazaj, ima pa nato le popolnoma izgubljeno pozicijo, kakor Euwe hitro dokaže. Kf8—f8
28) Le4—d5+ Td6—a6
29) Tf1—a1
30) Ta1—a2!

Da bi na Lb5: lahko odgovoril s cd5: ker je trdnjava na a2 krita. Črni je sedaj s trdnjavo in lovecem popolnoma vezan in bel lahko nemoteno napreduje s kmeti v središču.

30) ——— Kf8—e7
31) f2—f4 g5—f4
32) g3—f4 Kf7—f6
33) e2—e4 g7—g5
34) f4—f5 h7—h5
35) h2—h4! g5—h4

Ali ga, 36) Kg2, Ke5, 37) Kg3 in črni je v nujnici. Kf6—g5
36) Kg1—h2 Ta6—a5
37) Kh2—h3

Se zadnji poizkus 38) Ld5—b7!
Ne pa 38) Lc6, Le6: 39) Ta5: Le4: 40) Te5: Lf5+: in remis. Kf5—f6

38) ——— 39) Lb7—d5
Pred prekinitvijo partije Euwe rajši še ponavlja poteze. Kf6—g5
39) ——— Kg5—f6
40) Ld5—b7
41) Lb7—c8!

To potezo je Euwe kuvertiral. Ko je to v odmoru povedal Aljehinu, se je ta brez nadaljnje borbe vdal. Saj proti Ld7 sedaj res ni obrambe. Vasja Pire

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Janko Kac: MOLOH

Socialno zgodovinski roman

Družina se je mizala, Dobravec pa je potegnil iz pasu možnjo iz rudečega usnjeca, za dobro možko pest debelo, udaril z njo ob mizo, da so poliči zaplesali. Razrešil je zadržo in vsul na mizo denar, da je glasno zažvenketal. Ko je vzdignil prazno možnjo, so se lesketali rumeni cekini med belimi tolarji. Oči vseh so se kar prisesale na denar, ki ga je bilo dovolj za nakup celega grunta sredi doline. Dobravec je dvignil pogled in naglo pokrkl svetli kupček:

»Hahahahaha... Bi radi imeli magnetne oči? Seveda! Dvignil je roki in cingljaj z denarjem. »Kaj se ne sveti lepo kakor možnarca na oltarju?! Hahaha!«

Protinastemu starcu so izstopile oči, skrvnenjeni prsti so se mu krčevito stisnili, iz odprtih ust pa se mu je pocedila slina.

»Pa menda ne boš dobil svetega Vida ples, ali pa nemara celo stekel?« se je igral Dobravec z osuplim starcem in pristavil: »Vidiš, to so le smeti, smetičke, smetičke.« Udaril se je na prsi: »Veš, kje je Dobrava?«

Ker je starce molčal, je povzel Dobravec sam besedo: »Ne veš? Ti pa jaz povem! Dobro uro imam k maši v Sempavel. Ti rečem, da prideva po svojih tolarjih tja in nazaj. Po samih srebrnih tolarjih!«

Drugi kmetje so bili že važni takšne Dobravecove baharije. Nekateri so sodili celo, da je kljub bahavemu pretiravanju precej resnice vmes. Toda protinasti starce očitno že ni bil slišal tega. Ob Dobrav-

čevih zadnjih besedah so se mu zašibila kolena, da se je prijel za mizo, se pokržil in zajecjal:

»Je — jezas, Bog nas varuj!«

Starčeva prepadlo je družino spravila znova v dobro voljo, ki jo je še povečal prihod poštarja in obek deklet. Poštar je postavil pred Dobravca bokal, deklet pa sta razdelili poliče. Nekateri so že hoteli srkniti, toda Dobravec je dvignil roko:

»Počakajte vendar, da plačam! — Tona!« je pomignil gospodarju, da je pristopil bliže. »Koliko smo nocoj zaslužili na štiriintridesetku?«

»Kaj že pojdeš, gospod Dobravec? Saj se še ne mudi tako,« je zadrževal dobrega gosta poštar.

»Kaj je rečeno, da je pojdem, če hočem od tebe račun?« je namršil obrvi Dobravec.

»Mar sem tako mislil?« je hitel gladiti poštar. »Bi bilo pač 57 poličev po 5 krajcarjev; znes 2 goldinarja 85 krajcarjev. Še ta bokal, pa je prav 3 goldinarje.«

Dobravec je segal v kup in nametal devet srebrnih cvangaric pred poštarja na mizo. Denar je padal z jasnim žvenkom ob belo javorjevo gladino. Pri vsakem udarcu so se zaiskrile oči pivcev, kakor bi prav nanje padalo srebro. Hlastno je pogrebel oštr z desnico denar v odprto levico in ga spustil v žep k družicam kakor prgišče kamenčkov v tolmun.

»Z celega vola — hehehehe!« je ušlo protinastemu starcu, ko ga je Dobravec srepro pogledal:

»Moj vol! Ne jokaj za njim ti! Če si še pri besedi, dvigni bokal in ga izprazni!«

Starce je zgrabil z obema rokama trebušasto majoliko in jo dvignil:

»Hehehehe! Na tvoje zdravje! — malce je pomislil in potem še pristavil: »in tvojih tolarjev!«

Vsi so dvignili poliče in nazdravili godovniku. Glasno goltanje je napolnilo sobo. Starce je zli mirno, ne da bi le enkrat požrl, ves bokal v grlo, kakor da ga žilva v mrtvo posodo, ne pa v svoje telo. Ko je izpil, se je stresel in sedel nazaj k peči. Sejmariji so plačevali svoje zapitke in se hrupno poslavljali.

Prej tak živahna izba je utihnila. Od sejmarijev so ostali samo Dobravec, Grahor in starce, ki ga je prevzemala za pečjo obilna in močna pijača, da je lezel v dve gubi. Poštar je prisedel k popotnima

gospodoma, dokler ne izmenjajo poštne priprege, Dobravec in Grahor pa sta nadaljevala že dopoldne pričetno pogajanje za menjatev koblic. Poštar Wolf je bil gospodoma prav uslužen, saj je čital v spisku, da sta popotnika znana bogata tržaška tvorničarja. Starejši se je pisal Franc Uhlrich in je bil lastnik velikih predilnic in tkalnic v Trstu in v Ajdovščini. Njegov sopotnik pa je bil vpisan kot Julius Süstrunk, podpravitelj Uhlrichove tržaške pisarne. Vozila sta se na Dunaj in sta plačala za vožnjo po 18 goldinarjev 54 krajcarjev.

Gosta sta pravkar odvečerjala in popila vsak še čašo vina. Uhlrich je potegnil tabakiro in ponudil Wolfu. Ta je vzel ščepec njuhalca, ga potresel v levo in desno nosnico ter pomencal s palcem nos, ker ga je zaščegetal. Tudi Uhlrich je ponjuhal, nato pa dejal v nemščini:

»Lepi kraji in prijetni ljudje. Ko bi me ne klicali neodložni posli, bi mi bil prav ljub daljši počitek med vami.«

Dasi je pohvala Wolfu dobro dela, je vendar takoj menil:

»Tudi pri nas ni vsak dan nedelja. Danes je bil sejem v bližnjem trgu Zalcu, zato je nekaj več živahnosti. Drugače pa vlada pri nas puščoba, da se Bog usmili.«

Mestnemu človeku je takšno gnezdo — oprostite ta izraz — včasni naravnost uteha: je pristavil Süstrunk. Te njegove besede so privabile na stroga tvorničarjeva lica bežen nasmešek, ki je, kdo ve zakaj, pogljal in zadržal v živodno lice. Uhlrich je pobobnal s prsti po mizi:

»Nedaleč od tod smo se peljali čez majhno reko. »Savja! mi je rekel postiljon. Ako se dobro spominjam, bo to menda »Die Sann«, kajne?«

»Prav je tako, gospode,« je potrdil Wolf in pristavil: »Naše ljudstvo pravi Savja ali Savna.«

Koncert nebesnih sfer

Stanica, ki spreminja svetlobo v električen tok — Zvok mesečine
Tehnični čudež na svetovni razstavi v Chicagu

Zvoki, luč in elektrika so tri kategorije valovnih gibanj. Znanost se je precej časa trudila, da bi našla skupnosti, ki bi omogočale spreminjanje ene kategorije v drugo. To ji je uspelo na različne načine. V zadnjih letih pač na najbolj zanimiv način tako, da je svetlobo zvezd spreminjala v zvoke.

Česka astronoma Dittrich in Sternbeck sta bila med prvimi, ki jima je to uspelo v laboratorijskem poskusu. S primernimi pripravami sta ujela svetlobo lune in zvezd. Vege ter to svetlobo spreminjala v zvoke, ki sta jih s pomočjo radia napravila slišne vsej javnosti. Uspehi teh dveh raziskovalcev so tako veliki, da bi jih bil vesel še stari Pitagoras, ki je skoval že besedo o glasbi nebesnih sfer. Če smo danes zmožni spreminjati svetlobo posameznih zvezd v zvoke, si lahko predstavljamo čas, ko nam bo mogoče s kombiniranimi aparaturami spraviti svetlobo zvezd v cele skladbe, najmodernejši dirigent in skladatelj bi bila potem pač tista, ki bi znala vse te zvoke posamič in v medsebojnih zvezdah združiti v pravi koncert sfer. Ki bi bil tako mističen, dražesten in blagovzvočen, da bi človeštvo morda šele potem spoznalo pravo muziko, ki bi bila sposobna človeka dvigniti in plemeniti. Ta ideja se nam pač danes ne vidi več neizvedljiva, saj so njene osnove nad vse preproste.

Teleskop nameriš kakor običajno na lunno, Vego katero koli drugo zvezdo. Ko je svetlobni žarek fiksiran, se človeško oko ob teleskopu nadomesti s prošluto svetlobo.

Za trpeče želodce

Zgaga se v želodcu ne pojavi samo zaradi preobilne želodčne kisline, temveč včasih tudi zaradi njenega premajhnega izločanja. Pri nekaterih osebah jo povzroča vsakršna hrana, kakor kava, čaj, kakao, alkohol, a tudi nikotin, sladkarije in najrazličnejše jedi. Tudi mraz in ležanje po jeli lahko povzroči zgago.

Trdovratna zgaga lahko izvira od sladkorne bolezni, žolčnih in obistnih kamnov ali protina. Pogostoma razni praški, ki se dajejo iz dvojno ogljikovo kislega natrija, ne zaležejo nič. Često pa zaležejo orehi, pečeni mandlji, pečeni kostani, olje, včasih pa tudi sredstva, ki bi dobrega učinka po njih gotovo ne pričakovali, kakor kisljaka, citronin sok, jesihi.

Proti želodčnim krčem priporočajo vročo vodo z nekaj rumca.

Nervozna lakotna bolečina, ki ne izvira iz praznega želodca, se da pogostoma ublažiti s oljem poprove mete na sladkorju.

Brezčnost zavoljo pljučne tuberkuloze se da odpravljati včasih z izvrstnim uspehom s vsakdanjimi injekcijami karbolne kisline, učinek se pokaže običajno tretji dan. Pri brezčnosti zavoljo malokrvnosti se preseneči čisto učinek kisikovih inhalacij. Tudi železo v praški se je pogostoma izkazalo proti brezčnosti različnega izvora, včasih pa zadostuje malo počitka pred jedjo.

Zoper pritisk v želodcu pomagajo mrzli, včasih topli obkladki, temperatura obkladka je stvar individualnega razpoloženja. Poskusi tudi vroče pijače in pomirjevalna sredstva, kakor piramidon, aspirin i. t. d.

Vedno želodčnih težav ne prenese kakajna.

Zoper bolečine pri želodčnih oteklinah pomaga pogostoma lahka kura s oljem, zoper želodčni rak pa pelin. Vendar so ti pripomočki samo simptomatični in ne nadomestujejo drugih zdravilnih postopkov.

Kdor bi moral piti rudniško vodo, pa je ne prenese, naj jo pomeša s sadnimi sokovi. Isto velja za mleko, ki ga v čisti obliki marsikdo ne prenese, pa se da napraviti okusneje s sadnim sokom, kavo, alkoholom, malo sladkorja ali rumenjaka.

Eksplodizija v Chemnitzu

V popravilnici nemških državnih železnic v Chemnitzu je nastala iz še neznanih vzrokov eksplozija v napravi za acetilen. Eksplozija je usmrtila nekoga ključničarja, dva delavca je težko poškodovala, 16 oseb je bilo lažje ranjenih. Eksplozija je bila tako huda, da je zrušila zidovje okrog naprave.

Vse je zadovoljno,

saj ni cenejše in večje izbire blaga za obleke, za gospode in dečke, dalje zimskih sukenj, suknjičev, plaščev in dežnih plaščev, kot pri

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA

Iskalci vode v Afriki

Močno zaščiteni spreduja straža se dopetava do naslednjega studenta. Mlad poročnik ima etui z zemljevidom pred seboj na sedlu in primerja karto z ozemljem. Tam je skupina skal. Tu je vršina. Zaprto od nje — dva kilometra naprej — je začetek studenec. Častnik točno naravnava kompas, primerja se enkrat pokrajino z zemljevidom in navede smer. V to smer odrine četa naravnost, vedno po kompasu, dokler ne pripe do studenca. Čez eno uro postane poročnik nemiren. Ali so vodnjak prezrli, ali ga je sovražnik zasul?

Poročnikov obraz je postal trd. Njegovi možje ga ne gledajo nič preveč prijazno. Vsak kilometer v tem ozemlju brez potov čuti v kosteh in pomeni potrat sil.

Poročnik naravnava karto ponovno po kompasu, ocenjuje razdalje previdno dvakrat, trikrat. Vse se zлага. Tam je skupina skal, na desni pomoči verige gričev. Zoper pritiskeno čestila na merilo. ... saj si je že mislil, da je zašel za pol ure predaleč. Torej spet dva kilometra nazaj, topot bolj proti vzhodu.

Čez pol ure se oddalek ustavi, se razlegne, oddalek v plitki globlji, ob sistematično preiskuje, med tem ko častnik

beno-električno stanico, ki svetlobo spreminja v električni tok. Ta tok ki je sam na sebi zelo šibak, se ojači s primernimi pripravami, nato se kakor pri telefonu usmeri na membrano in nam postane slišen. Učen, jaka sta z mnogimi poskusi ugotovila, da daje svetloba različnih zvezd na ta način, kakor je bilo pričakovati, najrazličnejše zvočne barve oziroma zvočne višine. Zanimivo je n. pr., da je zvok mesečine svetlejši nego zvok, ki ga dobimo iz zvezde Vege. Na ta način bi bilo mogoče s kombinacijo različnih zvočnih višin in barv

praktično sestavljati cele skladbe sferne muzike. Sicer pa so svetlobo zvezd že prej izkoristili tehnično. To je bilo tedaj, ko so z žarkom iz zvezde Arktura na precej podoben način, kakor smo zgoraj opisali, spravili na zadnji svetovni razstavi v Chicagu v tek njene stroje za proizvodnjo električnega toka. Vse luči na tej razstavi so zagorele tako rekoč iz svetlobe Arktura. To zvezdo so si bili izbrali zato, ker potrebuje svetlobo od nje do nas štirideset let in je prva svetovna razstava v Chicagu vršila štirideset let prej.

Katero delo bi radi

Zanimiva anketa med francoskimi pisatelji

»Figaro« je pred kratkim zastavil najljubši znameniti francoski pisatelj vprašanje, katero delo iz svetovne literature bi bili najrajši sami napisali. Uspeh tega vprašanja nam daje zanimive vpoglede v psiho modernih avtorjev.

Roland Dorgelès, pisatelj »Lesenih križev«, se je odločil za »Don Quixota«, češ, da je to delo, ki ima veljavo za vso večnost. Še vedno se namreč človeštvo bori proti mlinom na veter. Joseph Kessel, znani publicist, bi bil ponosen, če bi bil napisal Tolstega »Vojno in mir«. Njegova sanja, ki se ne bo mogoče nikoli izpolnila, pa je ta, da bi napisal »Zgodovino Romanovcev«.

André Maurois bi ne hotel napisati drugega dela, če bi bila Stendhalova »Karuzija v Parmii« njegova. Paul Valéry pa je odgovoril s posmehom: »Najrajši bi bil avtor »Francoskega leksikona«, pa ne tistega, ki ga izdaja Akademija.«

Georges Duhamel je navdušen za vsako lepo knjigo. »Vsako lepo delo me navduši«, je dejal. »in delam bolj, če sem prebral kaj dragocenega. Trdil bi celo, da oplajam svoje lastno ustvarjanje z vplivom najbolj izbranih del svetovne literature.«

Tristan Bernard se je po 24 urnem premisleku odločil za mladinski knjigi »Les Petites Filles modèles« in »Les malheurs de Sophie«. Francois Mauriac je odgo-

voril isto tako po dolgem premisleku, da bi ne hotel napisati drugih del nego — svojih. Komediograf Abel Hermat se navdušuje za filozofijo, in sicer bi bil najrajši namestu Bergsona napisal njegovo delo o smehu. Colette je končno dejala, da je vprašanje bedasto, ker ni nobene literarne kritičarka. Tudi to je odgovor.

Kinin je bil nekoč sveta reč

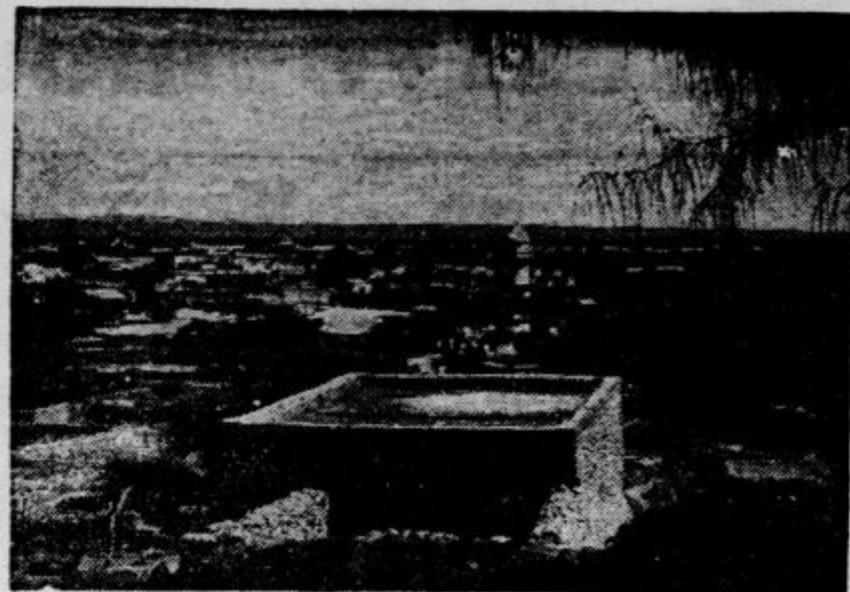
Zoper mrzlico se uporablja kinin, kakor je znano. Zdravilni učinek skorje drevesa kina je znan že dolga stoletja. Starodavni prebivalci Ekvadorja in Peruja so to skorjo častili kot sveto. Ob koreninah teh dreves so izkopali jame, v katerih se je zbirala voda. To vodo so imeli za zdravilno in so v njej imeli svoje svete kopeh. Prvi zdravnik, ki je začel v Evropi uporabljati kinin zoper mrzlico, je bil Talbot, ki je l. 1678. ozdravil kralja Karla II. od hude mrzlice. Skorjo teh dreves nabirajo v Južni Ameriki tako zvali kaskarijeri, izvežbrani nabiratelji, ki lupijo skorjo v pramenih iz dreves, jo enajso ob ognju ali v posebnih sušilnicah in jo tako pripravljajo za izvoz. Ceno določajo po potrebi svetovne trgovine.

Najmlajši krotilec na svetu

Je nedvomno enajstletni Amerikan Manuel King, ki nam ga kaže pričujoča slika v naravnost tarzanskem nastopu pred fotografsko kamero

Pogled na Diredawa

Diredawa leži kakšnih šestdeset km severovzhodno od Hararja ob železniški progi Džibuti-Addis Abeba, zato je vevlačno vprašanje, kakšna bo njena usoda v sedanjih abesinskih vojni

Negušev prestol

Poetične legende, prozaična resnica

O prestolu cesarja Haileja Selassieja so se širile že od vsega početka, ko je postala njegova dežela aktualna, vsakovrstne legende. Med drugim so vedeli mnogi povedati, da je to isti prestol, na katerem je sedel modri Salomon, ki je po legendi prednik abesinske vladarske hiše. Stvar je v resnici mnogo bolj prozaična.

Ko je Haile Selassie mladi ras Tafari, kakor se je tedaj še imenoval, obiskal francoskega državnega predsednika Doumerguea, so se pri njem pojavili, kakor je ob takšnih prilikah navada, vsakovrstni poslovni ljudje, ki so spekulirali na prodajo in dobičke. Med njimi je bil tudi zastop-

nik pariške tiskarje bratov Hirsch, ki izdeluje pohištvo. Tvrdira je bila Tafariju dobavila že več modernih sob in ker regent druge potrebe ni imel, je naročil pri njej — restor — za tedanjega cesarico Taftu. Načrt za ta prestol mu je usajal, le da je morala »vodka« dodati še kolonade in sedež razširiti, kajti ras je povedal, da vendarli po abesinski šegi na prestolu bodi ležalo neko sedilo. Ko se je dal Tafari kronati za cesarja, je dal napraviti še en takšen prestol zase, samo da so ga obložili v modri namestu rdeči barvi. In tako je nastal »prestol Salomona«, raz katerega vlada kralj kraljev svojim ljudstvom.

Madame Maintenon

Skrivna žena francoskega »sončnega kralja«

Pred 300 leti se je rodila v malem zapadnofrancoskem mestu Nortu Françoise d' Aubigne, poznejša gospa Maintenonska, favoritka in skrivna žena »sončnega kralja« Ludovika XIV.

Pot te žene iz najbolj skromne revščine — pravijo celo, da se je rodila v jeli — do gosposke vensalteskega gradu se nam vidi naravnost nerazumljiva, njeni biografji etoje še danes pred psihološkimi ugankami, ki jih doslej niso mogli rešiti. Baš tega se izdal Marcel Langlois prvo zbirko njenih pism, ki ji bo sledilo še enajst zbir. Ali bodo ta pisma prinesla nekaj več jasnosti o tej nenavadni ženski, o kateri pravijo celo njeni zagovorniki, da je bila najmanj »nesimpatična«?

Bila je hči obubožane svare plemenitke družine. V svoji mladosti je morala opravljati najbolj groba dela in je baje celo pesla gosti. S sedemnajstim letom se je — baje prisilita — poročila s pohabjenim satirikom Scarronom. V kratkih letih svojega zakona mu je vzorno vodila gospodinjstvo, pa se je vse eno seznanila s Ninono de Lenclos in maršalom d' Aforetom, ki oba nista živela nič preveč vzorno. V d' Aforetovi družini se je že kot vdova seznanila epet s gospo Montespanovo, tedanjim favoritko Ludovika XIV. In materjo nekaterih njegovih nezakonskih otrok. Montespanova ji je ponudila vzgojo teh otrok in vdova Scarronova je ta predlog sprejela baje proti svoji volji na kraljevo povabilo.

Ko jo je kralj prvič videl, se mu je videla »bizarna, preciozna in le malo prijetna«. Toda ti občutki so se kmalu spremenili. Kralj je začel ugajati spretna in pametna konverzacija z vzgojilcem njegovih nezakonskih otrok. Ti spiki so postajali tesnejši in sledila so leta, ko se je morala Maintenonska pred svojo rivalinjo Montespanovo — katero je sovražila in na katero je bila ljubosumna, hliniti, skrivati svoje prave namene in se z njo šaltiti, kakor da bi ne bilo ničesar. Končno je dosegla svoje. Kralj se je dal z njo nekega dne, verjetno v oktobru 1683., na skrivaj poročiti. Nekaj časa po poroki je bila kraljica. Nje vpliv na najmočnejšega vladarja tistih dni je bil neomejen, temu vplivu je pripisal nekaj njegovo dobro in slabo dejanje. Prave sreče pa sama ni doživljala. Emile Henriot pravi, da dokazujejo pisma te bistroumne, tola nad vse časihlepne ženske, da je bila nesposobna uživati pravo srečo.

TISOCE IN TISOCE GOSPODINJ ZE UPORABLJA

HUBERTUS
MILO ZA PRANJE PERILA. UPORABLJATE TUDI VI TA NAŠ DOBRI SLOVENSKI IZDELEK ZADOVOLJNI BOSTE!

ANEKDOTA

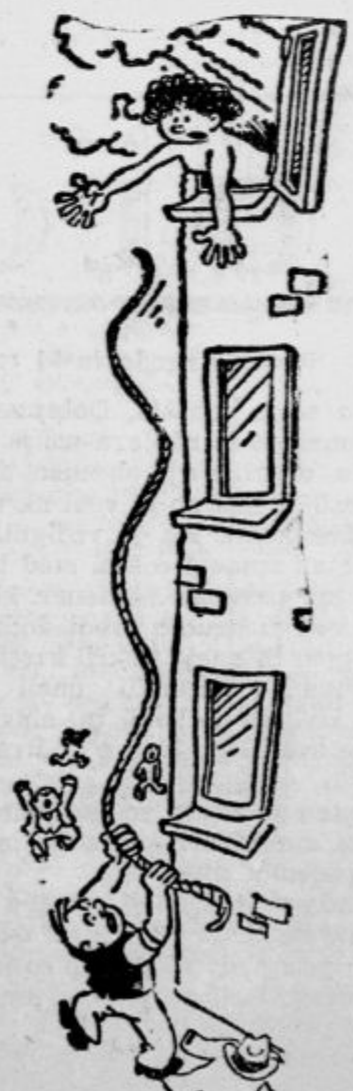
Ko je carska policija izgnala pesnika Aleksandra Puškina iz prestolnice v Odeso, je pesnik takoj prve dni napisal nekoliko jedkih verzov zoper nekoga odličnega predstavnika javne oblasti čes, da »trda državna drva. Guverner je takoj pozval pesnika k sebi ter ga ostro pokaral čes, da je nadškof silno razžaljen zaradi njegovih strupenih verzov.

»Zakaj pa nadškof?« je presenečen vprašal Puškin, »saj njega nisem mislil.«

»Koga pa potem?«

»I Vas, Vaše prevoshoditeljstvo.«

VSAD DAN ENA

»Ritro, hitro! Privežite se za konec vrvi, potem Vas bom potegnili dolle!«
(»Dansk Familie Blad«)

Razpošiljanje mineralne vode v mrazu je zvezano z veliko nevarnostjo, da pošiljka na potu ne zmrzne. Opozarjamo gg. trgovce, gostilničarje in privatnike, da se PRAVOČASNO oskrbe s

RADENSKO,

dokler ne nastopi mras. Oni, ki Radensko še nimajo, naj zahtevajo cenik in dobavne pogoje ter naj vedo, da se dobro blago vedno lahko prodaja.

SLATINA RADENCI

medeni tulci prebii lobanjo enema izmed mož. V tulcu je listek z besedami: »Vodnjak dvanaest kilometrov proti jugozapadu.«

V skrbih je letalec še dvakrat obkrožil skupino, ker se boji, da ne bo bodo smatrali za plijane, in v dokaz, da gre v resnici za obžalovanja vredno stvar, to je za tri ure v bistvu nekoristnega korakanja, začne skatilo cigarete naravnost med vojaške, ki se jim plojki obrazi žalostno obračajo proti njemu.

Sedaj so pred vsem dobre četrt ure gledi, da bi pokadili cigareto. Ta jih bo malo pomirila. Može medseboj prezirljive pogleda v poveljnikov etui s karto in ta sturmi spet zamisljen na veliko, plosko skalo, kjer bi moral biti prav za prav vodnjak, saj etoji vendar v presečišču vseh treh črt. ...

Poskusa s vojaški premekniti skalo in ker ne najdejo pod njo nič drugega razen razboritega skorpijonevega gnezda, mora može, ki so pričeli že protestirati, energično pozvati k redu.

Trdo povelje, trije može korakajo nazaj, da bi polkovnikovi koloni, v kolikor je to še mogoče, prihranili ovinek, ostali pa krenejo proti jugozapadu. Še dvanaest kilometrov, pet in dvajset pa jih imajo že za soboj.

Tri ure pozneje so pri vodnjaku Tam že tabori polkovnik s svojim oddelkom. Ko stopa poročnik proti svojemu poveljniku,

opezi poleg njega etotnika, ki se zvija od smeha na levo in desno. Tudi četrti gospod se reži, v kolikor se sme pred svojimi potrojenimi režati.

»Kje ste iskali vodnjak? Tam?« pravi stari častnik, ki mu je videti deset let kolonialno službe.

»Stopal sem najatančno po karti in menim, da znam čitati v njej, prihaja nekoliko trdo iz ust novopečenega poročnika.

»Po karti... po karti... To ozemlje so poseleli pred petimi ali šestimi leti v diru na konju, in sicer s sabljo v pesti, ne pa s merilnim drogom!«

»Mislim, da so karte za to tu, da se človek po njih ravna, gospod polkovnik.«

Ta pa je položil zelencu težko roko do brodnost na ramo in pravi »Tu ne jezdi noben človek po karti. Mi stari dobimo vsak vodnjak v spanju, in tisti, ki ga morajo v tem hudilevem ozemlju iskati šele s kompasom v roki, niso ničesar izgubili. Seveda, sedaj, ko nas ni zadosti, da bi mogli deželo držati, se pokažejo takšni pogreški zelo neprijetno, stanejo nepotrebne kilometre... včasih še več.«

Tisti trije vojak, ki jih je poročnik poslal nazaj, da bi polkovnikovega oddelku prihranili nepotrebne kilometre, se niso več vrnili. Močne patrulje so šle povzdovav za njimi in so jih našle.

Ležali so s prerezanimi grli med suhim grmovjem. Ujeli so jih domačini, ki nevidni slede koloni.

Çitate oglas na strani 20!

100

uspehov

na
en oglas
v
DNEVNEM

POZOR!

Blago za posteljino, moško, žensko in otroško perilo, madrace, pokrivače, zavese, preproge, linolej, perje in vato Vam nudi po skrajno nizkih cenah

TRGOVSKI DOM

Sternecki

TRGOVSKA PISTOLA 11 OBLEK
Celje št. 97.

Prepričaste se sami o ogromni izbiri ter naročite še danes vzorce in cenik, kar prejmete brezplačno!

Komfortno stanovanje
obstoječe iz treh sob, kabineta in pri-
tiklin se odda s 1. februarjem na Miklo-
dčevi cesti.
Informacije se dobe v pisarni Delniške
tiskarne d. d. v Ljubljani, Mikloščeva
cesta št. 16.

Golša, nabrekel vrat

je obolenje ščitne žleze, ki se mora pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v svoji funkciji kot zaščitna proti strupum vse preveč prepušča, zaradi česar lahko nastopijo neprijetni, a čisto tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je dognala, da so soli, ki vsebujejo jod, pri raznih oblikah gošče izredno učinkovite, številni bolniki so ugotovili z uporabo našega zelo preprostelega domačega zdravljenja s pitjem nagel, povoljni, povsem neškodljiv vpliv na bolezen.

Vsakdo, ki je bolan na golši, ima nabrekli vrat, otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo vsakomur

POPOLNOMA BREZPLAČNO
pošljemo. Zadostuje dopisnica.
Poštno zbiralno mesto:
Ernst Pasternack, Berlin S. O.,
Michaelkirchplatz 13, Abt. P-115.
5092

Pletilni mojster

izurjen z večletno prakso in z najboljšimi referencami se
sprejme takoj na »INTERLOCK« in druge okrogle
stroje (Rundstühle). Ponudbe s pričevali in z navedbo
zahtevkov je poslati na oglasni oddelek lista pod značko
»Sposobenc«.

NOVA LJUDSKA KUHINJA
LJUBLJANA — VOŠNJAKOVA UL. 4.

Vam nudi:

kosilo: zak. juho, gov. meso, pečenko ali močnato,
dve razni prikuhi in kruh za ... Din 4., 6., 8.

Večerja za Din 4., 5., Palačinke kom Din 1.,

Abonenti dnevno 8-10 Din. — Ob vsakem dnevnem
času: toplo mleko vel. Din 1., kava Din 1.50., čaj,
kakav, čokolada Din 2. — Po naročilu vsakovrstna
mlečna jedila! Kosilo od 11. do 15., večerja od 18-21 ure.

prevoznih tricikljev, motorjev in valnih strojev. Ceniki franko
TRIBUNA L. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozčkov
LJUBLJANA Karlovska cesta šte 4

**Kdor oğlašuje
ta napreduje!**

NAJCENEJŠA KNJIŽNICA

Pri nas ni še tako preprostega in skromnega doma brez knjig, ki so starim in mladim v pouk, oddih in razvedrilo. Naše javne knjižnice so dobro obiskane in tudi številne založbe knjig so prepričevalni dokazi visoke slovenske kulture. Vsi se v polni meri zavedamo, da je knjiga najboljši prijatelj in spremljevalec človeka, in vsak se trudi, da bi sebi in svojim uredil primerno knjižnico.

Knjižnica je zaklad vsakega doma, vsi člani družine se zatekajo k njej in, ko eni izumirajo, drugi pa doraščajo, je knjiga še vedno polna življenja in tudi drag spomin otrok na starše, vnukov na dede.

Nekdaj nabava knjig, kakor vseh življenjskih potrebščin v splošnem ni bila težka, čas, v katerem živimo, pa ni naklonjen skoraj nikomur in ničemer, najmanj pa knjigi. V hudih, viharjih časih pa nam je knjiga bolj potrebna kakor kdaj prej, da se je oprimemo, jo vprašamo za svet ter črpamo iz nje oddiha in razvedrila.

Za premnoge, ki jo znajo ceniti in jim je kakor vsakdanji kruh, je postala knjižnica nedosegljiv zaklad. Mnogi stojijo pred izložbami dragih knjig, kakor reven otrok pred zalogo čudovitih igrac, ki so samo nekaterim redkim namenjene za Miklavža in božič.

KJE JE POMOČ?

Javne knjižnice niso drage, a če bi še tako znižale pristojbine, bi to ne nudilo pomoči, zakaj baš pri izposojanju naleti človek na knjige, ki bi jih rad sam imel, da bi jih še in še prebiral in namenil svojim dragim. Cene na trgu knjig diktirajo razmere in tako ostane tudi na tem polju samo še pomoč

akcije, ki hoče tudi nekaj žrtvovati,

v dober namen. Pestra zbirka „Jutrovih“ romanov je imela nenavaden uspeh. Mnoge knjige je bilo treba večkrat ponatisniti, zakaj k tej priljubljeni zalogi se stalno zatekajo ljubitelji knjig. Uprava „Jutra“ je že nekajkrat nudila posebno ugodne prilike za nabavo knjig. Mnogo knjig je tudi razdelila za nagrade mladini in pri razpisih raznih ugank. Po načelu, da mora knjiga tudi v dobi krize prodirati v zmerom širše ljudske plasti in da njena moč ne sme pojemati za nobeno ceno, daje zdaj „Jutro“ na razpolago

10.000 knjig

globoko pod lastno ceno v svobodno izbero. Kdor knjige ljubi, išče in kupuje, oziroma jih je kupoval v boljših časih, bo že po cenah znal ceniti izrednost in vrednost te ponudbe, drugim pa to predoči tudi najpovršnejša primerjava s splošnimi cenami knjig. O kakovosti knjig, ki so zdaj po najnižjih cenah na razpolago, ni treba govoriti, ker imajo svoj dober sloves razširjen po vsej domovini in preko njenih meja.

Prej so bile knjige pri vseh ugodnih ponudbah razdeljene na skupine, zdaj pa tega ni, izbera je popolnoma svobodna, dokler traja za to izredno akcijo določena zaloga 10.000 knjig.

Ko tej ponudbi njene požrtvovalnosti ne bo mogel nihče odrekati, bo vsak tudi razumel, da mora biti časovno omejena in da se izredno veliki popusti ravnaajo po številu naročenih knjig.

Za nabavo najcenejše knjižnice so na razpolago

naslednje knjige:

1. *Jean de la Hire*: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 str.
2. *Maurice Leblanc*: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevel F. J.-o. 1924. 217 str.
3. *Veridicus*: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 str.
4. *Aleksander Dumas*: Zvestoba do groba. (La Dame de Monsoreau). Roman. 1925. 419 str.
5. *James Oliver Corwood*: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 str.
6. *Gustave le Rouge*: Misterija. Roman. 1925. 177 str.
7. *Oskar Hubicki*: Roman zadnjega cesarja Habsburžana. 1926. 320 str.

8. *Jack London*: Roman treh src. 1926. 433 str.
9. *Oevre Richter Frich*: Rdeča megla. Roman. 1926. 108 str.
10. *Rene la Bruyere*: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str.
11. *Zevacco*: Papežinja Favsta. Roman. 1927. 194 str.
12. *J. O. Corwood*: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 str.
13. *E. G. Seliger* — *Brat*: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovena. 1927. 291 str.
14. *Phillips Oppenheim*: Milijonar brez denarja. Roman. 1927. 92 str.
15. *Zane Grey*: Železna cesta. Roman. 1929. 219 str.
16. *Stanley Weyman*: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 233 str.

17. *Sinclair — Gluck*: Zlati panter. Roman. 1928.
18. *Michael Zevacco*: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462 str.
19. *Marcel Priollet*: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str.
20. *Emerson Hough*: Možje. Roman. 1930. 210 str.
21. *Donald Keyhoe*: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1934. 130 str.
22. *Artur Bernede*: Belfegor. Pustolovski roman. 1930.
23. *Staroslav*: Gostilne v stari Ljubljani.
24. *Melik*: Do Bitolja in Ohrida.
25. *France Podlipnik*: Jelarjevi čuvaji.
26. *Frank Heller*: Blagajna velikega vojvode.

Do 1. januarja 1936. so cene knjigam sledeče:

Posamezne knjige:

Broširane Din 10.—
Vezane Din 18.—

Skupina 5 knjig:

Broširane Din 40.—
vezane Din 70.—
Izbira poljubna

Skupina 10 knjig:

Broširane Din 70.—
vezane Din 130.—
Izbira poljubna

Nadalje nudimo našo pestro, poljudno znanstveno in zabavno tedensko revijo »Življenje in svet« v zvezkih, za kompletne knjige od prve do šeste po Din 20.— za knjigo, ter francoščino za samouke po Din 30.— V navedenih cenah je upošteta tudi že poština, tako da naročniki knjig ne bodo imeli nobenih drugih izdatkov. Knjige bomo takoj odpošiljali, seveda le onim, ki bodo obenem z naročilom nakazali tudi denar.

Tudi Miklavž in Božiček bosta otrokom letos znatno cenejše kupovala knjige.

Za mladino so na razpolago sledeče knjižice, ki prine sejo otrokom poln koš veselja in radosti:

27. *Prigode porednega Bobija*,
28. *Sinko Debelinko*,
29. *Prigode gospoda Kozamurnika*,
30. *Janko in Stanko*,
31. *Skok, Cmok in Jokica*,
32. *Bratec Branko in sestra Mica*,

33. *Sambo in Joko*,
34. *Osel gospoda Kozamurnika*,
35. *Vrtismrček in Šilonoska*,
36. *Popkins*,
37. *Jelarjevi čuvaji*.

Posamezna knjižica stane Din 12.—

Pri odjemu 5 knjig Din 50.—

Pri odjemu vseh 11 knjig Din 100.—

Tarzan 2 knjigi, I. in II. del, stane sedaj samo Din 30.—

Cenjene naročnike knjig prosimo, da točno izpolnijo naročilnice, zlasti naj točno vpišejo številke knjig, ki jih naročijo in jasno čitljiv naslov. Važno je, da obenem, ko nam bodo vposlali naročilnice, že tudi nakažejo po pošti odpadajoči iznos, tako da bomo mogli knjige hitro in točno razpošiljati. Naročilnice je v kuverti poslati na naslov: Upravištvo »Jutra« v Ljubljani, Knafljeva ul. 5.

Upravištvo »JUTRA«

v Ljubljani

Podpisani naročam sledeče knjige:

(navedite samo številke knjig) _____

Din _____

Vam obenem nakažem po poštni položnici, na poštni ček, račun v Ljubljani, št. 11842.

Knjige pošljite na naslov: _____

Izrabite priliko, kakršne še ni bilo!